

การวิเคราะห์หน้าที่บุพบทวลีที่มีหน่วยคำ “โดย” เป็นคำหลัก

ปริญญาานิพนธ์
ของ
สายใจ ลีลาน้อย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา
มกราคม 2553

การวิเคราะห์หน้าที่บุพบทวลีที่มีหน่วยคำ “โดย” เป็นคำหลัก

ปริญญาานิพนธ์
ของ
สายใจ ลีลาน้อย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา

มกราคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิเคราะห์หน้าที่บุพบทวลีที่มีหน่วยคำ “โดย” เป็นคำหลัก

บทคัดย่อ
ของ
สายใจ ลีลาน้อย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา
มกราคม 2553

สายใจ ลีลาน้อย. (2553). การวิเคราะห์หน้าที่บุพบทวลีที่มีหน่วยคำ “โดย” เป็นคำหลัก.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา เรืองจรรยา, อาจารย์ ดร.สุพัตรา ทองกัลยา.

ปริญญาานิพนธ์มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์การปรากฏของบุพบทวลีที่มีหน่วยคำ “โดย” เป็นคำหลัก ใช้ข้อมูลภาษาจากโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทยพบบุพบทวลี “โดย” จำนวน 37 วลี จากสมมติฐานงานวิจัยที่ว่า 1) บุพบทวลี “โดย” ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวม 2) บุพบทวลี “โดย” มีตำแหน่งการปรากฏที่หลากหลาย และ 3) บุพบทวลี “โดย” ปรากฏในตำแหน่งที่แตกต่างกันทำให้มีการจำแนกประเภทของส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวม พบว่าบุพบทวลี “โดย” เป็นส่วนขยายรวมที่มีพฤติกรรมเรื่องการย้ายที่แตกต่างกัน 3 ลักษณะ คือ 1) ย้ายที่ไม่ได้ 2) ย้ายที่ได้แต่ความหมายของประโยคเปลี่ยนแปลง และ 3) ย้ายที่ได้และความหมายของประโยคคงเดิม ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเกี่ยวข้องกับตำแหน่งการปรากฏที่สามารถแยกได้เป็น 5 กลุ่มการปรากฏ คือ 1) หน้ากริยวลี 2) หลังกริยวลี 3) หน้ากาลวลี 4) หลังกาลวลี และ 3) หน้าตัวนำส่วนเติมเต็มวลี ผลจากการวิจัยพบข้อมูลภาษาที่ขัดแย้งกันระหว่างตำแหน่งการปรากฏ และขอบเขตการขยาย ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีขอบเขต พบว่าส่วนขยายรวมแบ่งเป็น 3 ประเภท สอดคล้องกับพฤติกรรมตำแหน่งการปรากฏ และขอบเขตการขยาย กล่าวคือ ส่วนขยายรวมภาคแสดง ส่วนขยายรวมหน้าที่ และส่วนขยายรวมที่มีส่วนรวม

AN ANALYSIS OF THE FUNCTION OF THE PREPOSITIONAL PHRASES
BEGINNING WITH THE MORPHEME 'doj'

AN ABSTRACT
BY
SAIJAI LEELANOI

Presented in Partial Fulfillment of the Requirement for the
Master of Education Degree in Educational Linguistics
at Srinakharinwirot University

January 2010

Saijai Leelanoi. (2010). *An Analysis of the Function of the Prepositional Phrases Beginning with the Morpheme 'doj'*. Master Thesis, M.Ed. (Educational Linguistics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Prof. Dr.Sugunya Ruangjaroon, Dr.Supattra Tongkalaya.

This paper analyzes the occurrence of Thai prepositional phrases whose head word begins with the morpheme 'doj' . The data come from the Thai Concordance Program (Aroonmanakul. 2007: online) which is descriptively analyzed. Thirty-seven instances of 'doj' are found. The question being asked that they can function as a complement or an adjunct. The occurrence of them are varieties. And their different occurrences can be classify a complement or an adjunct. Syntactic criteria are then used to test their behaviors as follows: it is found that the prepositional phrases are adjuncts which behave in three different ways 1) they can move 2) they can move but the meaning is changed and 3) they can move and there is no change in meaning. The syntactic behaviours respective to their position can be classified into five groups. The first group occurs before verb phrases, the second is after verb phrases, the third group occurs before inflectional phrases, the fourth is after inflectional phrases and the last group occurs before complimentizer phrases. Moreover, there is some data which occur in ambiguous positions and cannot justify the scope modification. Due to a mismatch between syntax and semantics, the Scope Theory is used to classify both behaviour and scope modification of the adjunct 'doj'. I argue that the adjuncts 'doj' can be classified into three groups 1) predicational adjuncts 2) functional adjuncts and 3) participant adjuncts.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การวิเคราะห์หน้าที่บุพบทวลีที่มีหน่วยคำบุพบท “โดย” เป็นคำหลัก
ของ
สายใจ ลีลาน้อย

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่.....เดือน มกราคม พ.ศ. 2553

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา เรืองจรูญ)

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ปัญญาเมธีกุล)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุพัตรา ทองกัลยา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา เรืองจรูญ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุพัตรา ทองกัลยา)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นัทธ์ชนัน เยาวพัฒน์)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณประการ

ปริญญาโทสำเร็จได้ด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา เรื่องจรรยา ที่ท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา แนะนำ และแนวคิดอันทรงคุณค่าในการจัดทำปริญญาโทนี้ทุกขั้นตอน ตลอดจนสละเวลาตรวจทานแก้ไข ปริญญาโทฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ทั้งท่านยังเมตตาเอ็นดูผู้วิจัย ท่านทำให้ผู้วิจัยได้ ประสบการณ์ในการทำงานวิจัยและรู้ถึงคุณค่าของการทำงานวิจัยด้านภาษาศาสตร์ และท่านยังเป็น แบบฉบับของอาจารย์ที่ทุ่มเทให้กับศิษย์และงานด้านวิชาการอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง ในพระคุณท่านอย่างหาที่สุดมิได้ จึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สุพัตรา ทองกัลยา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ปัญญาเมธิกุล ที่ได้กรุณาชี้แนะข้อบกพร่องต่างๆ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ เพิ่มเติม ทำให้ปริญญาโทฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ณัฏฐา บุรณะชัยทวี อาจารย์วรรณกานต์ ลิขิตรัตน์พร อาจารย์ Jeremy Perkins และอาจารย์ Fiona Campbell ที่ได้ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย ในการศึกษาตามหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์การศึกษา ซึ่งทำให้ผู้วิจัยรู้ถึงการศึกษ ในระดับมหาบัณฑิตและได้ซึมซับเอากระบวนการเรียนรู้ที่ผ่านมาให้กลายเป็นการเรียนรู้อย่างยั่งยืน อีกทั้งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ Jeremy Perkins และ อาจารย์ Nocole Lasas ที่กรุณา ให้คำปรึกษาด้านภาษาอังกฤษด้วยความเมตตาตลอดการทำงานวิจัย ผู้วิจัยจะต้องนำความรู้ด้าน ภาษาศาสตร์ ไปใช้ให้เกิดผลดีแก่ผู้อื่นและประเทศชาติต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบคุณในน้ำใจไมตรีจากปียมิตรเพื่อนๆ พี่ ๆ ชาวภาษาศาสตร์ ที่ได้ให้ความ เอื้อเฟื้อช่วยเหลือยามเรียน และปียมิตรที่ได้ให้ความช่วยเหลือในช่วงเวลาที่ยากลำบาก ที่จะ ไม่เอ่ยถึงไม่ได้คือ น้องอริยา อุ่นใจ และน้องชื่นจิตต์ อธิวรากุล

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบคุณน้องสาวและน้องเขย น้องพิกุล ลีลาน้อย และน้องประจวบ คำหงษา ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และเป็นทั้งกำลังกายและกำลังใจที่ดีเยี่ยมตลอดเวลาที่ ศึกษาและทำงานวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสุพรรณ-คุณแม่เกษร ลีลาน้อย ผู้ซึ่งพากเพียรทำทุกอย่างเพื่ออนาคตของลูก อย่างมีรู้เห็นดีเสมอมา

สายใจ ลีลาน้อย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	5
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
หน่วยคำ “โดย”.....	9
บุพบทวลี.....	11
ส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม.....	13
ทฤษฎีขอบเขต.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
การกำหนดประชากรและสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	39
ประชากร.....	39
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	39
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	40
เก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
วิเคราะห์ข้อมูล.....	42
สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
พฤติกรรมการทำงานที่ส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวมของบุพบทวลี “โดย”.....	45
วิเคราะห์คุณสมบัติด้านวากยสัมพันธ์ พิจารณาจากตำแหน่งการปรากฏของ บุพบทวลี “โดย”.....	47
จัดประเภทของบุพบทวลี “โดย” ตามทฤษฎีขอบเขต.....	54
ส่วนขยายรวมภาคแสดง.....	55
ส่วนขยายรวมหน้าที่.....	56
ส่วนขยายรวมที่มีส่วนร่วม.....	57
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	59
ความมุ่งหมายของงานวิจัย.....	59
วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
สรุปผลการวิจัย.....	64
อภิปรายผลการวิจัย.....	66
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	68
บรรณานุกรม.....	69
ภาคผนวก.....	72
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	77

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ความน่าจะเป็นของการทำหน้าที่ส่วนเต็มเต็มและส่วนขยายรวมของบุพบทวลี “โดย”.....	1
2 เกณฑ์การแยกความแตกต่างระหว่างส่วนเต็มเต็มและส่วนขยายรวม ด้านวากยสัมพันธ์.....	18
3 แหล่งที่มาของข้อมูลภาษาบุพบทวลี “โดย”	43
4 ตำแหน่งการปรากฏของบุพบทวลี “โดย”.....	48
5 ข้อมูลภาษาที่ขัดแย้งกับการปรากฏของบุพบทวลี “โดย”.....	53
6 การย้ายที่ตำแหน่งการปรากฏของบุพบทวลี “โดย”.....	54
7 แหล่งที่มาของข้อมูลบุพบทวลี “โดย”	63
8 บุพบทวลี “โดย” ที่เป็นส่วนขยายรวมภาคแสดง.....	65
9 บุพบทวลี “โดย” ที่เป็นส่วนขยายรวมหน้าที่.....	65

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิกรอบแนวคิดขั้นตอนที่ 1.....	7
2 แผนภูมิกรอบแนวคิดขั้นตอนที่ 2.....	7
3 แผนภูมิกรอบแนวคิดขั้นตอนที่ 3.....	8
4 การโปรเจ็คชั่นของคำหลัก.....	13
5 ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของคำหลักกับวลี.....	13
6 ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของส่วนเติมเต็มในระดับกริยาวลี.....	14
7 ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมในระดับกริยาวลี	14
8 ความสัมพันธ์และตำแหน่งของส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม.....	15
9 แผนภูมิต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ในประโยคภาษาอังกฤษ.....	16
10 แผนภูมิต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ในประโยคภาษาไทย.....	17
11 แผนภูมิต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ของประโยค (41 ก.).....	26
12 แผนภูมิต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ของประโยค (41 ข.).....	26
13 การเก็บข้อมูลในโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย.....	41
14 การแสดงผลข้อมูลในโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย.....	41
15 แผนภูมิต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ของประโยค (5 ข.).....	49
16 แผนภูมิต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ของประโยค (6 ข.).....	50
17 แผนภูมิต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ของประโยค (7 ข.).....	51
18 แผนภูมิต้นไม้แสดงขอบเขตการขยายกริยาวลีของบุพบทวลี “โดย”.....	52
19 แผนภูมิต้นไม้แสดงขอบเขตการขยายกาลวลีของบุพบทวลี “โดย”.....	52
20 แผนภูมิต้นไม้แสดงขอบเขตการขยายตัวนำส่วนเติมเต็มวลีของบุพบทวลี “โดย” .	53
21 การเก็บข้อมูลในโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย.....	61
22 การแสดงผลข้อมูลในโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย.....	62
23 แผนภูมิต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ของประโยค (3 ก.).....	67

จากประโยค (5 ก.) มีความหมายในภาษาอังกฤษว่า We can do it. “ได้” มีความหมายเดียวกับ can ที่เป็นคำช่วยกริยาแสดงความสามารถ ในขณะที่ประโยค (5 ข.) มีความหมายในภาษาอังกฤษว่า We did it. “ได้” ไม่ได้บอกความหมายโดยตรงแต่ทำหน้าที่บอกกาลของประโยคนี้ว่าเป็นอดีตกาล (Past tense) จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า “ได้” เป็นคำคำเดียวแต่มีหลายหน้าที่ในประโยค ซึ่งตำแหน่งการปรากฏมีความสำคัญต่อหน้าที่และความหมายของ “ได้” ยิ่งไปกว่านั้นแล้วยังเป็นการยืนยันว่าคำไทยหนึ่งคำทำหน้าที่ได้มากกว่าหนึ่งหน้าที่

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาหน่วยคำ “โดย¹” พบว่า “โดย” เป็นคำหลายหน้าที่ ทำหน้าที่เป็นคำบุพบท ปรากฏร่วมกับคำนาม และมีหน้าที่กำหนดบทบาทที่ตา² (Theta roles) เครื่องมือ (Instrument) หรือผู้กระทำ (Agent) แก่คำนาม นอกจากนี้ “โดย” ยังสามารถปรากฏร่วมกับคำวิเศษณ์ หรือคำคุณศัพท์ แล้วทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์³ หรือคำคุณศัพท์

จากการศึกษาของ นันทกา พหลยุทธ (2526: 103) “โดย” คือ คำบุพบท กำหนดบทบาทที่ตาแก่คำนาม 2 ประเภท

ก. เครื่องมือ เช่น

(6) คุณลุงไปโดยเครื่องบิน

จากประโยค (6) “โดย” กำหนดบทบาทที่ตาเครื่องมือ แก่ เครื่องบิน

ข. ผู้กระทำ เช่น

(7) ...อาจกระทำโดยตัวละครอื่น

จากประโยค (7) “โดย” กำหนดบทบาทที่ตาผู้กระทำ แก่ ตัวละคร

¹ “โดย” ตามราชบัณฑิตยสถาน (2546: 418) คือ คำบุพบท และ บรรจบ พันธุมธธา (2541: 144) กล่าวว่า “โดย” เป็นคำบุพบท แต่ทั้งสองให้ความหมายของ “โดย” ตรงกัน คือ ด้วย หรือ ตาม เพื่อความชัดเจนระหว่าง “คำบุพบท” และ “คำบุพบท” ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าดังนี้ กำชัย ทองหล่อ (2513); นันทกา พหลยุทธ (2526); พระยาอุปถัมภ์คสิปสาร (2511); ราชบัณฑิตยสถาน (2546); และโสภภาพรรณ แสงไชย (2537) ใช้คำว่า “คำบุพบท” ในขณะที่ บรรจบ พันธุมธธา (2541); ประจักษ์ ประกายพิทยากร (2533); และ พระวรเวทย์พิสิฐ (2534) ใช้คำว่า “คำบุพบท” ซึ่งทั้ง “คำบุพบท” และ “คำบุพบท” คือคำชนิดเดียวกัน ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงเลือกใช้ “คำบุพบท” เนื่องจากในปัจจุบันนี้ในหนังสือทุกเล่มใช้ “คำบุพบท” จึงเป็นการง่ายที่ผู้อ่านทุกท่านจะสามารถเข้าใจได้ในทันทีที่อ่าน

² รายละเอียดในบทที่ 2

³ คำวิเศษณ์ในภาษาไทย และคำวิเศษณ์ (Adverb) ในภาษาอังกฤษ มีคำเรียกที่แตกต่างกัน กล่าวคือ คำวิเศษณ์ ในภาษาไทย ทำหน้าที่ขยายความให้ชัดเจนสมบูรณ์ขึ้นหรือทำให้มีเนื้อความแปลกออกไป แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ คำวิเศษณ์ขยายคำนาม หรือคำคุณศัพท์ และคำวิเศษณ์ขยายคำกริยา หรือ คำกริยวิเศษณ์ (นววรรณ พันธุมธธา. 2520: 41; บรรจบ พันธุมธธา. 2541: 129; พระยาอุปถัมภ์คสิปสาร. 2511: 87; และสมชาย ลำดวน. 2526: 117) ส่วนคำวิเศษณ์ในภาษาอังกฤษ เรียกว่า Adverb เป็นคำชนิดหนึ่งมีหน้าที่ขยายคำกริยา คำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ ประโยค คำสรรพนาม บุพบทวลี และจำนวนนับ (สำราญ คำยิ่ง. 2538: 136) งานวิจัยนี้ผู้วิจัยเรียก คำวิเศษณ์ในภาษาไทยทั้ง 2 ประเภท ดังนี้ คำวิเศษณ์ขยายคำนาม คือ “คำคุณศัพท์” และคำวิเศษณ์ขยายคำกริยา คือ “คำวิเศษณ์” ตามสำราญ คำยิ่ง

บรรจบ พันธุมเมธา (2541: 143-144) ได้กล่าวถึง หน่วยคำ “โดย” ที่ทำหน้าที่คำวิเศษณ์หรือ คำคุณศัพท์ ซึ่งจะต้องปรากฏร่วมกับคำวิเศษณ์ คำคุณศัพท์ หรือคำนาม แล้วทำหน้าที่เพื่อขยาย ความให้ชัดเจนขึ้น เช่น โดยดี โดยเร็ว โดยธรรมชาติ เป็นต้น

(8) มีคนเห็นเหตุการณ์โดยตลอด

(9) ทั้งสองคนพูดจากันโดยดี

(10) เด็กทุกคนจะพูดได้เองโดยธรรมชาติ

จากข้อมูลภาษา (8) – (10) เห็นได้ว่า หน่วยคำ “โดย” คือคำบุพบทคำหนึ่ง เมื่อปรากฏ ร่วมกับ คำวิเศษณ์ “ตลอด” คำคุณศัพท์ “ดี” และคำนาม “ธรรมชาติ” แล้วได้บุพบทวลี “โดยตลอด” “โดยดี” และ “โดยธรรมชาติ” สามารถเป็นคำวิเศษณ์ขยายความในประโยคให้ชัดเจนขึ้น

บุพบทวลีและวิเศษณ์วลีถูกจัดเป็นส่วนขยายรวม (Carnie. 2002: 119-126; Tallerman. 2005: 99 และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์; ยุพาพรรณ หุ่นจำลอง และสร้อยญา เศวตมาลย์. 2546: 55-57) ส่วนขยายรวม คือส่วนที่เสริมหรือขยายความ สามารถละได้ (Optional) ย้ายที่ได้ (Move) และ ไม่ทำให้ใจความหลักของประโยคเสียไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(11) ก. มันจึงเป็นความเข้าใจผิด[บุพบทวลี โดยสิ้นเชิง]

ข. มันจึงเป็นความเข้าใจผิด

(12) ก. นักท่องเที่ยวขยายวันพักในเชียงใหม่มากขึ้น[บุพบทวลีโดยเฉลี่ย]

ข. [บุพบทวลีโดยเฉลี่ย]นักท่องเที่ยวขยายวันพักในเชียงใหม่มากขึ้น

(โปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย; บทความทั่วไป: ออนไลน์)

ผู้วิจัยพบข้อมูลภาษาบุพบทวลี “โดย” ที่มีลักษณะการปรากฏขัดแย้งกับลักษณะเฉพาะของ ส่วนขยายรวม กล่าวคือ ไม่สามารถละและย้ายที่ได้ เพราะจะทำให้ประโยคผิดไวยากรณ์ พิจารณา ประโยคตัวอย่าง (13) – (14)

(13) ก. กรรมวิธีทำให้มนุษย์ในวัยเจริญเติบโตเปลี่ยนแปลงรูปร่างไปเป็นการกระทำ

[บุพบทวลีโดยเจตนา]

ข. *กรรมวิธีทำให้มนุษย์ในวัยเจริญเติบโตเปลี่ยนแปลงรูปร่างไปเป็นการกระทำ

(14) ก. ตำรวจจู่โจมจับนายชู้ชาติเอาไว้ได้[บุพบทวลีโดยละม่อม]

ข. *[บุพบทวลีโดยละม่อม] ตำรวจจู่โจมจับนายชู้ชาติเอาไว้ได้

ผู้วิจัยได้แสดงตารางความน่าจะเป็น (Logical possibility) ของการทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมของบุพบทวลี “โดย”

ตาราง 1 ความน่าจะเป็นของการทำหน้าที่ส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมของบุพบทวลี “โดย”

บุพบทวลี “โดย”	
ส่วนเติมเต็ม	ส่วนขยายรวม
-	✓
✓	✓
✓	-
-	-

จากตาราง 1 ความน่าจะเป็นของการทำหน้าที่ส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมของบุพบทวลี “โดย” มีความเป็นไปได้ 4 เหตุการณ์ คือ 1) บุพบทวลี “โดย” ที่ปรากฏในประโยคใดก็ตามแล้วทำหน้าที่ส่วนขยายรวม 2) บุพบทวลี “โดย” ตัวเดียวกันเมื่อปรากฏในประโยคที่ต่างกันแล้วทำหน้าที่ส่วนขยายรวมในประโยคหนึ่งและทำหน้าที่ส่วนเติมเต็มในอีกประโยคหนึ่ง 3) บุพบทวลี “โดย” ที่ปรากฏในประโยคใดก็ตามแล้วทำหน้าที่ส่วนเติมเต็ม และ 4) บุพบทวลี “โดย” ที่ไม่ทำหน้าที่ส่วนขยายรวมและส่วนเติมเต็ม

จากตำแหน่งการปรากฏของบุพบทวลี “โดย” และตารางแสดงความน่าจะเป็น ผู้วิจัยพบพฤติกรรมการทำหน้าที่ส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมของบุพบทวลี “โดย” มีประเด็นที่น่าสนใจเนื่องจากมีความไม่สัมพันธ์กันระหว่างตำแหน่งการปรากฏและขอบเขตการขยาย จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะวิเคราะห์เพื่อตัดสินพฤติกรรมการทำหน้าที่ส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมของบุพบทวลี “โดย” จากตำแหน่งการปรากฏและขอบเขตการขยาย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการทำหน้าที่ส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวมของบุพบทวลี “โดย”
2. เพื่อวิเคราะห์คุณสมบัติด้านวากยสัมพันธ์ โดยพิจารณาดำเนินการปรากฏของบุพบทวลี “โดย”
3. เพื่อจัดประเภทของบุพบทวลี “โดย” ตามทฤษฎีขอบเขต (Scope Theory)

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อให้ความรู้เรื่องการทำหน้าที่ส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวมและตำแหน่งการปรากฏของบุพบทวลี “โดย”

2. เพื่อให้ความรู้ ด้านการวิเคราะห์บุพบทวลี “โดย” เรื่องพฤติกรรมการทำหน้าที่ ส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวม ที่มีความไม่สอดคล้องกันกับตำแหน่งการปรากฏและขอบเขต การขยาย โดยใช้ทฤษฎีขอบเขตจัดประเภทของบุพบทวลี “โดย”
3. เพื่อนำความรู้ที่ได้จากผลการวิจัย เรื่องประเภทของบุพบทวลี “โดย” ไปใช้ในการสอน ภาษาไทยให้ชาวไทยและชาวต่างชาติ
4. เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการทำหน้าที่ส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวม ของบุพบทวลี “โดย” ในระดับที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาเฉพาะข้อมูลภาษาไทยที่มีหน่วยคำ “โดย” ปรากฏร่วมกับคำวิเศษณ์ คำกริยา และคำคุณศัพท์ ในโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย ของภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งสร้างขึ้นโดย รศ.ดร.วิโรจน์ อรุณมานะกุล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลภาษาไทยที่ใช้วิเคราะห์ในงานวิจัยจำกัดในโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย ทางอินเทอร์เน็ต (วิโรจน์ อรุณมานะกุล, 2007: ออนไลน์) ซึ่งเป็นโปรแกรมค้นคว้าคำหรือวลีที่มี บริบทในเว็บไซต์ <http://www.arts.chula.ac.th/~ling> ข้อมูลภาษาดังกล่าวมาจาก 13 แหล่งข้อมูล

- | | |
|--|--------------------------------|
| 1) ชาว | 2) หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ 1 |
| 3) หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ 2 | 4) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ |
| 5) บทความทั่วไป | 6) นิตยสารสารคดี |
| 7) ภาษาเก่า | 8) เรื่องสั้น นิยาย |
| 9) บทความวิชาการ | 10) กฎหมาย |
| 11) ประมวลสุนทรพจน์ของอดีตนายกรัฐมนตรี นายทักษิณ ชินวัตร | |
| 12) บทสนทนา | |
| 13) ประมวลสุนทรพจน์ของอดีตนายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย | |

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. “บทความทั่วไป” เป็นบทความจากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ที่เผยแพร่ บนอินเทอร์เน็ต ตั้งแต่ ก.ค. – ก.ย. 2542
2. “หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ” ที่เผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต 1 ปี ตั้งแต่ ก.ค. 2543 – มิ.ย. 2544
3. “บทสนทนา” ข้อมูลถอดเทปจากรายการ จ.ส.100 และจากการบรรยายเรื่อง “ในหลวงกับภาษาไทย”

ผู้วิจัยเลือกใช้แหล่งข้อมูลจาก บทความทั่วไป หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และบทสนทนา เพราะให้ข้อมูลภาษา “โดย” จำนวนมากเป็น 3 อันดับแรก และไม่มีการสุ่มเลือกช่วงเวลาปรากฏ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หน่วยคำ “โดย” มี 2 หน้าที
 - 1.1 คำบุพบท ปรากฏร่วมกับคำนามกำหนดบทบาทที่ตาให้แก่คำนาม
 - 1.2 คำวิเศษณ์ ปรากฏร่วมกับคำวิเศษณ์ คำคุณศัพท์ หรือคำนาม ไม่สามารถกำหนดบทบาทที่ตา
2. ส่วนเติมเต็ม คือ หน่วยที่ทำให้ประโยคสมบูรณ์สามารถเป็นได้ทั้งกรรมและไม่ใช้กรรม และมีความเป็นพันธะผูกพันในประโยคดังนั้นจึงไม่สามารถละหน่วยนี้ได้ ในประโยค ตำแหน่งของส่วนเติมเต็มจะต้องอยู่ติดกับคำหลักและมีความสัมพันธ์โดยตรงกับคำหลักของวลี (Borsley. 1991: 61; Carnie. 2002: 116; Dowty.2007: Online; & Tallerman. 2005: 98)
3. ส่วนขยายรวม คือ หน่วยที่เสริมหรือขยายความ ตำแหน่งของส่วนขยายรวมไม่จำเป็นต้องอยู่ติดกับคำหลักหรือสอดคล้องโดยตรงกับคำหลักของวลี และจะต้องอยู่ถัดจากส่วนเติมเต็มเสมอ จึงทำให้หน่วยนี้สามารถเกิดซ้ำและละได้ ซึ่งการละนั้นไม่ทำให้ใจความหลักของประโยคเสียไป (Borsley. 1991: 61; Carnie. 2002: 116; Dowty. 2007: Online; Tallerman. 2005: 98 และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์; ยุพาพรรณ หุ่นจำลอง; และสรัญญา เศวตมาลย์. 2546: 55)

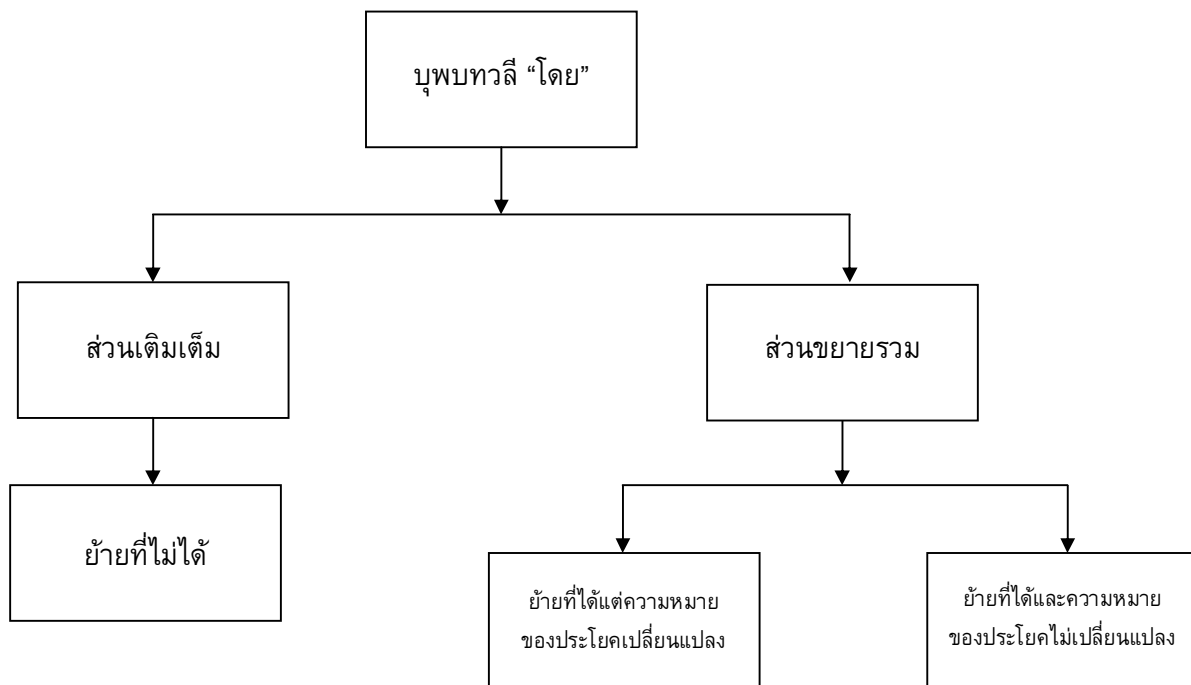
กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีขอบเขต (Scope Theory) (Ernst. 2002: 96) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำหน้าที่ส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวม ตำแหน่งการปรากฏ และขอบเขตการขยาย ของบุพบทวลี “โดย” โดยเริ่มจากการพิจารณาแยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมของบุพบทวลี “โดย” ด้วยเกณฑ์การละและการย้ายที่ แล้ววิเคราะห์ตำแหน่งการปรากฏ และแยกประเภทของส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวมตามพฤติกรรมการทำหน้าที่ส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม ตำแหน่งการปรากฏ และขอบเขตการขยาย ตามสมมติฐานของงานวิจัยที่ว่า

1. บุพบทวลี “โดย” ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวม
2. บุพบทวลี “โดย” มีตำแหน่งการปรากฏหน้าและหลัง กริยาวลี กาลวลี และตัวนำส่วนเติมเต็มวลี
3. ประเภทของบุพบทวลี “โดย” ที่แบ่งตามทฤษฎีขอบเขตมี 3 ประเภท คือ ส่วนขยายรวมภาคแสดง ส่วนขยายรวมหน้าที่ และส่วนขยายรวมที่มีส่วนร่วม สามารถแสดงเป็นแผนผังได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

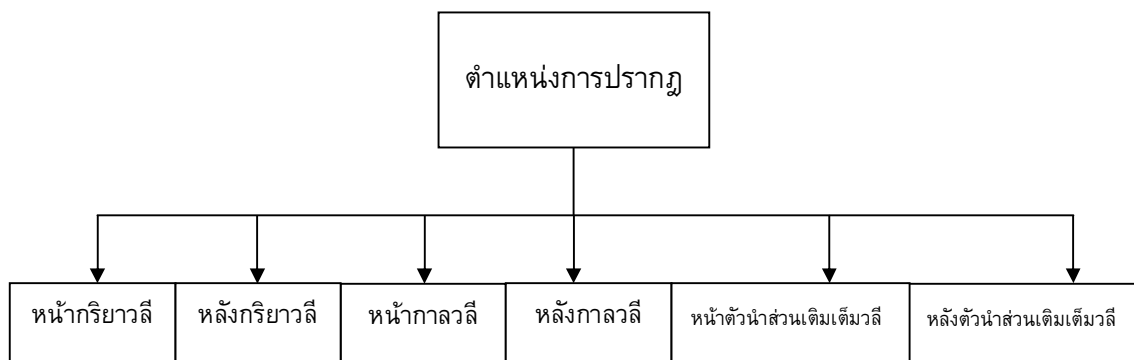
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1



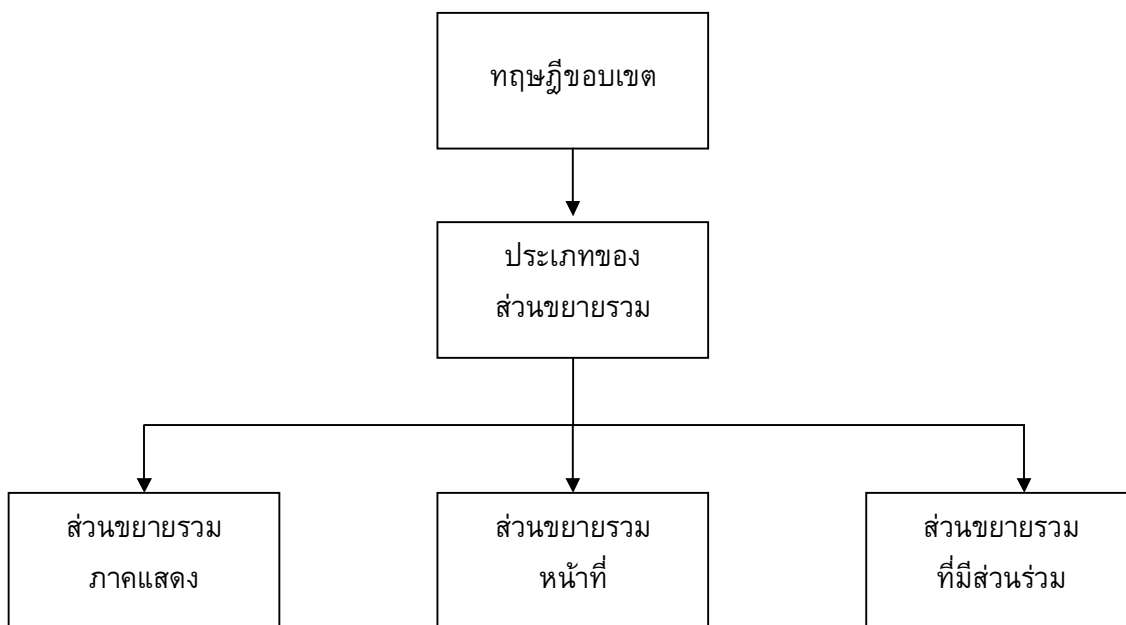
ภาพประกอบ 1 แผนภูมิกอบแนวคิดขั้นตอนที่ 1

ขั้นตอนที่ 2



ภาพประกอบ 2 แผนภูมิกอบแนวคิดขั้นตอนที่ 2

ขั้นตอนที่ 3



ภาพประกอบ 3 แผนภูมิกรอบแนวคิดขั้นตอนที่ 3

สมมติฐานในการวิจัย

1. บุพบทวลี “โดย” ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวม
2. บุพบทวลี “โดย” มีตำแหน่งการปรากฏหน้าและหลัง กริยาวลี กาลวลี และตัวนำส่วนเติมเต็มวลี
3. ประเภทของบุพบทวลี “โดย” ที่แบ่งตามทฤษฎีขอบเขตมี 3 ประเภท คือ ส่วนขยายรวมภาคแสดง ส่วนขยายรวมหน้าที่ และส่วนขยายรวมที่มีส่วนร่วม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. หน่วยคำ “โดย”
2. บุพบทวลี
3. ส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม
4. ทฤษฎีขอบเขต (Scope Theory)
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หน่วยคำ “โดย”

1.1 ความหมายของหน่วยคำ “โดย”

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 418) กล่าวว่า “โดย” เป็น คำบุพบท ในขณะที่ บรรจบ พันธุมเมธา (2541: 144) ให้ “โดย” เป็นคำบุพบท แต่ทั้งสองให้ความหมายของ “โดย” ว่า หมายถึง ด้วย หรือ ตาม “โดย” เป็นคำยืมภาษาเขมรมาจาก “โฎย” ที่แปลว่า ด้วย ตาม ตามไปด้วย หรืออาศัยไปด้วย มักจะใช้ในภาษาพูดในภาษาไทย (กมล การกุศล. 2529: 73; นววรรณ พันธุมเมธา. 2520: 88; และสุริวงค์ พงศ์ไพบุลย์. 2536: 70) นอกจากนี้พระยาอุปกิตศิลปสาร (2511: 100) ได้กล่าวว่าคำบุพบท “โดย” ใช้ทำหน้าที่เพื่อบอกเครื่องมือ หรือการแสดงอาการ ตัวอย่างเช่น

- (1) ก. กล่าวโดยจริง
- ข. เดินทางโดยรถยนต์

1.2 หน้าที่ของหน่วยคำ “โดย”

งานวิจัยของ นันทกา พหลยุทธ์ (2526: 101) ที่ศึกษา “โดย” เปรียบเทียบคำบุพบท ในสมัยสุโขทัย อยุรยา และปัจจุบัน พบว่าหน่วยคำ “โดย” เป็นคำบุพบทเดี่ยวที่ใช้มาตั้งแต่สมัย สุโขทัยจนถึงสมัยปัจจุบัน ใช้แตกต่างกันตามแต่ละสมัย สมัยสุโขทัย “โดย” ใช้ทำหน้าที่เพื่อบอก เครื่องมือและบอกสถานที่ ตัวอย่างเช่น

“โดย” ใช้ทำหน้าที่เพื่อบอกเครื่องมือ

- (2) ครั้นแล้วลูกนั้นไต่ยีนพ่อแม่เจรจาโดยภาษาอันนี้หนึ่งๆตามภาษาพ่อแม่เจรจานั้นเอง

“โดย” ใช้นำหน้านามเพื่อบอกสถานที่

- (3) ครั้นออกพระพรรษาแล้วเสด็จทรงทำมหาทานฉลองพระพุทธรูปสัมฤทธิ์ที่ทรงหล่อ
เท่ากับพระองค์พระพุทธรูปเป็นเจ้าซึ่งประดิษฐานไว้กลางเมืองสุโขทัยโดยบูรพทิศด้าน
พระมหาธาตุนั้น

(นันทกา พหลยูทธ. 2526: 101)

สมัยอยุธยา “โดย” ใช้นำหน้านามเพื่อบอกเครื่องมือ บอกสถานที่ และบอกสิ่งกำหนด¹

“โดย” ใช้นำหน้านามเพื่อบอกเครื่องมือ

- (4) ถ้าเห็นว่าจะกลาวเล่าโลมไม่ได้ด้วยปาก แล้วก็เอาโดยมือ

“โดย” ใช้นำหน้านามเพื่อบอกสถานที่

- (5) เขาพระสุเมรุนั้นเล็กใหญ่จมลงไปใต้น้ำ แลสูงขึ้นไปโดยอากาศมากน้อยเท่าใด

“โดย” ใช้นำหน้านามเพื่อบอกสิ่งกำหนด

- (6) กรุงพระนครศรีอยุธยาที่ทำนุบำรุงเลี้ยงให้เป็นสุขโดยตระกูลกษัตริย์สุริยวงศ์

(นันทกา พหลยูทธ. 2526: 102-103)

สมัยปัจจุบัน “โดย” ใช้นำหน้านามเพื่อบอกเครื่องมือและบอกผู้กระทำ

“โดย” ใช้นำหน้านามเพื่อบอกเครื่องมือ

- (7) คุณลงไปโดยเครื่องบิน

“โดย” ใช้นำหน้านามเพื่อบอกผู้กระทำ

- (8) และอีก 10 เล่มที่แต่งโดยนักวิชาการ เน้นเนื้อหาหลักปรัชชาธิปไตย

(นันทกา พหลยูทธ. 2526: 103 -104)

และหากพิจารณาหน่วยคำ “โดย” ตามแนวอรรถศาสตร์ โสภณพรณ แสงไชย (2537: 10) ได้กล่าวไว้ว่า หน่วยคำ “โดย” มีคุณสมบัติเป็นคำบุพบทมากที่สุด หรือเรียกว่าสมาชิกต้นแบบ (Prototype) ของคำบุพบท

อย่างไรก็ตามบรรจบ พันธุมเมธา (2541: 143-144) ได้กล่าวว่าคำบุพบท “โดย” สามารถเป็นคำวิเศษณ์หรือคำคุณศัพท์ ได้เมื่อมี คำวิเศษณ์ คำคุณศัพท์ หรือคำนาม ตามหลัง เพื่อขยายความให้ชัดเจนขึ้น ได้แก่ โดยดี โดยเร็ว โดยธรรมชาติ เป็นต้น และจะต้องไม่มีคำนามมาต่อท้ายคำเหล่านั้น เช่น

- (9) ก. งานนี้จัดขึ้นเพื่อการนี้ [บุพบทโดยเฉพาะ]
ข. งานนี้จัดขึ้นเพื่อการนี้ [บุพบทโดยเฉพาะ] *[นามวลี กรุงเทพฯ]

¹ นันทกา พหลยูทธ (2526: 103) ให้ความหมายว่า การทำนุบำรุงเป็นการทำนุบำรุงให้สมกับที่เป็นกษัตริย์ ถือว่า “โดย” ให้นำหน้านามบอกสิ่งกำหนด อาจนำคำว่า “ตาม” แทนที่ได้

(10) ก. ผู้รัยยอมมอบตัว [บุพบทวลีโดยดี]

ข. ผู้รัยยอมมอบตัว [บุพบทวลีโดยดี] *[นามวลี ตำรวจ]

ประโยค (9 ก.) บุพบทวลี “โดยเฉพาะ” เป็นคำวิเศษณ์ขยายคำกริยา “จัดขึ้น” แต่เมื่อเติมนามวลี “กรุงเทพฯ” ทำยประโยคนามวลีดังกล่าวทำให้ประโยค (9 ข.) ไม่ได้ความ ประโยค (10 ก.) บุพบทวลี “โดยดี” เป็นคำวิเศษณ์ขยายคำกริยา “มอบตัว” แต่เมื่อเติมนามวลี “ตำรวจ” ทำยประโยคนามวลีดังกล่าวทำให้ประโยค (10 ข.) ไม่ได้ความ แสดงให้เห็นว่าบุพบทวลีที่มีหน่วยคำ “โดย” เป็นคำหลักที่เป็นคำวิเศษณ์หรือคำคุณศัพท์นั้นต้องไม่มีค่านามมาต่อท้ายคำเหล่านั้น

จากความหมายและหน้าที่ของหน่วยคำ “โดย” ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เห็นได้ว่าหน่วยคำ “โดย” เป็นหน่วยคำที่มีหลายความหมายและหน้าที่ จึงทำให้ผู้วิจัยให้ความสนใจที่จะวิเคราะห์พฤติกรรมการทำหน้าที่ส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวมของบุพบทวลี “โดย” โดยพิจารณาตำแหน่งการปรากฏ และขอบเขตการขยาย ตามขอบเขตการวิจัย

2. บุพบทวลี

2.1 ความหมายของบุพบทวลี

คำบุพบทเป็นคำที่จัดอยู่ในคำความหมาย (Lexical word) บุพบทวลีประกอบไปด้วย คำบุพบทที่ทำหน้าที่เป็นคำหลัก และนามวลีที่เป็นส่วนเติมเต็ม หรือเรียกอีกอย่างว่า นามวลีคือกรรมของคำบุพบท (Cowper. 1992: 94; & Tallerman. 2005: 47) ซึ่งทอลเลอแมนให้เหตุผลเพิ่มเติมว่า คำบุพบทสามารถแบ่งได้ 2 แบบ คือ คำบุพบทแบบสกรรม (Transitive) คือ คำบุพบทที่ต้องการกรรมหรือส่วนเติมเต็มมารองรับ และคำบุพบทแบบอกรรม (Intransitive) คือ คำบุพบทที่ไม่ต้องการกรรมหรือส่วนเติมเต็ม พิจารณาประโยคตัวอย่าง (11) และ (12)

(11) ก. หนังสืออยู่ [บุพบทวลี บนโต๊ะ]

ข. *หนังสืออยู่ [บุพบทวลี บน]

ประโยค (11 ก.) บุพบทวลี “บนโต๊ะ” มีคำหลักคือคำบุพบท “บน” และมีส่วนเติมเต็มคือนามวลี “โต๊ะ” แต่ประโยค (11 ข.) บุพบทวลี “บน” มีคำหลักคือคำบุพบท “บน” และไม่มีส่วนเติมเต็มมารองรับทำให้ประโยค (11 ข.) ผิดไวยากรณ์ ดังนั้นจึงจัดว่าคำบุพบท “บน” เป็นคำบุพบทแบบสกรรม

(12) ทุกคนกรุณาเดินชิด [บุพบทวลี ใน]

ประโยค (12) บุพบทวลี “ใน” มีคำหลักคือคำบุพบท “ใน” ที่สามารถปรากฏในประโยคโดยที่ไม่ต้องมีส่วนเติมเต็มมารองรับ และประโยค (12) เป็นประโยคที่ถูกต้อง แสดงว่าคำบุพบท “ใน” จัดว่าเป็น คำบุพบทแบบอกรรม

ตามลักษณะของคำบุพบททั้ง 2 แบบที่กล่าวข้างต้นทำให้ คาร์นี (Carnie. 2002: 38) และ บราวน์ และมิลเลอร์ (Brown; & Miller. 1991: 86) ได้ระบุกฎของบุพบทวลีแบบที่ 1 ตามกฎ 1 และ เมื่อมีการพบข้อมูลเพิ่มเติมจึงมีการระบุกฎใหม่ของบุพบทวลีแบบที่ 2 เป็นการเขียนกฎใหม่ ดังนี้

กฎ 1 PP → P NP

กฎใหม่ PP → P (NP)

จากกฎ 1 อธิบายว่า บุพบทวลีประกอบด้วย คำบุพบทและนามวลี และกฎใหม่ อธิบายว่า บุพบทวลีประกอบด้วย คำบุพบทและนามวลีที่สามารถปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้

2.2 หน้าที่ของบุพบทวลี

นักภาษาศาสตร์มักวิเคราะห์บุพบทวลีว่าเป็นส่วนขยายรวม (Brown; & Miller.1991: 109; Carnie. 2002: 126; & Tallerman. 2005: 99) พวกเขาพบว่ามีการยวาลี และคุณศัพท์วลี ใน ภาษาอังกฤษบางตัวที่ต้องการให้บุพบทวลีปรากฏร่วมทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็ม เช่น to และ of พิจารณาประโยคตัวอย่าง (13) และ (14)

(13) ก. Jill's [คุณศัพท์วลี fond of Pizza].

ข. *Jill's fond.

(14) ก. Jane [กริยวลี resorted to understanding the instruction].

ข. *Jane resorted.

จากประโยค (13 ก.) และ (14 ก.) มีบุพบทวลี “of Pizza” และ “to understanding the instruction” เป็นส่วนเติมเต็มของคุณศัพท์วลี และกริยวลี ตามลำดับ เพราะเมื่อมีการละบุพบทวลี ทั้งสองในประโยค (13 ข.) และ (14 ข.) แล้วทำให้ประโยคทั้งสองผิดไวยากรณ์

บุพบทวลี คือ วลีที่มีคำหลักเป็นคำบุพบทที่มีความหมายและหน้าที่ที่ระบุชัดเจนในประโยค โดยเฉพาะบุพบทวลีในภาษาอังกฤษ แต่บุพบทวลี “โดย” ที่อยู่ในขอบเขตการวิจัยครั้งนี้มีความหมายและหน้าที่ที่ไม่สอดคล้องกับบุพบทวลีทั่วไป กล่าวคือ บุพบทวลี “โดย” มีความหมายเพื่อบอกลักษณะ และยังมีประเด็นที่น่าสนใจเรื่องพฤติกรรมการทำหน้าที่อาจเป็นไปได้ทั้งส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม

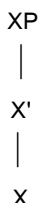
3. ส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม

3.1 โครงสร้างภายในของส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม

ตามทฤษฎีเอ็กซ์บาร์ชอมสกี (Chomsky, 1981) กล่าวว่า การโปรเจคชัน² (Projection) ของคำหลักแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

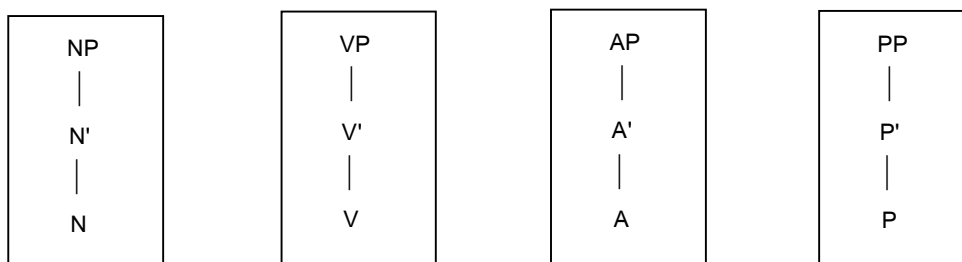
1. X คือ ระดับคำหลัก
2. X' คือ ระดับกลาง หรือเรียกว่าระดับบาร์
3. XP คือ ระดับวลี

ผังแผนภูมิต้นไม้ต่อไปนี้



ภาพประกอบ 4 การโปรเจคชันของคำหลัก

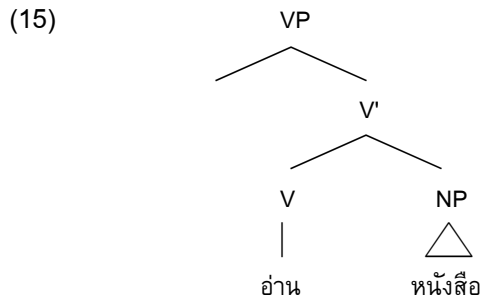
ชอมสกี (Chomsky, 1981) ได้กล่าวถึงลักษณะการโปรเจคชันว่า X คือตัวแปรที่สามารถแทนค่าด้วยประเภทของคำ เช่น N คือ คำนาม V คือ คำกริยา A คือ คำคุณศัพท์ P คือ คำบุพบท เป็นต้น และการโปรเจคชันนั้นมีข้อกำหนดว่าทุกระดับในตัวแปรวลีต้องมีความสอดคล้องกัน เช่น ถ้าระดับ X หรือ คำหลัก แทนค่าด้วย N แล้วระดับที่อยู่ตำแหน่งสูงกว่าจะต้องสอดคล้องกับ N จึงเป็น N' และ NP ซึ่งก็แสดงว่าระดับคำหลักเป็นตัวกำหนดระดับที่สูงกว่า ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของคำหลักกับวลี แสดงเป็นแผนภูมิต้นไม้ ดังนี้



ภาพประกอบ 5 ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของคำหลักกับวลี

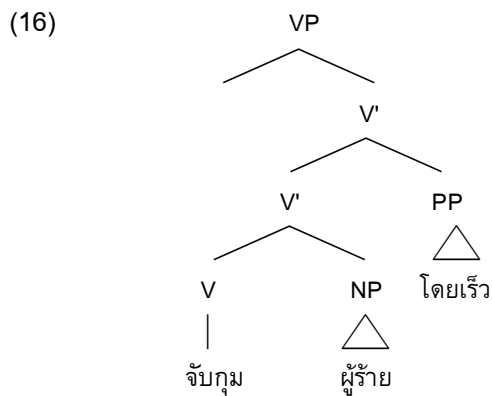
² การโปรเจคชัน (Projection) คือ การที่องค์ประกอบทั้ง 3 ระดับของประโยคตามทฤษฎีเอ็กซ์บาร์ จะต้องเป็นคำชนิดเดียวกันทั้ง 3 ระดับ ซึ่งระดับของคำหลักหรือระดับ X จะเป็นตัวกำหนดให้ระดับที่สูงขึ้นไปใช้ประเภทของคำชนิดใด

จากตัวอย่าง (15) กริยาวลี “อ่านหนังสือ” มีนามวลี “หนังสือ” เป็นส่วนเติมเต็ม เพราะความสัมพันธ์ของนามวลี “หนังสือ” เป็นลูกสาวของ V' และเป็นน้องสาวของ V นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างวาดเป็นแผนภูมิต้นไม้ ดังนี้



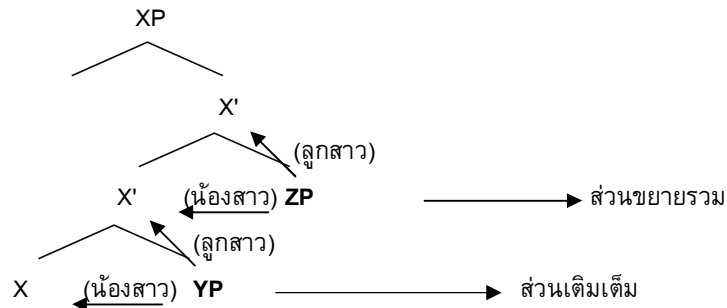
ภาพประกอบ 6 ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของส่วนเติมเต็มในระดับกริยาวลี

(16) กริยาวลี “จับกุมผู้ร้ายโดยเร็ว” มีบุพบทวลี “โดยเร็ว” เป็นส่วนขยายรวมที่มีความสัมพันธ์เป็นลูกสาวและน้องสาวของ V' และนามวลี “ผู้ร้าย” เป็นส่วนเติมเต็ม เพราะมีความสัมพันธ์เป็นลูกสาวของ V' และมีความสัมพันธ์เป็นน้องสาวของ V



ภาพประกอบ 7 ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมในระดับกริยาวลี

จากความสัมพันธ์และตำแหน่งของส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมของชอมสกี (Chomsky, 1981) ที่ผู้วิจัยได้กล่าวแล้วข้างต้น สามารถแสดงเป็นแผนผังตัวแปรวลีได้ดังนี้



ภาพประกอบ 8 ความสัมพันธ์และตำแหน่งของส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม

3.2 หน่วยหน้าที่ : ส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์และตำแหน่งของส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปคำจำกัดความของทั้งส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมที่มีนักภาษาศาสตร์หลายท่านกล่าวไว้ดังนี้ ส่วนเติมเต็มคือหน่วยที่อยู่ติดกับคำหลัก มีพันธะผูกพันกับคำหลักมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดในการปรากฏร่วมกับคำหลักของวลี และคำหลักของวลีจะเป็นตัวที่เลือกส่วนเติมเต็มให้กับวลี ไม่สามารถละหน่วยหน้าที่นี้ได้ (Borsley, 1991: 61; Dowty, 2007: Online; & Tallerman, 2005: 98) นอกจากนี้ยังมีคาร์นี (Carnie, 2002: 116) ให้คำจำกัดความของส่วนเติมเต็มว่าเป็นหน่วยที่มีลักษณะคล้ายกับ “กรรม” ตามทฤษฎีไวยากรณ์ดั้งเดิม ที่เป็นได้ทั้งกรรมและไม่ใช้กรรมที่ให้คำจำกัดความขัดแย้งกับ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ยูพาพรรณ หุ่นจำลอง; และสรัญญา เศวตมาลย์ (2546: 55) ที่ว่าส่วนเติมเต็ม คือ หน่วยที่ไม่ใช้กรรม

ส่วนขยายรวมคือหน่วยที่ไม่จำเป็นต้องอยู่ติดกับคำหลัก ไม่มีพันธะผูกพันกับคำหลักและไม่มีข้อแม้ในการปรากฏร่วม จึงทำให้ส่วนขยายรวมสามารถละได้ในประโยค โดยไม่ทำให้ใจความหลักของประโยคเสียไปเพราะเป็นหน่วยที่ให้ข้อมูลเพิ่มเติมหรือขยายความให้ประโยค สามารถเรียกว่าหน่วยวิเศษณ์ (Adverbial) ได้ (Borsley, 1991: 61; Carnie, 2002: 116; Dowty, 2007: Online; Tallerman, 2005: 98; และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ยูพาพรรณ หุ่นจำลอง; และสรัญญา เศวตมาลย์, 2546: 55)

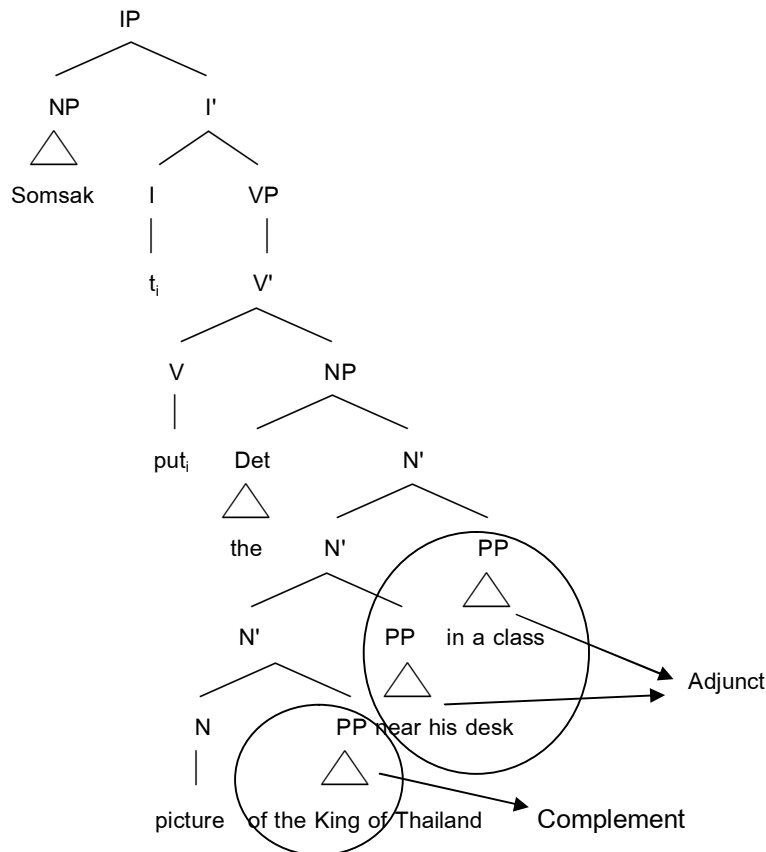
จากคำจำกัดความที่นักภาษาศาสตร์หลายท่านได้กล่าวไว้ข้างต้นเป็นคำจำกัดความที่ใกล้เคียงกันมาก ซึ่งมีเพียงคาร์นีและอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ยูพาพรรณ หุ่นจำลอง; และสรัญญา เศวตมาลย์ ที่กล่าวถึง ส่วนเติมเต็มในลักษณะขัดแย้งกัน กล่าวคือ คาร์นี กล่าวว่า ส่วนเติมเต็ม คือ หน่วยที่ทำให้ประโยคสมบูรณ์เป็นได้ทั้งกรรมและไม่ใช้กรรม แต่อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ยูพาพรรณ หุ่นจำลอง และสรัญญา เศวตมาลย์ กล่าวว่า ส่วนเติมเต็ม คือ หน่วยที่ทำให้ประโยคสมบูรณ์และ

ไม่ใช่กรรม จากความขัดแย้งในส่วนนี้คำจำกัดความของคาร์นี่เป็นคำจำกัดความที่เหมาะสมในงานวิจัยนี้ เนื่องจากมีความครอบคลุมหน้าที่ของส่วนเติมเต็มได้ดี และสะดวกต่อการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม และผู้วิจัยได้สรุปคำจำกัดความของส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมจากคำจำกัดความของนักภาษาศาสตร์ทั้งหลายที่ได้กล่าวข้างต้น ดังนี้

ส่วนเติมเต็ม คือ หน่วยที่ทำให้ประโยคสมบูรณ์สามารถเป็นได้ทั้งกรรมและไม่ใช่กรรมและมีความเป็นพันธะผูกพันในประโยคดังนั้นจึงไม่สามารถละหน่วยนี้ได้ในประโยค ตำแหน่งของส่วนเติมเต็มจะต้องอยู่ติดกับคำหลักและมีความสัมพันธ์โดยตรงกับคำหลักของวลี ส่วนขยายรวม คือ หน่วยที่เสริมหรือขยายความ ตำแหน่งของส่วนขยายรวมไม่จำเป็นต้องอยู่ติดกับคำหลักหรือสอดคล้องโดยตรงกับคำหลักของวลี และจะต้องอยู่ถัดจากส่วนเติมเต็มเสมอ จึงทำให้หน่วยนี้สามารถเกิดซ้ำและละได้ ซึ่งการละนั้นไม่ทำให้ใจความหลักของประโยคเสียไป

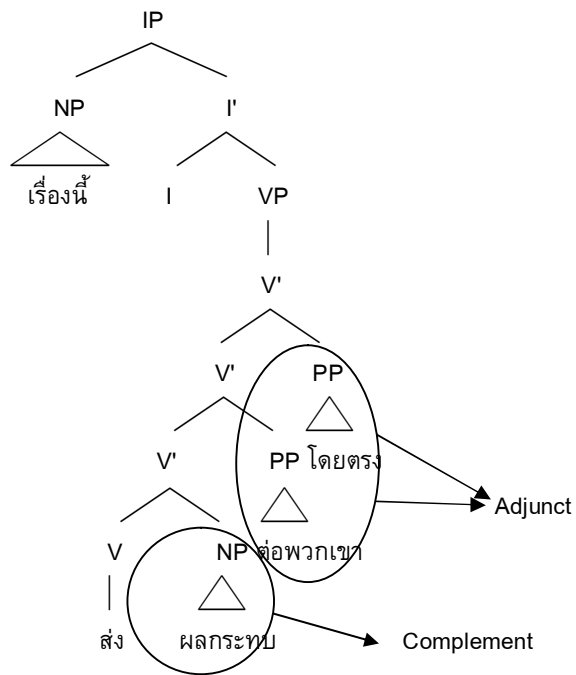
ผู้วิจัยได้ให้ตัวอย่างแผนภูมิต้นไม้เพื่อแสดงความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมในภาษาอังกฤษและภาษาไทย ดังนี้

(17) Somsak put the picture of the King of Thailand near his desk in a class.



ภาพประกอบ 9 แผนภูมิต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ในประโยคภาษาอังกฤษ

(18) เรื่องนี้ส่งผลกระทบต่อพวกเขาโดยตรง



ภาพประกอบ 10 แผนภูมิต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ในประโยคภาษาไทย

3.3 เกณฑ์การแยกส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม

จากตำแหน่งการปรากฏและความหมายของส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม ทำให้ทราบหน่วยหน้าที่ทั้งสองนี้มีหน้าที่และตำแหน่งที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด แต่ในความเป็นจริงแล้วการแยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมยังเป็นปัญหาในหลายภาษา ซึ่งผู้วิจัยเองได้พยายามศึกษาเกณฑ์และวิธีการแยกความแตกต่างนี้ พบว่า กาวรอน (Gawron. 2007: Online) ได้เสนอเกณฑ์ไว้ 4 เกณฑ์ คือ การเป็นอาร์กิวเมนต์ (Argument) การทำให้เป็นรูปกรรมวาจกเทียม (Pseudo-passive) การย้ายที่ (Move) และการเรียงลำดับ (Order) เรดฟอร์ด (Radford. 1988: 187) ได้เสนอเกณฑ์ไว้ 6 เกณฑ์ คือ การเป็นพันธะผูกพัน (Obligatory) ข้อจำกัดในการปรากฏร่วม (Co-occurrence restriction) การเกิดซ้ำ (Recursive) การย้ายตำแหน่งไปวางไว้หลังประโยค (Extraposition) การย้ายตำแหน่งไปวางไว้หน้าประโยค (Preposing) และการเชื่อม (Co-ordination) และคาร์นี (Carnie. 2002: 117) เสนอไว้ 1 ข้อ คือ การละ (Optional)

เห็นได้ว่าเกณฑ์การแยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมด้านวากยสัมพันธ์ที่เป็นเกณฑ์สำคัญที่สามารถบอกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม

ได้ชัดเจนที่สุด มีทั้งหมด 11 ข้อ ดังนั้นเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจผู้วิจัยจึงได้แบ่งเกณฑ์ทั้ง 11 ข้อ ออกเป็น 3 กลุ่ม แสดงเป็นตารางดังนี้

ตาราง 2 เกณฑ์การแยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมด้านวากยสัมพันธ์

เกณฑ์	ลักษณะ	ส่วนเติมเต็ม	ส่วนขยายรวม	ส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม
1	การเป็นพันธะผูกพัน	✓		
2	ข้อจำกัดในการปรากฏร่วม	✓		
3	การทำให้เป็นรูปกรรมาจก	✓		
4	การเป็นอาร์กิวเมนต์	✓		
5	การละ		✓	
6	การย้ายที่		✓	
7	การเกิดซ้ำ		✓	
8	การย้ายตำแหน่งไปวางไว้หลังประโยค		✓	
9	การย้ายตำแหน่งไปวางไว้หน้าประโยค		✓	
10	การเรียงลำดับ			✓
11	การเชื่อม			✓

กลุ่ม 1 ใช้เพื่อพิจารณาส่วนเติมเต็ม มีทั้งหมด 4 ข้อ ดังนี้

3.3.1 การเป็นพันธะผูกพัน (Obligatory) คือ การที่ต้องปรากฏเสมอ เป็นคุณสมบัติเฉพาะของส่วนเติมเต็ม เนื่องจากส่วนขยายรวมมีคุณสมบัติตรงข้าม พิจารณาประโยคตัวอย่าง (19)

(19) ก. อัดทำ [นามวลี การบ้าน]

ข. *อัดทำ

ประโยค (19 ก.) นามวลี “การบ้าน” จัดว่าเป็นส่วนเติมเต็ม และหากละนามวลีนี้ก็จะทำให้ประโยค (19 ข.) ไม่ได้ความ ดังนั้นนามวลี “การบ้าน” จึงมีความเป็นพันธะผูกพันในประโยค

3.3.2 ข้อจำกัดในการปรากฏร่วม (Co-occurrence restriction) คือ การเลือกคำที่จะปรากฏในวลี (Subcategorization) เป็นคุณสมบัติเฉพาะของส่วนเติมเต็ม เนื่องจากคำหลักจะเป็นตัวกำหนดส่วนเติมเต็มของตนเอง ซึ่งจะอนุญาตให้บางวลีเป็นส่วนเติมเต็ม แต่ส่วนขยายรวมไม่มีการกำหนดในลักษณะนี้ เกณฑ์การพิจารณาข้อจำกัดในการปรากฏร่วมมักใช้เกณฑ์ด้านวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์อธิบาย ในส่วนนี้จะกล่าวถึงเฉพาะด้านวากยสัมพันธ์ การพิจารณา

เพื่อเลือกวลีที่จะปรากฏร่วมในด้านวากยสัมพันธ์นั้นจะใช้โครงสร้างประโยคเป็นตัวตัดสิน พิจารณาประโยคตัวอย่าง (20)

(20) ก. ประจวบคิด [ตัวนำส่วนเติมเต็มวลี ว่าพิกุลน่ารัก]

ข. * ประจวบคิด [นามวลี พิกุล]

ประโยค (20 ก.) คำกริยา “คิด” เลือกตัวนำส่วนเติมเต็มวลี (Complementizer phrase) “ว่าพิกุลน่ารัก” เป็นส่วนเติมเต็ม แต่ประโยค (20 ข.) คำกริยา “คิด” ไม่อนุญาตให้นามวลี “พิกุล” ปรากฏร่วม จึงทำให้ประโยคผิดไวยากรณ์

3.3.3 การทำให้เป็นรูปกรรมวากยสัมพันธ์เทียม (Pseudo-passive) คือ การย้ายส่วนเติมเต็มที่เป็นกรรมมาวางไว้ในตำแหน่งประธานแล้วทำประโยคให้อยู่ในรูปกรรมวากยสัมพันธ์ ซึ่งเป็นคุณสมบัติเฉพาะของส่วนเติมเต็ม พิจารณาประโยคตัวอย่าง (21) และ (22)

(21) ก. อืดหัวเราะ [นามวลี ตัวตลก]

ข. [ส่วนเติมเต็ม ตัวตลก] ถูกหัวเราะ

(22) ก. อืดหัวเราะ [บุพบทวลี ที่โรงเรียน]

ข. * [บุพบทวลี ที่โรงเรียน] ถูกหัวเราะ

ประโยค (21 ก.) นามวลี “ตัวตลก” เป็นส่วนเติมเต็มปรากฏในตำแหน่งกรรมจึงสามารถย้ายนามวลีดังกล่าวมาไว้ในตำแหน่งประธานและเปลี่ยนประโยคให้อยู่ในรูปกรรมจากได้ในประโยค (21 ข.) แต่ประโยค (22 ก.) บุพบทวลี “ที่โรงเรียน” เป็นส่วนขยายรวมและเมื่อย้ายนามวลีดังกล่าวมาไว้ในตำแหน่งประธานและเปลี่ยนประโยคให้อยู่ในรูปกรรมจากทำให้ประโยค (22 ข.) ผิดไวยากรณ์

3.3.4 การเป็นอาร์กิวเมนต์ (Argument) คือ การเป็นนามวลี เฉพาะนามวลีเท่านั้นที่ได้รับ การกำหนดบทบาทที่ตา พิจารณาประโยคตัวอย่าง (23)

(23) ก. ผู้ร้ายให้ [นามวลี ยาบ้า] แก่ [นามวลี ตำรวจ]



อาร์กิวเมนต์ 1 อาร์กิวเมนต์ 2

ยาบ้า ได้รับบทบาทที่ตา คือ ผู้กระทบ (Theme) จากคำกริยา ให้
ตำรวจ ได้รับบทบาทที่ตา คือ ผู้รับ (Recipient) จากคำบุพบท แก่

ข. ตำรวจเร่งจับกุม [นามวลี ผู้ร้าย] [บุพบทวลี โดยเร็ว]



อาร์กิวเมนต์

ผู้ร้าย ได้รับบทบาทที่ตา คือ ผู้กระทบ จากคำกริยา จับกุม
โดยเร็ว ไม่มีบทบาทที่ตา

ประโยค (23 ก.) นามวลี “ยาบ้า” และ “ตำรวจ” จัดว่าเป็นส่วนเติมเต็ม เพราะสามารถเป็นอาร์กิวเมนต์ได้ทั้ง 2 วลี ซึ่งนามวลี “ยาบ้า” ได้รับบทบาทที่ตา ผู้กระทบ จากคำกริยา “ให้” และนามวลี “ตำรวจ” ได้รับบทบาทที่ตาคือ ผู้รับ จากคำบุพบท “แก่” แต่ประโยค (23 ข.) นามวลี “ผู้ร้าย” จัดว่าเป็นส่วนเติมเต็ม และบุพบทวลี “โดยเร็ว” จัดว่าเป็นส่วนขยายรวม จึงทำให้บุพบทวลีดังกล่าวไม่เป็นอาร์กิวเมนต์และไม่ได้รับบทบาทที่ตาใดๆ

กลุ่ม 2 ใช้เพื่อพิจารณาส่วนขยายรวม มีทั้งหมด 5 ข้อ ดังนี้

3.3.5 การละ (Optional) คือ การไม่เติมหน่วยนั้นๆ ในประโยคและไม่ทำให้ใจความหลักของประโยคเสียไป เป็นคุณสมบัติเฉพาะของส่วนขยายรวม ซึ่งตรงข้ามกับคุณสมบัติของส่วนเติมเต็มในข้อ 1.1 พิจารณาประโยคตัวอย่าง (24)

(24) ก. พิกุลนอนหลับ [วิเศษณ์วลี สบาย].

ข. พิกุลนอนหลับ

ประโยค (24 ก.) วิเศษณ์วลี “สบาย” จัดว่าเป็นส่วนขยายรวม เพราะเป็นหน่วยที่สามารถละได้และไม่ทำให้ประโยค (24 ข.) ไม่ได้ความ

3.3.6 การย้ายที่ (Move) คือ การสลับตำแหน่ง ส่วนขยายรวมมีความสัมพันธ์โดยตรงกับคำหลักน้อยกว่าส่วนเติมเต็ม จึงมีอิสระในการย้ายที่สลับกันระหว่างส่วนขยายรวมด้วยกัน พิจารณาประโยคตัวอย่าง (25)

(25) ก. แม่ทำ [นามวลี ขนมหั้้น] [นามวลี สองถาด] [นามวลี สีแดง]

ข. แม่ทำ [นามวลี ขนมหั้้น] [นามวลี สีแดง] [นามวลี สองถาด]

ค. *แม่ทำ [นามวลี สองถาด] [นามวลี ขนมหั้้น] [นามวลี สีแดง]

ประโยค (25 ก.) นามวลี “ขนมหั้้น” จัดว่าเป็นส่วนเติมเต็ม ส่วนนามวลี “สองถาด” และ “สีแดง” จัดว่าเป็นส่วนขยายรวม ดังนั้นนามวลี “สองถาด” และ “สีแดง” ในประโยค (25 ข.) จึงสามารถย้ายสลับตำแหน่งกันได้และไม่ทำให้ประโยคไม่ได้ความ แต่เมื่อนามวลี “ขนมหั้้น” ที่เป็นส่วนเติมเต็ม ย้ายสลับตำแหน่งกับนามวลี “สองถาด” ที่เป็นส่วนขยายรวม ก็จะทำให้ประโยค (25 ค.) ไม่ได้ความ

3.3.7 การเกิดซ้ำ (Recursive) คือ การปรากฏของส่วนขยายรวมที่ไม่จำกัดจำนวนครั้งในประโยค พิจารณาประโยคตัวอย่าง (26)

(26) ก. พิกุลทำ [นามวลี งานบ้าน] [วิเศษณ์วลี ตามหน้าที่] [บุพบทวลี ด้วยความอดทน]

ข. *พิกุลทำ [นามวลี งานบ้าน] [นามวลี การบ้าน]

ประโยค (26 ก.) นามวลี “งานบ้าน” จัดว่าเป็นส่วนเติมเต็ม ส่วนวิเศษณ์วลี “ตามหน้าที่” และบุพบทวลี “ด้วยความอดทน” จัดว่าเป็นส่วนขยายรวม สามารถเกิดซ้ำได้ แต่ในประโยค (26 ข.) เป็นประโยคไม่ได้ความเพราะมีส่วนเติมเต็มปรากฏซ้ำ

3.3.8 การย้ายตำแหน่งไปวางไว้หลังประโยค (Extraposition) คือการย้ายส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวมไปวางไว้ในตำแหน่งท้ายสุดของประโยค ส่วนขยายรวมมีความสัมพันธ์โดยตรงกับคำหลักน้อยกว่าส่วนเติมเต็ม จึงสามารถเกิดการย้ายตำแหน่งแบบนี้ได้ง่ายกว่า พิจารณาประโยคตัวอย่าง (27) และ (28)

(27) ก. A student [บุพพทวลี with long hair] came to see me yesterday.

ข. A student came to see me yesterday [บุพพทวลี with long hair].

(28) ก. A student [บุพพทวลี of Physics] came to see me yesterday.

ข. * A student came to see me yesterday [บุพพทวลี of Physics].

(Radford. 1988: 191)

ประโยค (27 ก.) บุพพทวลี “with long hair” ปรากฏหลังและขยายนามวลี (27 ข.) ได้ย้ายบุพพทวลีไปวางไว้ในตำแหน่งท้ายสุดของประโยค เป็นประโยคที่ถูกต้อง จัดบุพพทวลี “with long hair” ว่าเป็นส่วนขยายรวมที่สามารถย้ายตำแหน่งไปวางไว้หลังประโยคได้ ประโยค (28 ก.) บุพพทวลี “of Physics” ปรากฏหลังและขยายนามวลี แต่เมื่อย้ายบุพพทวลีไปไว้หลังประโยค พบว่าประโยค (28 ข.) ผิดไวยากรณ์ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าบุพพทวลี “of Physics” เป็นส่วนเติมเต็มที่ไม่สามารถย้ายไปวางไว้ในตำแหน่งท้ายสุดของประโยคได้

3.3.9 การย้ายตำแหน่งไปวางไว้หน้าประโยค (Preposing) คือการย้ายส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวมไปวางไว้ในตำแหน่งหน้าสุดของประโยค ส่วนขยายรวมมีความสัมพันธ์โดยตรงกับคำหลักน้อยกว่าส่วนเติมเต็ม จึงสามารถเกิดการย้ายตำแหน่งแบบนี้ได้ พิจารณาประโยคตัวอย่าง (29) และ (30)

(29) ก. อัดหัวเราะ [บุพพทวลี ที่โรงเรียน]

ข. [บุพพทวลี ที่โรงเรียน] อัดหัวเราะ

(30) ก. แม่ให้ [นามวลี เงิน] มา

ข. [นามวลี เงิน] แม่ให้มา

ประโยค (29 ก.) บุพพทวลี “ที่โรงเรียน” จัดว่าเป็นส่วนขยายรวม จึงสามารถย้ายไปวางไว้ในตำแหน่งหน้าสุดของประโยคได้โดยไม่ทำให้ประโยค (29 ข.) ผิดไวยากรณ์ และในประโยค (30 ก.) นามวลี “เงิน” จัดว่าเป็นส่วนเติมเต็ม แต่ก็ยังสามารถย้ายไปวางไว้ในตำแหน่งหน้าสุดของประโยคได้โดยไม่ทำให้ประโยค (30 ข.) ไม่ได้ความ นั่นหมายความว่าเกณฑ์ข้อนี้ไม่สามารถใช้พิจารณาแยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมได้

กลุ่ม 3 ใช้เพื่อพิจารณาส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม มีทั้งหมด 2 ข้อ ดังนี้

3.3.10 การเรียงลำดับ (Order) คือ การวางตำแหน่งส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมตามลำดับก่อนหลัง ส่วนเติมเต็ม ต้องวางอยู่ติดกับคำหลักของวลี โดยจะต้องอยู่ในลำดับก่อน

ส่วนขยายรวมและส่วนขยายรวมจะต้องวางอยู่ในลำดับหลังส่วนเติมเต็มเสมอ พิจารณาประโยค ตัวอย่าง (31)

(31) ก. กรมตำรวจมี [นามวลี หน้าที่] [กริยาวลี เกี่ยวกับการโยกย้ายนายตำรวจ] [บุพบทวลี โดยตรง]

ข. *กรมตำรวจมี [กริยาวลี เกี่ยวกับการโยกย้ายนายตำรวจ] [นามวลี หน้าที่][บุพบทวลี โดยตรง]

ประโยค (31 ก.) นามวลี “หน้าที่” จัดว่าเป็นส่วนเติมเต็ม วางอยู่ติดกับคำหลักของวลี ส่วนบุพบทวลี “เกี่ยวกับการโยกย้ายนายตำรวจ” และบุพบทวลี “โดยตรง” จัดว่าเป็นส่วนขยายรวม วางอยู่ในลำดับหลังส่วนเติมเต็ม แต่ประโยค (31 ข.) บุพบทวลี “เกี่ยวกับการโยกย้ายนายตำรวจ” ที่จัดว่าเป็นส่วนขยายรวมวางไว้หน้านามวลี “หน้าที่” ที่จัดว่าเป็นส่วนเติมเต็ม จึงทำให้ประโยค ไม่ได้ความ

3.3.11 การเชื่อม (Co-ordination) คือ สามารถเชื่อมได้เฉพาะส่วนเติมเต็มเชื่อมกับ ส่วนเติมเต็ม และส่วนขยายรวมเชื่อมกับส่วนขยายรวม ไม่สามารถเชื่อมส่วนเติมเต็มกับ ส่วนขยายรวม พิจารณาประโยคตัวอย่าง (32)

(32) ก. ตำรวจ [นามวลี นครบาล] และ [นามวลี ภูธร]

ข. ตำรวจ [คุณศัพท์วลี อ้วน] และ [คุณศัพท์วลี หล่อ]

ค. * ตำรวจ [นามวลี นครบาล] และ [คุณศัพท์วลี อ้วน]

ประโยค (32 ก.) เป็นการเชื่อมกันระหว่างส่วนเติมเต็มกับส่วนเติมเต็ม ในประโยค (32 ข.) เป็นการเชื่อมกันระหว่างส่วนขยายรวมกับส่วนขยายรวม แต่ประโยค (32 ค.) เป็นการเชื่อมกัน ระหว่างส่วนส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม จึงทำให้ประโยคไม่ได้ความ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ แซ (Chae. 2000: Online) และฮาราดะ (Harada. 1991: Online) วิเคราะห์ความแตกต่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมในภาษาเกาหลีและญี่ปุ่นตามลำดับ ซึ่งงานวิจัยของนักภาษาศาสตร์ทั้ง 2 พบว่ามีข้อมูลทางภาษาบางข้อมูลที่เกณฑ์บางเกณฑ์ที่ไม่ สามารถวิเคราะห์ได้ โดยผู้วิจัยจะกล่าวโดยละเอียดต่อไปใน (5)

พบว่าเกณฑ์ที่ใช้แยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมทั้ง 11 ข้อ (Gawron. 2007: Online; Radford. 1988: 187; &Carrie. 2002: 117) จะเลือกใช้เกณฑ์ดังกล่าว เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งแยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม โดยเลือกใช้ตาม ความเหมาะสมของข้อมูลภาษา

ส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมเป็นหน่วยหน้าที่ที่มีตำแหน่งการปรากฏและความหมาย แตกต่างกันอย่างชัดเจน แต่เมื่อพิจารณาจากข้อมูลภาษาโดยใช้เกณฑ์แยกความแตกต่างระหว่าง ส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมพบว่าไม่มีทั้งประเด็นที่สรุปได้และสรุปไม่ได้ เหตุผลเนื่องมาจาก ลักษณะเฉพาะของแต่ละข้อมูลภาษา แต่อย่างไรก็ตามเกณฑ์ทั้ง 11 ข้อที่กล่าวข้างต้นเป็นเกณฑ์ที่ ใช้ตัดสินข้อมูลภาษาส่วนมากได้เป็นอย่างดี ดังนั้นเพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลครบถ้วนทุกข้อมูล ภาษา ผู้วิจัยจึงใช้ทฤษฎีขอบเขตเข้ามาช่วยตัดสินข้อมูลภาษา

4. ทฤษฎีขอบเขต

ไอน์ส์ (Ernst. 2002: 92) วิเคราะห์ส่วนขยายรวมโดยใช้เกณฑ์ด้านความหมาย แบ่งประเภทของส่วนขยายรวมได้ 3 ประเภท 1) ส่วนขยายรวมภาคแสดง 2) ส่วนขยายรวมหน้าที่ และ 3) ส่วนขยายรวมที่มีส่วนร่วม³

4.1 ส่วนขยายรวมภาคแสดง (Predicational adjuncts) คือส่วนขยายรวมที่มีข้อจำกัด เรื่องการย้ายที่ไม่สามารถย้ายที่ได้โดยอิสระเพราะถูกควบคุมโดยกริยาวิเศษณ์ สามารถแยกย่อย ได้ดังนี้

4.1.1 ผู้พูดเป็นผู้กระทำ (Speaker – oriented) คือ ส่วนขยายรวมที่ขยายกริยา ของประธานของประโยคและต้องเป็นผู้พูดเหตุการณ์นั้น แยกย่อยได้ดังนี้

- วัจนกรรม (Speech act) : คือ ส่วนขยายรวมที่ผู้พูดใช้บอกลักษณะ ทำทางของผู้ส่งสารและผู้รับสาร หรือมีลักษณะเหมือนคำวิเศษณ์บอกทำทาง (Adverb of manner) พิจารณาประโยคตัวอย่าง (33)

(33) ก. [วิเศษณ์วิลี Honestly], [กาลวลี who would do such a thing]?

(Ernst. 2002: 69)

ข. เมื่อประธานมาถึง [นามวลี ฉัน] [กริยาวิลี ลุกขึ้นยืน] [บุพบทวลี โดยอัตโนมัติ]

ประโยค (33 ก.) วิเศษณ์วิลี “honestly” ปรากฏหน้ากาลวลีทำหน้าที่เพื่อบอกลักษณะ ทำทางของผู้พูด ประโยค (33 ข.) นามวลี “ฉัน” เป็นประธานของประโยคและเป็นผู้พูด บุพบทวลี “โดยอัตโนมัติ” ปรากฏหลังและขยายกริยาวิลี “ลุกขึ้นยืน” เพื่อบอกลักษณะทำทางของผู้พูด

- การประเมินค่า (Evaluative) : คือ ส่วนขยายรวมที่ผู้พูดประเมินคุณค่าตาม เกณฑ์ที่ผู้พูดกำหนด พิจารณาประโยคตัวอย่าง (34)

(34) ก. Donald [กริยาวิลี has [วิเศษณ์วิลี surprisingly] decided to join the union.]

(Ernst. 2002: 76)

ข. [นามวลี ฉัน] กับคู่กรณี [กริยาวิลี เข้าใจกันได้] [บุพบทวลี โดยปริยาย]

ประโยค (34 ก.) วิเศษณ์วิลี “surprisingly” ปรากฏในกริยาวิลี ประโยค (34 ข.) ประธาน คือ นามวลี “ฉัน” เป็นผู้กระทำกริยา “เข้าใจ” และมีบุพบทวลี “โดยปริยาย” ขยายกริยาวิลี เห็นได้ ว่าทั้งบุพบทวลีและวิเศษณ์วิลีทำหน้าที่ขยายความในลักษณะการประเมินค่าตามเกณฑ์ของผู้พูด

- ความน่าจะเป็น (Epistemic) : คือส่วนขยายรวมที่ผู้พูดใช้บอกสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้น พิจารณาประโยคตัวอย่าง (35)

(35) ก. [วิเศษณ์วิลี Maybe] [กาลวลี someone has already unlocked the door.]

(Ernst. 2002: 73)

ข. [นามวลี ฉัน] [กริยาวิลี อาจจะกลับบ้าน]

³ เนื่องจากยังไม่มีกรณีย์คำภาษาไทยประเภทของส่วนขยายรวมในราชบัณฑิตยสถาน ผู้วิจัยจึง แปลภาษาอังกฤษศัพท์เฉพาะของไอน์ส์เป็นภาษาไทย

ประโยค (35 ก.) วิเศษณ์วลี “maybe” ปรากฏหน้ากาลวลีทำหน้าที่บอกความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ และประโยค (35 ข.) นามวลี “ฉัน” เป็นประธานและผู้พูดกริยวลี “อาจจะกลับบ้าน” และมี “อาจจะ” บอกความน่าจะเป็น

4.1.2 ประธานเป็นผู้กระทำ (Subject – oriented) คือ ส่วนขยายรวมที่ขยายกริยาของประธานบุรุษที่ 1 2 และ 3 อยู่ติดกับกริยา ตำแหน่งต้องปรากฏหลังกริยวลีเท่านั้น

- ผู้กระทำได้กระทำเอง (Agent – oriented) : คือส่วนขยายรวมที่ขยายกริยาของประธานและประธานเป็นผู้กระทำกริยานั้นเอง พิจารณาประโยคตัวอย่าง (36)

(36) ก. [วิเศษณ์วลี Foolishly], [นามวลี the senator] has been talking to reporters.

(Ernst. 2002: 54)

ข. [นามวลี ประชาชนทุกคน] [กริยวลี ลุกขึ้น] [บุพบทวลี โดยพร้อมเพรียง]

ประโยค (36 ก.) วิเศษณ์วลี “Foolishly” ปรากฏหน้านามวลี ประโยค (36 ข.) บุพบทวลี “โดยพร้อมเพรียง” ปรากฏหลังกริยวลี และทั้งบุพบทวลีและวิเศษณ์วลีทำหน้าที่กริยาอาการของประธานที่กระทำกริยานั้นๆ เอง

- ความรู้สึก (Mental – attitude) : คือ ส่วนขยายรวมที่ขยายกริยาที่ประธานบอกทัศนคติของตนเองโดยใช้ประสบการณ์ของประธานเป็นเกณฑ์ตัดสิน พิจารณาประโยคตัวอย่าง (37)

(37) ก. Mindy [กริยวลี has been going to accounting classes] [วิเศษณ์วลี reluctantly.]

(Ernst. 2002: 63)

ข. [นามวลี มานะ] [กริยวลี ใช้จ่ายสิ้นเปลือง] [บุพบทวลี โดยใช้เหตุ]

ประโยค (37 ก.) วิเศษณ์วลี “reluctantly” ปรากฏหลังกริยวลี ประโยค (37 ข.) บุพบทวลี “โดยใช้เหตุ” ปรากฏหลังกริยวลี ทั้งบุพบทวลีและวิเศษณ์วลีทำหน้าที่ขยายกริยาเพื่อบอกทัศนคติของประธานที่ตัดสินโดยประสบการณ์ของประธานเอง

4.1.3 การเปรียบเทียบ (Exocomparative) : คือ ส่วนขยายรวมที่ใช้ขยายเพื่อบอกการเปรียบเทียบในระดับต่างๆ พิจารณาประโยคตัวอย่าง (38)

(38) ก. This machine [กริยวลี functions] [วิเศษณ์วลี similarly.]

(Ernst. 2002: 79)

ข. รัฐบาล [กริยวลี จัดสรรงบประมาณ] [บุพบทวลี โดยเท่าเทียม]

ประโยค (38 ก.) วิเศษณ์วลี “similarly” ปรากฏหลังกริยวลี ประโยค (38 ข.) บุพบทวลี “โดยเท่าเทียม” ปรากฏหลังกริยวลี ทั้งบุพบทวลีและวิเศษณ์วลีทำหน้าที่ขยายกริยวลีเพื่อบอกการเปรียบเทียบในระดับเดียวกัน

4.1.4 การแสดงท่าทางจากความคิด (Aspect – manner) : คือส่วนขยายรวมที่บอกกริยาของประธานจากความคิด พิจารณาตัวอย่างประโยค (39)

(39) ก. They [กริยาวลี spoke Korean] [วิเศษณ์วลีquicky.]

(Ernst. 2002: 96)

ข. ตำรวจ [กริยาวลี ควบคุมตัวผู้ต้องหาได้] [บุพบทวลี โดยละม่อม]

ประโยค (39 ก.) วิเศษณ์วลี “quicky” ปรากฏหลังกริยาวลี ประโยค (39 ข.) บุพบทวลี “โดยละม่อม” ปรากฏหลังกริยาวลี ทั้งบุพบทวลีและวิเศษณ์วลีทำหน้าที่ขยายกริยาวลีเพื่อบอกกริยาของประธานที่เกิดจากความคิด

4.1.5 การแสดงท่าทางจริง (Pure – manner) : คือ ส่วนขยายรวมบอกกริยาท่าทางจริงของประธาน พิจารณาตัวอย่างประโยค (40)

(40) ก. Tom [กริยาวลี shout] [วิเศษณ์วลี loudly.]

(Ernst. 2002: 96)

ข. อริยา [กริยาวลี ยกเลิกสัญญา] [บุพบทวลี โดยพลการ]

ประโยค (40 ก.) วิเศษณ์วลี “loudly” ปรากฏหลังกริยาวลี ประโยค (40 ข.) บุพบทวลี “โดยพลการ” ปรากฏหลังกริยาวลี ทั้งบุพบทวลีและวิเศษณ์วลีทำหน้าที่ขยายกริยาวลีเพื่อบอกกริยาของประธานที่ได้กระทำจริง

4.2 ส่วนขยายรวมหน้าที่ (Functional adjunct) คือส่วนขยายรวมที่มีพฤติกรรมการย้ายที่ได้ อย่งอิสระ แต่การย้ายที่นั้นทำให้ความหมายหลักของประโยคเปลี่ยนไป แบ่งเป็นชนิดต่างๆ ได้ดังนี้

4.2.1 การปฏิเสธ (Negative)

4.2.2 การเน้นย้ำ (Focusing)

4.2.3 การวัด/ระดับ (Measure/degree)

4.2.4 การซ้ำ (Iterative)

4.2.5 ความถี่ (Frequency)

4.2.6 ช่วงเวลา (Duration)

4.2.7 การณ์ลักษณะ (Aspectual)

4.2.8 บอกปริมาณน้อย (B-class)

4.2.9 ระดับความแม่นยำ (Degree-of-precision)

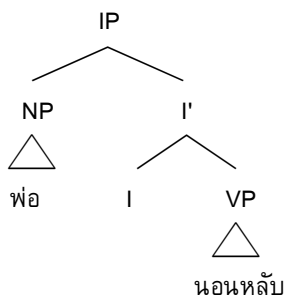
4.3 ส่วนขยายรวมที่มีส่วนร่วม (Participant adjuncts) คือส่วนขยายรวมที่สามารถย้ายที่ได้ โดยอิสระและการย้ายที่นั้นไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนแปลง แบ่งชนิดตามบทบาทที่ตา (Theta criterion) ได้ดังนี้ 1) เครื่องมือ 2) ประโยชน์ 3) สถานที่ 4) เป้าหมาย และ 5) ที่มา

คาร์นี (Carnie. 2002: 165-170) กล่าวว่าวากยสัมพันธ์สามารถแสดงส่วนประกอบของประโยคได้ทุกประโยคในทุกภาษาที่ปรากฏ จึงเป็นข้อเสียที่ว่าวากยสัมพันธ์มีความสามารถในการแสดงส่วนประกอบของประโยคได้แม้ประโยคนั้นเป็นประโยคที่ผิดไวยากรณ์หรือความหมายผิด พิจารณาตัวอย่าง (41)

- (41) ก. พ่อนอนหลับ
ข. *พ่อนอนหลับหนังสือ

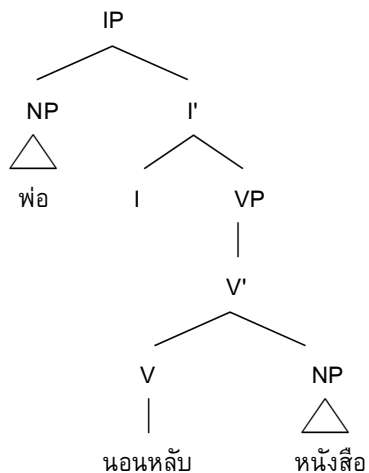
ประโยค (41 ก.) เป็นประโยคที่ถูกต้อง มีโครงสร้างภายในประกอบไปด้วย ประธาน คือ “พ่อ” และ กริยา คือ “นอนหลับ” และประโยค (41 ข.) เป็นประโยคที่ผิดไวยากรณ์ ที่มีโครงสร้างภายในประกอบไปด้วย ประธาน คือ “พ่อ” กริยา คือ “นอนหลับ” และกรรม คือ “หนังสือ” แต่เมื่อพิจารณาตามหลักวากยสัมพันธ์แล้วพบว่าวากยสัมพันธ์สามารถแสดงแผนภูมิต้นของทั้งสองประโยคได้ ดังนี้

(41 ก.)



ภาพประกอบ 11 แผนภูมิต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ของประโยค (41ก.)

(41 ข.)



ภาพประกอบ 12 แผนภูมิต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ของประโยค (41ข.)

ด้วยความสามารถของวากยสัมพันธ์ข้างต้นจึงจำเป็นต้องมีหลักการมาช่วยพิจารณาประโยคร่วมกับหลักวากยสัมพันธ์ กล่าวคือ คำกริยาจะมีความสัมพันธ์กับคำที่ปรากฏในประโยค ซึ่งคำที่ปรากฏในประโยคนี้เรียกว่า อาร์กิวเมนต์ และโดยปกติคำกริยาจะเป็นตัวกำหนดจำนวนอาร์กิวเมนต์ของ

ตนเอง ตามชนิดของคำกริยา ดังนี้ คำกริยากรรม (Intransitive) ต้องการ 1 อาร์กิวเมนต์ เช่น วิ่ง ร้องให้ นอนหลับ เป็นต้น คำกริยากรรม (Transitive) ต้องการ 2 อาร์กิวเมนต์ เช่น ตี กิน ถาม เป็นต้น และคำกริยาทวิกรรม (Ditransitive) ต้องการ 3 อาร์กิวเมนต์ เช่น ให้ วาง เป็นต้น พิจารณาประโยคตัวอย่าง (42)

(42) ก. [นามวลี พิกุล] วิ่ง

ข. [นามวลี แม่] ถาม [นามวลี คำถาม]

ค. [นามวลี แม่] ให้ [นามวลี ของขวัญ] [นามวลี พิกุล]

ประโยค (42 ก.) คำกริยา “วิ่ง” ต้องการ 1 อาร์กิวเมนต์ คือ นามวลี “พิกุล” ประโยค (42 ข.)

คำกริยา “ถาม” ต้องการ 2 อาร์กิวเมนต์ คือ นามวลี “แม่” และ “คำถาม” และประโยค (42 ค.)

คำกริยา “ให้” ต้องการ 3 อาร์กิวเมนต์ คือ นามวลี “แม่” “ของขวัญ” และ “พิกุล” แต่เมื่อใดก็ตามที่

คำกริยาทั้ง 3 ชนิดนี้มีอาร์กิวเมนต์มากหรือน้อยกว่าที่กำหนดก็จะทำให้ประโยคผิดไวยากรณ์

พิจารณาประโยคตัวอย่าง (43)

(43) ก. * [นามวลี พิกุล] วิ่ง [นามวลี แม่]

ข. * [นามวลี แม่] ถาม

ค. * [นามวลี แม่] ให้ [นามวลี ของขวัญ] [นามวลี พิกุล] [นามวลี แวนตา]

ประโยค (43 ก.) คำกริยา “วิ่ง” เป็นคำกริยากรรม ต้องการ 1 อาร์กิวเมนต์ แต่ประโยค

(43 ก.) มีอาร์กิวเมนต์เกินเป็น 2 อาร์กิวเมนต์ คือ นามวลี “พิกุล” และ “แม่” จึงทำให้ประโยคนี้เป็น

ประโยคที่ผิดไวยากรณ์ ส่วนประโยค (43 ข.) คำกริยา “ถาม” เป็นคำกริยากรรม ต้องการ 2

อาร์กิวเมนต์ แต่ประโยค (43 ข.) มีอาร์กิวเมนต์ขาด มีเพียง 1 อาร์กิวเมนต์ คือ นามวลี “แม่” จึงทำ

ให้ประโยคนี้เป็นประโยคที่ผิดไวยากรณ์ และประโยค (43 ค.) คำกริยา “ให้” เป็นคำกริยาทวิกรรม

ต้องการ 3 อาร์กิวเมนต์ แต่ประโยค (43 ค.) มีอาร์กิวเมนต์เกินเป็น 4 อาร์กิวเมนต์ คือ นามวลี “แม่”

“ของขวัญ” “พิกุล” และ “แวนตา” จึงทำให้ประโยคนี้เป็นประโยคที่ผิดไวยากรณ์

เหตุผลสำคัญที่ทำให้ประโยค (4 ก.) - (4 ค.) เป็นประโยคที่ผิดไวยากรณ์เพราะมีหลักการที่เข้ามาช่วยพิจารณาประโยคร่วมกับหลักวากยสัมพันธ์ คือ บทบาทที่ตาที่เป็นตัวกำหนดบทบาทของอาร์กิวเมนต์ของคำกริยา ตามเกณฑ์ของบทบาทที่ตา กล่าวคือ

เกณฑ์บทบาทที่ตา

(44) ก. อาร์กิวเมนต์หนึ่งอาร์กิวเมนต์จะได้รับการกำหนดบทบาทที่ตาหนึ่งบทบาทเท่านั้น

ข. บทบาทที่ตาหนึ่งบทบาทที่ตาจะได้รับการกำหนดในหนึ่งอาร์กิวเมนต์เท่านั้น

(Carnie. 2002: 171)

แสดงตัวอย่างประโยคตามเกณฑ์บทบาทที่ตาได้ดังนี้

(45) ก. Megan loves Kevin.



θ=ผู้ประสบ θ=ผู้กระทำ

ข. *Megan loves Kevin Jason.



θ=ผู้ประสบ θ=ผู้กระทำ

(Carnie. 2002: 172)

ประโยค (45 ก.) กริยา “loves” ต้องการ 2 อาร์กิวเมนต์เพราะเป็นสกรรมกริยา มี “Megan” เป็นอาร์กิวเมนต์ที่หนึ่งได้รับการกำหนดบทบาทที่ตาผู้ประสบ และ “Kevin” เป็นอาร์กิวเมนต์ที่สองได้รับการกำหนดบทบาทที่ตาผู้กระทำ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ใน (44) แต่ประโยค (45 ข.) มี “Jason” ที่ไม่จัดว่าเป็นอาร์กิวเมนต์เพราะกริยา “loves” ต้องการเพียง 2 อาร์กิวเมนต์เท่านั้น ดังนั้นจึงไม่สามารถกำหนดบทบาทที่ตาใดๆ ให้ “Jason” ได้ และเป็นการละเมิดเกณฑ์บทบาทที่ตา (44)

ส่วนขยายรวมที่มีส่วนร่วมแยกย่อยเป็นชนิดตามบทบาทที่ตามีดังต่อไปนี้

4.3.1 อาร์กิวเมนต์ที่บอกสิ่งที่ใช้ในการกระทำกริยา คือ เครื่องมือ

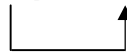
(Instrument) เช่น

(46) ก. พ่อใช้ [นามวลี ค้อน] พัง ประตูบ้าน



θ=เครื่องมือ

ข. พ่อไปทำงาน โดย [นามวลี รถมอเตอร์ไซด์]



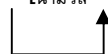
θ=เครื่องมือ

ประโยค (46 ก.) นามวลี “ค้อน” เป็นอาร์กิวเมนต์และได้รับบทบาทที่ตาเครื่องมือจากคำกริยา “พัง” เพราะนามวลี “ค้อน” เป็นเครื่องมือในการกระทำกริยา “พัง” ส่วนประโยค (46 ข.) นามวลี “รถมอเตอร์ไซด์” เป็นอาร์กิวเมนต์และได้รับบทบาทที่ตาเครื่องมือจากคำบุพบท “โดย” เพื่อบอกว่านามวลี “รถมอเตอร์ไซด์” เป็นเครื่องมือในการกระทำกริยา

4.3.2 อาร์กิวเมนต์ที่เป็นผู้ที่ได้รับผลจากการกระทำกริยานั้น คือ ผู้รับประโยชน์

(Benefactive) เช่น

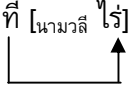
(47) พ่อซื้อเสื้อให้ [นามวลี แม่]



θ=ผู้รับประโยชน์

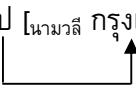
ประโยค (47) นามวลี “แม่” เป็นอาร์กิวเมนต์และได้รับบทบาทที่ตาผู้รับประโยชน์จากคำกริยา “ให้” เพราะนามวลี “แม่” เป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการกระทำกริยา “ให้”

4.3.3 อาร์กิวเมนต์ที่บอกที่ตั้งของการกระทำ คือ สถานที่ (Location) เช่น

(48) พ่อไปทำงาน ที่ [นามวลี ไร่]

 θ =สถานที่

ประโยค (48) นามวลี “ไร่” เป็นอาร์กิวเมนต์และได้รับบทบาทที่ตาสถานที่จากคำบุพบท “ที่” เพื่อบอกว่านามวลี “ไร่” เป็นสถานที่ที่กระทำกริยา

4.3.4 อาร์กิวเมนต์ที่เป็นที่หมายของการเคลื่อนที่ คือ เป้าหมาย (Goal) เช่น

(49) ประจวบ ไป [นามวลี กรุงเทพฯ]

 θ =เป้าหมาย

ประโยค (49) นามวลี “กรุงเทพฯ” เป็นอาร์กิวเมนต์และได้รับบทบาทที่ตาเป้าหมายจากคำกริยา “ไป” เพราะนามวลี “กรุงเทพฯ” เป็นที่หมายของกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “ไป”

4.3.5 อาร์กิวเมนต์ที่บอกสถานที่เริ่มต้นของการเคลื่อนที่ คือ ที่มา (Source) เช่น

(50) พ่อกับแม่มา จาก [นามวลี บ้าน]

 θ = ที่มา

ประโยค (50) นามวลี “บ้าน” เป็นอาร์กิวเมนต์และได้รับบทบาทที่ตาที่มาจากคำบุพบท “จาก” เพื่อบอกว่านามวลี “บ้าน” เป็นจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนที่

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยของแช (Chae. 2000: Online) และฮาระดะ (Harada. 1991: Online) ที่เกี่ยวข้องกับส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม โดยแชใช้เกณฑ์ด้านอรรถศาสตร์และฮาระดะใช้เกณฑ์ด้านวากยสัมพันธ์มาวิเคราะห์ข้อมูลภาษา พบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

แช (Chae. 2000: Online) มีประเด็นที่น่าสนใจ เนื่องจากได้วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมในภาษาเกาหลี โดยกล่าวไว้ว่า ภาษาเกาหลีเป็นภาษาที่สามารถละประธานได้ (Pro-drop language) จึงทำให้มีการละส่วนเติมเต็มได้ด้วย ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะหาวิธีแยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม โดยเฉพาะเกณฑ์ด้านวากยสัมพันธ์นั้นไม่สามารถช่วยได้เลย แต่เกณฑ์ด้านอรรถศาสตร์ก็สามารถช่วยได้บ้าง โดยแชนำเกณฑ์ด้านอรรถศาสตร์มาใช้ในงานวิจัย ตามประเด็นที่แชตั้งไว้ 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ใช้เกณฑ์หน้าที่ทางอรรถศาสตร์และวากยสัมพันธ์ ดังนี้

เนื่องจากภาษาเกาหลีมีการเติมการก (Case) ทำยวลิ เพื่อบอกหน้าที่ทางอรรถศาสตร์ และการกใดก็ตามที่จะมีหน้าที่เป็นส่วนขยายรวมจะต้องบอกการกหน้าที่ทางอรรถศาสตร์ ดังนี้

บอกท่าทาง (Manner)	บอกคุณภาพ (Quality)
บอกเครื่องมือ (Instrument)	บอกผู้รับประโยชน์ (Beneficiary)
บอกผู้ร่วม (Comitative)	บอกเวลา (Time)
บอกระยะเวลา (Duration)	บอกความถี่ (Frequency)
บอกสถานที่ (Location)	บอกทิศทาง (Direction)
บอกจุดผ่าน (Path)	บอกสถานการณ์ (Circumstance)
บอกเหตุ (Cause)	บอกเหตุผล (Reason)
บอกจุดประสงค์ (Purpose)	บอกผลลัพธ์ (Result)

และการกที่บอกแหล่งที่มา (Source) และบอกเป้าหมาย (Goal) จะจัดว่าเป็นส่วนส่วนเติมเต็ม แต่ประเด็นนี้ถูกละเมิดโดยข้อมูลภาษาต่อไปนี้

(51) ก. [kea-**chelem**] haengtong ha-n-ta.

dog-like behavior do-Pres-Decl

... behaves like a dog.

ข. *haengtong ha-n-ta.

(not able to find English equivalence)

(Chae. 2000: 6)

ประโยค (51 ก.) วลี [kea-**chelem**] มีการก -chelem บอกท่าทาง ตามหน้าที่ทางอรรถศาสตร์จัดว่าเป็นส่วนขยายรวม แต่เมื่อละวลีนี้ก็จะทำให้ประโยค (51 ข.) ผิดไวยากรณ์ แชเรียกวลีชนิดนี้ว่า การเป็นพันธะผูกพันแบบวากยสัมพันธ์ เพราะความไม่สอดคล้องกันระหว่างวากยสัมพันธ์และเกณฑ์หน้าที่ทางอรรถศาสตร์จึงทำให้ประเด็นที่ 1 ตกไป

ประเด็นที่ 2 พิจารณาเฉพาะเกณฑ์ด้านอรรถศาสตร์

ประเด็นนี้แชได้ตัดความไม่สอดคล้องกันระหว่างวากยสัมพันธ์และเกณฑ์หน้าที่ทางอรรถศาสตร์ออกแล้วพิจารณาเฉพาะส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมด้านอรรถศาสตร์ ในแง่ความแตกต่างทางความหมาย โดยใช้ข้อมูลภาษาของการก - (u) lo บอกทิศทาง และ การก -ey บอกเป้าหมายมาวิเคราะห์ พิจารณาตัวอย่างประโยค (52)

(52) ก. [hakkyo-**lo**] ka-ass-ta.

school go-Past-Decl

...went to(ward) the school

ข. [hakkyo-ey] ka-ass-ta.

school go-Past-Decl

...went to school

(Chae. 2000: 7)

ประโยค (52 ก.) วลี [hakkyo-lo] มีการก – lo เป็นส่วนขยายรวม เพราะ การก – lo บอกทิศทาง แต่ประโยค (52 ข.) วลี [hakkyo-ey] มีการก –ey เป็นส่วนเติมเต็ม เพราะการก -ey ทำหน้าที่บอกเป้าหมาย แม้ว่าประโยคทั้ง 2 ใช้คำกริยา ka (go) ตัวเดียวกันก็ตาม

นอกจากนี้ แช ได้พิจารณาความสัมพันธ์ของการกกับคำกริยา โดยใช้ข้อมูลภาษาของการก – (u) lo บอกทิศทาง และ การก –ey บอกเป้าหมาย มาวิเคราะห์ พิจารณาตัวอย่างประโยค (53) และ (54)

(53) ก. chelswu-num [hakkyo-lo] ka-ass-ta

Chulsoo-Top school go-past-Decl

Chulsoo went to (the direction of) the school.

ข. kelena [tocwung-ey] chinkwu-lul manna-a kongwen-eyse nol-ass-ta

but middle-at friend-Acc meet-Connect park-in play-Past-Decl

But he met his friend on his way and stated/played in the park.

(54) ก. chelswu-num [hakkyo-ey] ka-ass-ta

Chulsoo-Top school go-past-Decl

Chulsoo went to school.

ข. *kelena [tocwung-ey] chinkwu-lul manna-a kongwen-eyse nol-ass-ta

(Chae. 2000: 7-8)

ประโยค (53 ก.)และ(53 ข.) สามารถเขียนรวมเป็นประโยคเดียวกันได้ แต่ประโยค (54 ก.) และ(54 ข.) ไม่สามารถทำได้ ทั้งนี้เนื่องจากการก – (u) lo ในประโยค (53 ก.) ไม่มีความสัมพันธ์กับคำกริยา ka (go) จึงทำให้ประโยค (53 ก.)และ(53 ข.) สามารถเขียนรวมเป็นประโยคเดียวกันได้ และการก –ey ในประโยค (54 ก.) มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับคำกริยา ka (go) จึงไม่สามารถรวมประโยค (54 ก.)และ(54 ข.) เข้าด้วยกันได้ ดังนั้นแชจึงวิเคราะห์ให้การก – ey ทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดส่วนเติมเต็มและการก – (u) lo ทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดส่วนขยายรวม

นอกจากนี้ แช ได้วิเคราะห์การก – ul / lul ที่บอกระยะทางและสถานที่ ซึ่งการกนี้สามารถใช้ร่วมกับ คำกริยาเคลื่อนที่ปลอม (pseudo-locomotion verbs) ซึ่งการกนี้บอกไม่ได้ว่าเป็นส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวม พิจารณาประโยคตัวอย่าง (55)

(55) ก. chelswu-nun [i mail-**ul**] ket-ess-ta.

Chulsoo-Top two mile walk-Past-Decl

Chulsoo walked (for) two mile.

ข. yengswu-ka [pokto-**lul**] talli-ess-ta.

Youngsoo-Nom corridor-in ran-Past-Decl

Youngsoo ran in the corridor.

(Chae. 2000: 8)

ประโยค (55 ก.) วลี [i mail-**ul**] มีการก -ul บอกระยะทาง ในขณะที่นักภาษาศาสตร์ชาวเกาหลีบางคนวิเคราะห์ว่าเป็นส่วนเติมเต็มและวลี [pokto-**lul**] มีการก -lul บอกสถานที่วิเคราะห์ว่าเป็นส่วนขยายรวม แต่อย่างไรก็ตามการกบอกระยะทางและบอกสถานที่เป็นส่วนขยายรวม ซึ่งในประโยค (55) แห้ววิเคราะห์ให้ทั้ง 2 การกเป็นส่วนขยายรวม แต่เขาก็ได้ให้ข้อสังเกตว่า การก - ul / lul เมื่อพิจารณาข้อมูลภาษาที่มีจำนวนมากกว่านี้ก็ยังไม่สามารถสรุปได้ว่าการกดังกล่าวเป็นส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวม

จากการวิเคราะห์ของแซสรุปได้ว่า ทั้ง 2 ประเด็นไม่ใช่คำตอบสุดท้ายใน การแยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมในภาษาเกาหลี แต่เป็นเพียงแนวคิดหนึ่งที่ช่วยหาเกณฑ์และวิธีการแยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมในภาษาเกาหลีที่ดีที่สุดต่อไป

ฮาราดะ (Harada. 1991: Online) ศึกษาการแยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมในภาษาญี่ปุ่น โดยฮาราดะกล่าวว่า การแยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมในภาษาอังกฤษนั้นสามารถพิจารณาโดยใช้เกณฑ์ด้านวากยสัมพันธ์เพียงอย่างเดียวได้ และฮาราดะก็ได้ยกตัวอย่างเกณฑ์ด้านวากยสัมพันธ์ที่ใช้แยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม เกณฑ์การเกิดซ้ำ ส่วนขยายรวมในภาษาอังกฤษสามารถเกิดซ้ำได้ไม่จำกัดจำนวนแต่ส่วนเติมเต็มไม่สามารถเกิดซ้ำได้ พิจารณาประโยคตัวอย่าง (56) และ (57)

(56) ก. John loves [นามวลี Mary].

ข. *John loves [นามวลี Mary] [นามวลี that boy].

(Harada. 1991: 36)

ประโยค (56 ก.) นามวลี “Mary” จัดว่าเป็นส่วนเติมเต็ม ปรากฏในประโยคหนึ่งครั้ง ประโยค (56 ข.) เป็นประโยคที่ถูกต้อง แต่ประโยค (56 ข.) ปรากฏส่วนเติมเต็มสองครั้ง คือ นามวลี “Mary” และ “that boy” จึงทำให้ประโยคไม่มีความ เพราะส่วนเติมเต็มไม่สามารถเกิดซ้ำได้

(57) ก. John runs [บุพบทวลี in the morning].

ข. John runs [บุพบทวลี in the morning] [บุพบทวลี during the summer].

(Harada. 1991: 36)

ประโยค (57 ก.) บุพบทวลี “in the morning” เป็นส่วนขยายรวม ปรากฏหนึ่งครั้ง ประโยค (57 ข.) เป็นประโยคที่ถูกต้อง และประโยค (57 ค.) ปรากฏส่วนขยายรวมสองครั้ง คือ บุพบทวลี “in the morning” และ “during the summer” ประโยค (57 ง.) ยังเป็นประโยคที่ถูกต้อง เพราะส่วนขยายรวมสามารถเกิดซ้ำได้

การใช้ do so แทนที่กริยวลี กล่าวคือ do so สามารถแทนที่ได้ทั้งวลี เมื่อวลีใดก็ตามเป็นส่วนเติมเต็มของกริยวลี วลีนั้นก็จะเป็นส่วนหนึ่งของกริยวลีและจะถูกแทนที่ด้วย do so ทั้งหมด แต่หากวลีใดก็ตามที่เป็นส่วนขยายรวม วลีนั้นจะเป็นหรือไม่เป็นส่วนหนึ่งในกริยวลีก็ได้ พิจารณาประโยคตัวอย่าง (58) และ (59)

- (58) ก. John [กริยวลี put the vase [บุพบทวลี on the table]].
 ข. Bill [กริยวลี do so], too.
 ค. John [กริยวลี put the vase [บุพบทวลี on the desk]].
 ง. *Bill [กริยวลี do so [บุพบทวลี on the desk]].

(Harada. 1991: 36)

ประโยค (58 ก.) บุพบทวลี “on the table” เป็นส่วนเติมเต็ม จึงเป็นส่วนหนึ่งของกริยวลี “put the vase on the table” ดังนั้นจึงสามารถแทนที่ด้วย do so ได้โดยไม่ทำให้ประโยค (58 ข.) ผิดไวยากรณ์ ส่วนประโยค (58 ค.) บุพบทวลี “on the desk” เป็นส่วนเติมเต็ม ที่แยกออกจากกริยวลี “put the vase on the desk” แล้วใช้ do so แทนที่เพียงส่วนหนึ่งของวลี จึงทำให้ประโยค (58 ง.) ไม่ได้ความ

- (59) ก. John [กริยวลี kisses Mary [ส่วนขยายรวม in the garden]].
 ข. Bill [กริยวลี do so], too.
 ค. John [กริยวลี kisses Mary [ส่วนขยายรวม in the kitchen]].
 ง. Bill [กริยวลี do so [ส่วนขยายรวม in the kitchen]].

(Harada. 1991: 36)

ประโยค (59 ก.) บุพบทวลี “in the garden” จัดว่าเป็นส่วนขยายรวม จึงเป็นส่วนหนึ่งของกริยวลี “kisses Mary in the garden” ดังนั้นจึงสามารถแทนที่ด้วย do so ได้โดยไม่ทำให้ประโยค (59 ข.) ไม่ได้ความ ส่วนประโยค (59 ค.) บุพบทวลี “in the kitchen” จัดว่าเป็นส่วนขยายรวม ที่แยกออกจากกริยวลี “kisses Mary in the kitchen” จึงไม่ถูกแทนที่ด้วย do so และไม่ทำให้ประโยค (59 ง.) ไม่ได้ความ เพราะส่วนขยายรวมสามารถเป็นหรือไม่เป็นส่วนหนึ่งในกริยวลีได้

แต่เมื่อฮาราดะวิเคราะห์ข้อมูลภาษาญี่ปุ่นพบว่าภาษาญี่ปุ่นมีการเติมการกท้ายวลี โดยแบ่งได้ว่า การก -ga -o และ -ni เติมท้ายวลีเพื่อบอกว่าวลีนั้นทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็ม และถ้าเป็นการกอย่างอื่นจะจัดว่าเป็นส่วนขยายรวม ดังนั้นฮาราดะจึงลงใช้เกณฑ์การแยกส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมของภาษาอังกฤษ ที่ดีที่สุด 2 วิธี คือ การละและการเกิดซ้ำ มาใช้กับภาษาญี่ปุ่น กล่าวคือ ส่วนขยายรวมสามารถละและเกิดซ้ำได้ แต่ในขณะที่เดียวกันส่วนเติมเต็มไม่สามารถใช้

เกณฑ์ทั้งสองอย่างนี้ได้ แต่เกณฑ์เหล่านี้ก็ไม่สามารถนำมาพิจารณาแยกความแตกต่างระหว่าง ส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมในภาษาญี่ปุ่นได้ เพราะส่วนเติมเต็มในภาษาญี่ปุ่นละเมิดเกณฑ์ของ ส่วนขยายรวม กล่าวคือ ส่วนเติมเต็มในภาษาญี่ปุ่นสามารถละได้ในทุกตำแหน่ง ตามประโยค ตัวอย่าง (59) ส่วนเกณฑ์การเกิดซ้ำของส่วนขยายรวมนั้นในภาษาญี่ปุ่นก็ยังไม่ชัดเจนว่าจะถูก ส่วนเติมเต็มละเมิดหรือไม่เพราะในกรณีการลดรูปและการเชื่อมประโยคส่วนเติมเต็มในภาษาญี่ปุ่นก็สามารถเกิดซ้ำได้ ตามประโยคตัวอย่าง (60)

- (60) ก. Taro-ga Hanako-ni hana-o okutta.
 ข. Hanako-ni hana-o okutta.
 ค. Taro-ga hana-o okutta.
 ง. Taro-ga Hanako-ni okutta.
 จ. Taro-ga okutta.
 ฉ. Hanako-ni okutta.
 ช. hana-o okutta.
 ซ. okutta.

Taro-SBJ Hanako-IOB flower-OBJ sent

Taro sent flower to Hanako.

(Harada. 1991: 37)

ประโยค (60 ก.-ซ.) วลีที่เติมการก -ga -o และ -ni จัดว่าเป็นส่วนเติมเต็ม และในแต่ละ ประโยคมีการละวลีที่มีการก -ga -o และ -ni ได้และไม่ทำให้ประโยคผิดไวยากรณ์ เนื่องจาก ภาษาญี่ปุ่นสามารถละส่วนเติมเต็มได้

- (61) ก. Taro-ga Hanako-o, Ziro-wa Emiko-o nagutta.

Taro-SBJ Hanako-OBJ Ziro-SBJ Emiko-OBJ hit

Taro hit Hanako and Ziro (hit) Emoko.

(Harada. 1991: 38)

ประโยค (61) วลีที่เติมการก -o จัดว่าเป็นส่วนเติมเต็ม และมีการเกิดซ้ำกันถึง 2 วลีใน หนึ่งประโยค ในกรณีเช่นนี้จึงทำให้ส่วนเติมเต็มในภาษาญี่ปุ่นเกิดซ้ำได้และไม่ทำให้ประโยคผิด ไวยากรณ์

เนื่องจากส่วนเติมเต็มในภาษาญี่ปุ่นสามารถละและเกิดซ้ำได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ฮาราดะใช้ เกณฑ์เพียงข้อเดียวแยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมในภาษาญี่ปุ่น คือ การย้ายตำแหน่ง (Dislocation) ซึ่งมี 3 แบบ ดังนี้

1. การย้ายตำแหน่งในประโยคความเดียว

เนื่องจาก -ga คือ ส่วนเติมเต็ม และ -ga สามารถย้ายตำแหน่งได้ในประโยคความเดียว แต่ -ga ไม่สามารถปรากฏเรียงซ้อนกันกับ -wa ได้ พิจารณาประโยคตัวอย่าง (62)

(62) ก. **[Kono-kantaku-ga]** Bladerunner-o totta.

This-director-SBJ Bladerunner-OBJ directed

ข. Bladerunner-wa **[Kono-kantaku-ga]** totta.

ค. *[Kono-kantaku-ga-wa] Bladerunner-o totta.

the director that directed Bladerunner

(Harada. 1991: 39)

ประโยค (62 ก.) วลี [Kono-kantaku-ga] สามารถย้ายตำแหน่งได้ตามประโยค (61 ข.) โดยไม่ทำให้ประโยคไม่ได้ความ แต่ประโยค (62 ค.) –ga และ –wa ไม่สามารถปรากฏเรียงซ้อนกัน นอกจากส่วนเติมเต็ม –ga แล้ว –o ก็เป็นส่วนเติมเต็มอีกตัวหนึ่งที่สามารถย้ายที่ได้ และยังไม่สามารถปรากฏเรียงซ้อนกันกับ –wa ได้เช่นเดียวกับ –ga พิจารณาประโยคตัวอย่าง (63)

(63) ก. Ken-wa **[kono-hon-o]** yonda.

Ken-SBJ this-book-OBJ read

ข. **[kono-hon-wa]** Ken-ga yonda.

ค. *[kono-hon-o-wa] Ken-ga yonda.

Ken read this book.

(Harada. 1991: 40)

ประโยค (63 ก.) วลี [Kono-hon-o] สามารถย้ายตำแหน่งได้ตามประโยค (63 ข.) และ –o เปลี่ยนหน้าที่เป็น –wa โดยไม่ทำให้ประโยคไม่ได้ความ แต่ประโยค (63 ค.) –o และ –wa ไม่สามารถปรากฏเรียงซ้อนกันได้

จากการย้ายตำแหน่งของส่วนเติมเต็ม –ga และ –o ที่ฮาระดาได้เสนอไปแล้วนั้น ส่วนขยายรวมในภาษาญี่ปุ่นก็สามารถย้ายตำแหน่งได้ คือ –no และ –no ก็ยังสามารถปรากฏเรียงซ้อนกันกับ –wa ได้ พิจารณาประโยคตัวอย่าง (64)

(64) ก. Ken-ga **[sono-ronbun-no]** hiho-o kaita.

Ken-SBJ of-that-paper review-OBJ wrote

ข. **[sono-ronbun-wa]** Ken-ga hiho-o kaita.

ค. [sono-ronbun-no-wa] Ken-ga hiho-o kaita.

Ken wrote a review of that paper.

(Harada. 1991: 41)

ประโยค (64 ก.) วลี [sono-ronbun-no] จัดว่าเป็นส่วนขยายรวม สามารถย้ายตำแหน่งได้ตามประโยค (64 ข.) และ –no เปลี่ยนหน้าที่เป็น –wa โดยไม่ทำให้ประโยคไม่ได้ความ ส่วนประโยค (64 ค.) –no และ –wa สามารถปรากฏเรียงซ้อนกันได้โดยไม่ทำให้ประโยคไม่ได้ความ

สรุปงานวิจัยของฮาระดาได้ว่าส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมในภาษาญี่ปุ่นสามารถย้ายตำแหน่งได้ในประโยคความเดียวจึงทำให้ไม่สามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการแยกความแตกต่างระหว่าง

ส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมได้ ถึงแม้ว่าการปรากฏเรียงซ้อนกันจะมีความแตกต่างแต่ก็ไม่สามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการแยกความแตกต่างได้

2. การย้ายตำแหน่งในอนุประโยค

การย้ายตำแหน่งในอนุประโยคก็มีลักษณะคล้ายกับการย้ายตำแหน่งในประโยคความเดียว กล่าวคือ -ga และ -o ที่เป็นส่วนเติมเต็มสามารถย้ายออกจากประโยคแบบประโยคเน้นย้ำ⁴ (Topicalization) หรือ คุณานุประโยคได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงบทบาทที่ตา พิจารณาประโยคตัวอย่าง (65)

(65) ก. [Kono-kantoku-ga Bladerunner-o totta] to Hanako-wa omotteiru.

[this-director-SBJ Bladerunner-OBJ directed] COMP Hanako-SBJ think

ข. Bladerunner-wa [kono-kantoku-ga totta] to Hanako-wa omotteiru.

ค. [[Bladerunner-o totta] to Hanako-ga omotteiru] kantoku

[[Bladerunner-OBJ directed] COMP Hanako-SBJ think] director

the director who Hanako thinks directed Bladerunner

(Harada. 1991: 42)

ประโยค (65 ก.) วลี [Kono-kantoku-ga] จัดว่าเป็นส่วนเติมเต็มในอนุประโยค สามารถย้ายตำแหน่งได้ตามประโยค (65 ข.) และวลี [Bladerunner-o] ในอนุประโยคของประโยค (65 ก.) ก็จัดว่าเป็นส่วนเติมเต็มจึงสามารถย้ายตำแหน่งได้ตามประโยค (65 ค.) โดยการย้ายตำแหน่งของทั้งสองวลี ไม่ทำให้ประโยคไม่ได้ความ

ในกรณีของส่วนขยายรวมนั้นก็สามารถย้ายตำแหน่งได้ในอนุประโยค พิจารณาประโยคตัวอย่าง (66)

(66) ก. [Ken-ga sono-ronbun-no hiyo-o kaita] to Hanako-wa omotteiru.

[Ken-SBJ of-that-paper review-OBJ wrote] COMP Hanako-SBJ think

Hanako think that Ken wrote a review of the paper.

ข. sono-ronbun-wa [Ken-ga hiyo-o kaita] to Hanako-wa omotteiru.

ค. sono-ronbun-no-wa [Ken-ga hiyo-o kaita] to Hanako-wa omotteiru.

(Harada. 1991: 43)

ประโยค (66 ก.) วลี [sono-ronbun-no] จัดว่าเป็นส่วนขยายรวมในอนุประโยค สามารถย้ายตำแหน่งได้ตามประโยค (66 ข.) และ -no เปลี่ยนหน้าที่เป็น -wa โดยไม่ทำให้ประโยคไม่ได้ความ ส่วนประโยค (66 ค.) -no และ -wa สามารถปรากฏเรียงซ้อนกันได้โดยไม่ทำให้ประโยคไม่ได้ความ

⁴ ประโยคเน้นย้ำ (Topicalization) ในศัพท์ภาษาศาสตร์ฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายว่า การทำให้เป็นแก่นความ

สรุปได้ว่าทั้งส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมในอนุประโยคก็ยังสามารถย้ายตำแหน่งได้ เหมือนกันกับประโยคความเดียว ดังนั้นจึงไม่สามารถใช้เกณฑ์การย้ายตำแหน่งในอนุประโยคมาใช้ในการแยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมได้

3. การย้ายตำแหน่งในคณานุกรมประโยค

จากข้อ 2 ที่ว่าส่วนเติมเต็มสามารถย้ายตำแหน่งได้ในอนุประโยค ซึ่งอนุประโยคในข้อ 2 นั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประโยคเน้นย้ำ และคณานุกรมประโยค และฮาราดะได้พบข้อมูลภาษาบางข้อมูลว่าส่วนเติมเต็มในคณานุกรมประโยคไม่สามารถย้ายตำแหน่งได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นแล้วก็มีได้เกี่ยวข้องกับเหตุผลในข้อ 2 เพราะเหตุผลที่เกี่ยวข้องคือการใช้คำแสดงปริมาณ (Quantification) พิจารณาประโยคตัวอย่าง (67) และ (68)

(67) ก. Naomi-wa [sono-hon-o yonda] otoko-ni atta.

Naomi-SBJ [this-book-SBJ read] man-IOB met

Naomi met a man who read this book.

ข. *[Naomi-ga yonda otoko-ni atta] hon

the book which Naomi met a man who read

(Harada. 1991: 45)

ประโยค (67 ก.) วลี [sono-hon-o] ในคณานุกรมประโยคจัดว่าเป็นส่วนเติมเต็ม และในประโยค (67 ข.) ส่วนเติมเต็ม [hon] ย้ายตำแหน่งมาไว้นอกคณานุกรมประโยคแล้วทำให้ประโยคไม่ได้ความ

(68) ก. Naomi-wa [sono-hon-o yonda] hito-o ozei sitteiru.

Naomi-SBJ [this-book-SBJ read] people-IOB a lot know

Naomi met a lot of people who read this book.

ข. [Naomi-wa yonda hito-o ozei sitteiru] hon.

(Harada. 1991: 45)

ประโยค (68 ก.) วลี [sono-hon-o] ในคณานุกรมประโยคจัดว่าเป็นส่วนเติมเต็ม และมีคำแสดงปริมาณ [ozei] ในประโยคหลัก และเมื่อย้ายตำแหน่งส่วนเติมเต็ม [hon] มาไว้นอกคณานุกรมประโยคแล้ว ประโยค (68 ข.) ก็ยังเป็นประโยคที่ถูกต้อง

จากข้อ 3 นี้ ฮาราดะสรุปว่ายังไม่เห็นเหตุผลใดมาอธิบายปรากฏการณ์ทางภาษา ว่าเหตุใดคำแสดงปริมาณเข้ามามีอิทธิพลต่อการย้ายตำแหน่งส่วนเติมเต็มของคณานุกรมประโยค ไม่ว่าจะพิจารณาทั้งด้านอรรถศาสตร์และวากยสัมพันธ์ที่ฮาราดะเองก็พยายามใช้เกณฑ์การย้ายตำแหน่งมาพิสูจน์แล้วก็ตาม

จากงานวิจัยของฮาราดะทั้งหมดสรุปได้ว่าการแยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมในภาษาญี่ปุ่น นั้นยังไม่สามารถสรุปเกณฑ์ที่แน่นอนได้ เนื่องจากทั้งคำและประโยคในภาษาญี่ปุ่นมีลักษณะเฉพาะตัว แต่ก็มีได้หมายความว่าเกณฑ์ด้านวากยสัมพันธ์ในการแยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมในภาษาอังกฤษจะใช้ไม่ได้เลยกับภาษาญี่ปุ่น แต่

อาจจะต้องมีการศึกษาให้ลึกซึ้งโดยยึดตามหลักโครงสร้างวลี หลักส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม หรือหลักการอื่นๆ ที่จำเป็น เพื่อเป็นการประยุกต์เกณฑ์ของภาษาอังกฤษให้ใช้ได้กับภาษาญี่ปุ่น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. เก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ข้อมูลภาษาไทยที่ใช้วิเคราะห์ในงานวิจัยจำกัดในโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย ทางอินเทอร์เน็ต (วิโรจน์ อรุณมานะกุล. 2007: ออนไลน์) ซึ่งเป็นโปรแกรมค้นคว้าคำหรือวลีที่มีบริบทในเว็บไซต์ <http://www.arts.chula.ac.th/~ling> ข้อมูลภาษาดังกล่าวมาจาก 13 แหล่งข้อมูล

- 1) ข่าว
- 2) หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ 1
- 3) หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ 2
- 4) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- 5) บทความทั่วไป
- 6) นิตยสารสารคดี
- 7) ภาษาเก่า
- 8) เรื่องสั้น นิยาย
- 9) บทความวิชาการ
- 10) กฎหมาย
- 11) ประมวลสุนทรพจน์ของอดีตนายกรัฐมนตรี นายทักษิณ ชินวัตร
- 12) บทสนทนา
- 13) ประมวลสุนทรพจน์ของอดีตนายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

- 1) “บทความทั่วไป” เป็นบทความจากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ที่เผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต ตั้งแต่ ก.ค. – ก.ย. 2542
- 2) “หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ” ที่เผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต 1 ปี ตั้งแต่ ก.ค. 2543 – มิ.ย. 2544
- 3) “บทสนทนา” ข้อมูลถอดเทปจากรายการ จ.ส.100 และจากการบรรยายเรื่อง “ในหลวงกับภาษาไทย”

ผู้วิจัยเลือกใช้แหล่งข้อมูลจาก บทความทั่วไป หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และบทสนทนา เพราะให้ข้อมูลภาษา “โดย” จำนวนมากเป็น 3 อันดับแรก และช่วงเวลาที่ปรากฏ ผู้วิจัยไม่ได้สุ่มเลือกช่วงเวลาแต่อย่างใด

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือ เกณฑ์การแยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม และเกณฑ์ด้านอรรถศาสตร์ในการพิจารณาเรื่องขอบเขตการขยาย มีลำดับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

2.1 ทบทวนวรรณกรรมเรื่องเกณฑ์การแยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมด้านวากยสัมพันธ์ พบเกณฑ์ทั้งหมด 11 ข้อ ดังนี้

- | | |
|-------------------------------------|-------------------------------------|
| 1) การเป็นพันธะผูกพัน | 2) ข้อจำกัดในการปรากฏร่วม |
| 3) การทำให้เป็นรูปกรรมวาจก | 4) การเป็นอาร์กิวเมนต์ |
| 5) การละ | 6) การย้ายที่ |
| 7) การเกิดซ้ำ | 8) การย้ายตำแหน่งไปวางไว้หลังประโยค |
| 9) การย้ายตำแหน่งไปวางไว้หน้าประโยค | 10) การเรียงลำดับ |
| 11) การเชื่อม | |

2.2 ทดสอบเกณฑ์กับข้อมูลภาษาบุพบทวลี “โดย” เพื่อคัดเลือกเกณฑ์ที่ใช้ทดสอบได้กับทุกประโยค ซึ่งงานวิจัยนี้ใช้เกณฑ์เรื่องการละและการย้ายที่¹ ทดสอบการเป็นส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวมของบุพบทวลี “โดย”

2.3 ทบทวนวรรณกรรมเรื่องทฤษฎีขอบเขตเพิ่มเติมจากการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์ด้านวากยสัมพันธ์ ได้ประเภทของส่วนขยายรวม 3 ประเภท คือ ส่วนขยายรวมภาคแสดง ส่วนขยายรวมหน้าที่ และส่วนขยายรวมที่มีส่วนร่วม เพื่อใช้จัดประเภทของบุพบทวลี “โดย” ตามตำแหน่งการปรากฏและขอบเขตการขยาย

3. เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ประเภทของข้อมูล

ข้อมูลได้จากโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทยบนอินเทอร์เน็ต 3 ประเภท คือ

- 1) “บทความทั่วไป” เป็นบทความจากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ที่เผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต ตั้งแต่ ก.ค. – ก.ย. 2542
- 2) “หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ” ที่เผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต 1 ปี ตั้งแต่ ก.ค.2543–มี.ย. 2544

¹ คือการย้ายที่ภายในประโยค หน้าประโยค และหลังประโยค

3) “บทสนทนา” ข้อมูลถอดเทปจากรายการ จ.ส.100 และจากการบรรยายเรื่อง “ในหลวงกับภาษาไทย”

3.2 วิธีการเก็บข้อมูล

1) ระบุคำสำคัญที่ต้องการค้นหา “โดย” และจำนวนตัวอย่างที่ต้องการให้โปรแกรมแสดงผลรวมทั้งเลือกประเภทของคลังข้อมูล ผู้วิจัยเลือกให้โปรแกรมค้นหาจากคลังข้อมูล 3 ประเภท ดังกล่าวข้างต้น ประเภทละ 500 ตัวอย่าง และระบุจำนวนข้อความซ้าย-ขวาข้างละ 200 คำ ดังนั้นจะได้ตัวอย่างข้อมูลเบื้องต้นรวมทั้งสิ้น 1,500 ตัวอย่าง ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 13 การเก็บข้อมูลในโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย

2) โปรแกรมจะแสดงตัวอย่างข้อมูลตามจำนวนที่ระบุ ตัวอย่างข้อมูลจะเป็นข้อความที่มีหน่วยคำ “โดย” ปรากฏอยู่พร้อมด้วยบริบท ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 14 การแสดงผลข้อมูลในโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย

3) คัดเลือกหน่วยคำ “โดย” ที่มีคำวิเศษณ์ คำคุณศัพท์ หรือคำนาม ปรากฏตามหลัง เช่น โดยทันที โดยตรง โดยธรรมชาติ เป็นต้น

4) ค้นหาที่ได้จากข้อ 3 อีกหนึ่งรอบ ตามขั้นตอนข้อ 1 คือ ระบุคำสำคัญที่ต้องการค้นหา เช่น โดยตรง แล้วระบุจำนวนตัวอย่างที่ต้องการให้โปรแกรมแสดงผล รวมทั้งเลือกประเภทของคลังข้อมูล เลือกให้โปรแกรมค้นหาจากคลังข้อมูล 3 ประเภทดังกล่าวข้างต้น ประเภทละ 500 ตัวอย่าง (บางคำที่ค้นหาอาจแสดงผลไม่เท่ากับจำนวนที่ระบุ เนื่องจากคำที่ระบุให้โปรแกรมค้นหานั้นอาจมีจำนวนน้อยในคลังข้อมูล) และระบุจำนวนข้อความซ้าย-ขวาข้างละ 200 คำ

4. วิเคราะห์ข้อมูล

บราวและมิลเลอร์ (Brown; & Miller.1980: 109), คาร์นี (Carnie. 2002: 126), และ ทอลเลอแมน (Tallerman. 2005: 99) กล่าวว่าไว้ว่าบุพบทลีทำหน้าที่เป็นส่วนขยายรวม ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า 1) บุพบทลี “โดย” ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวม 2) บุพบทลี “โดย” มีตำแหน่งการปรากฏที่หลากหลาย และ 3) บุพบทลี “โดย” ปรากฏในตำแหน่งที่แตกต่างกันทำให้มีการจำแนกประเภทของส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวม โดยผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นขั้นตอน ได้ดังนี้

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลภาษาจากแหล่งข้อมูล สามารถแสดงข้อมูลภาษาดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 แหล่งที่มาของข้อมูลภาษาบุพบทวลี “โดย”

ที่	แหล่งที่มา	บทความทั่วไป	หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	บทสนทนา
1.	โดยกฎหมาย	✓		
2.	โดยง่าย	✓		
3.	โดยเจตนา	✓	✓	
4.	โดยฉับพลัน	✓		
5.	โดยเฉลี่ย	✓		
6.	โดยชอบธรรม	✓	✓	✓
7.	โดยใช่เหตุ	✓		
8.	โดยเด็ดขาด	✓	✓	
9.	โดยตรง	✓	✓	✓
10.	โดยตลอด	✓	✓	✓
11.	โดยตำแหน่ง	✓		
12.	โดยทั่วไป	✓		
13.	โดยแท้	✓	✓	
14.	โดยแท้จริง	✓		
15.	โดยธรรมชาติ	✓		
16.	โดยเฉพาะ		✓	✓
17.	โดยด่วน		✓	
18.	โดยเร็ว		✓	
19.	โดยละม่อม		✓	
20.	โดยปริยาย		✓	✓
21.	โดยผลการ		✓	
22.	โดยเท่าเทียม			✓
23.	โดยธรรมจรรยา			✓
24.	โดยเนื้อหา			✓
25.	โดยปกติ			✓
26.	โดยเปล่าประโยชน์			✓
27.	โดยพร้อมเพรียง			✓
28.	โดยมาก			✓
29.	โดยรวม			✓
30.	โดยลำพัง			✓
31.	โดยสถานะ			✓
32.	โดยสันติ			✓
33.	โดยสิ้นเชิง			✓
34.	โดยสรุป			✓
35.	โดยอ้อม			✓
36.	โดยอัตโนมัติ			✓
37.	โดยเอกเทศ			✓

4.2 วิเคราะห์ “โดย” ใช้เกณฑ์การละและการย้ายที่ (Carnie. 2002: 171; Gawron. 2007: Online; & Radford. 1988: 187) ทดสอบการเป็นส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวมของบุพบทวลี “โดย”

4.3 วิเคราะห์ตำแหน่งการปรากฏของบุพบทวลี “โดย”

4.4 เมื่อทราบพฤติกรรมการทำหน้าที่ส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวมและตำแหน่งการปรากฏของบุพบทวลี “โดย” แล้วจึงวิเคราะห์แยกประเภทของบุพบทวลี “โดย” ตามทฤษฎีขอบเขต

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลภาษาบุพพทวลี “โดย” ทั้ง 37 วลี ที่พบในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์

4.1 พฤติกรรมการทำหน้าที่ส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวมของบุพพทวลี “โดย”

4.2 วิเคราะห์คุณสมบัติด้านวากยสัมพันธ์ โดยพิจารณาตำแหน่งการปรากฏของบุพพทวลี “โดย”

4.3 จัดประเภทของบุพพทวลี “โดย” ตามทฤษฎีขอบเขต (Scope Theory)

4.1 พฤติกรรมการทำหน้าที่ส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวมของบุพพทวลี “โดย”

บุพพทวลี “โดย” ปรากฏร่วมกับนามวลี กริยาวลี กาลวลี และตัวนำส่วนเติมเต็มวลี เป็นวิเศษณ์วลี ผู้วิจัยวิเคราะห์บุพพทวลี “โดย” ปรากฏในตำแหน่งที่แตกต่างกันพบว่า บุพพทวลี “โดย” เป็นส่วนขยายรวมได้เพียงอย่างเดียว หลักฐานจากข้อมูลภาษา (1) - (4)

ข้อมูลภาษา (1) และ (2) แสดงบุพพทวลี “โดย” ปรากฏร่วมกับคำคุณศัพท์ ปรากฏหลังกริยาวลีและขยายกริยาวลี แต่เมื่อทดสอบด้วยเกณฑ์การย้ายที่กลับมีพฤติกรรมแตกต่างกัน

- (1) ก. การติดต่อกันเพื่อแสดงแต่ละครั้งส่วนมาก [กริยาวลี จะไปติดต่อกับสำนักงาน]
[บุพพทวลี โดยตรง]
ข. การติดต่อกันเพื่อแสดงแต่ละครั้งส่วนมาก [กริยาวลี จะไปติดต่อกับสำนักงาน] [บุพพทวลี Ø]
ค. การติดต่อกันเพื่อแสดงแต่ละครั้งส่วนมาก [กริยาวลี จะไปติดต่อกับ] [บุพพทวลี โดยตรง] ที่สำนักงาน]

(โปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย; บทความทั่วไป: ออนไลน์)

ข้อมูลภาษา (1 ก.) บุพพทวลี “โดย” ปรากฏหลังกริยาวลีและขยายกริยาวลี ข้อมูลภาษา (1 ข.) ใช้เกณฑ์การละบุพพทวลี “โดย” พบว่าเจ้าของภาษายอมรับว่าเป็นประโยคที่ถูกต้อง ข้อมูลภาษา (1 ค.) ทดสอบโดยใช้เกณฑ์การย้ายที่บุพพทวลี “โดย” ไปติดกับคำกริยาหลัก ปรากฏว่าเป็นประโยคที่ถูกต้องบุพพทวลี “โดย” เป็นส่วนขยายรวมที่สามารถละและย้ายที่ได้โดยไม่เปลี่ยนความหมายของประโยค

- (2) ก. เมื่ออายุ 11 เธอ [กริยาวลี เลิกทานปลา] [บุพพทวลี โดยเด็ดขาด]
ข. เมื่ออายุ 11 เธอ [กริยาวลี เลิกทานปลา] [บุพพทวลี Ø]
ค. *เมื่ออายุ 11 เธอ [กริยาวลี เลิก] [บุพพทวลี โดยเด็ดขาด] ทานปลา]

(โปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย; บทความทั่วไป: ออนไลน์)

ข้อมูลภาษา (2 ก.) และ (2 ข.) มีตำแหน่งการปรากฏและพฤติกรรมเช่นเดียวกับ (1 ก.) และ (1 ข.) เปรียบเทียบข้อมูลภาษา (1 ค.) และ (2 ค.) มีการย้ายที่บุพพทวลี “โดย” ตามเกณฑ์

การย้ายที่ พบว่าประโยค (1 ค.) เป็นประโยคที่ถูกต้อง แต่ประโยค (2 ค.) ไม่ถูกต้อง สรุปได้ว่าบุพพทวลี “โดย” ที่ปรากฏหลังกริยาลีในประโยค (2) เป็นส่วนขยายรวมที่สามารถละได้แต่ย้ายที่ไม่ได้

(3) ก. [บุพพทวลี โดยแท้จริง] [กาลวลี พวกอามิสเป็นผู้สืบเชื้อสายมาจากพวก “อนาแบ็บติสต์”]

ข. [บุพพทวลี Ø] [กาลวลี พวกอามิสเป็นผู้สืบเชื้อสายมาจากพวก “อนาแบ็บติสต์”]

ค. [กาลวลี พวกอามิสเป็นผู้สืบเชื้อสายมาจากพวก “อนาแบ็บติสต์”] [บุพพทวลี โดยแท้จริง]

(โปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย; บทความทั่วไป: ออนไลน์)

ข้อมูลภาษา (3 ก.) บุพพทวลี “โดย” ปรากฏหน้ากาลวลีและขยายกาลวลี ข้อมูลภาษา

(3 ข.) เป็นประโยคที่ถูกต้องแม้จะถูกละบุพพทวลี “โดย” ข้อมูลภาษา (3 ค.) มีการย้ายที่บุพพทวลี “โดย” ไปไว้หลังกาลวลีตามเกณฑ์การย้ายพบว่าเป็นประโยคที่ถูกต้อง ผลจากการทดสอบทั้งสองเกณฑ์สรุปได้ว่า บุพพทวลี “โดย” ในประโยค (3) เป็นส่วนขยายรวมที่ละและย้ายที่ได้โดยไม่ทำให้ประโยคเสียความ

(4) ก. แต่ก็ไม่ต้องแปลกใจที่จุหลงจี้จะก่อศัตรูไว้ไม่น้อยเพราะนโยบายที่แข็งแกร่งหลายเรื่อง

[บุพพทวลี โดยเฉพาะ] [ตัวนำส่วนเติมเต็มวลี ที่ไปกระทบผลประโยชน์ของคนกลุ่มมาก]

ข. แต่ก็ไม่ต้องแปลกใจที่จุหลงจี้จะก่อศัตรูไว้ไม่น้อยเพราะนโยบายที่แข็งแกร่งหลายเรื่อง

[บุพพทวลี Ø] [ตัวนำส่วนเติมเต็มวลี ที่ไปกระทบผลประโยชน์ของคนกลุ่มมาก]

ค. แต่ก็ไม่ต้องแปลกใจที่จุหลงจี้จะก่อศัตรูไว้ไม่น้อยเพราะนโยบายที่แข็งแกร่งหลายเรื่อง

[ตัวนำส่วนเติมเต็มวลี ที่ไปกระทบผลประโยชน์ของ[นามวลี คนกลุ่มมาก]] [บุพพทวลี โดยเฉพาะ]

(โปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย; บทความทั่วไป: ออนไลน์)

ข้อมูลภาษา (4 ก.) บุพพทวลี “โดย” ปรากฏหน้าตัวนำส่วนเติมเต็มวลี และขยายตัวนำ

ส่วนเติมเต็มวลี ข้อมูลภาษา (4 ข.) ใช้เกณฑ์การทดสอบบุพพทวลี “โดย” ได้ประโยคที่ถูกต้อง ข้อมูลภาษา (4 ค.) ได้ย้ายบุพพทวลี “โดย” ไปไว้หลังตัวนำส่วนเติมเต็มวลี ตามเกณฑ์การย้ายที่ ประโยค (4 ค.) ยังคงเป็นประโยคที่ถูกต้อง แต่บุพพทวลี “โดย” เปลี่ยนขอบเขตการขยายจากเดิมคือ ตัวนำส่วนเติมเต็มวลีมาขยายนามวลี “คนกลุ่มมาก” แทน แสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่าบุพพทวลี “โดย” เป็นส่วนขยายรวมที่สามารถละและย้ายที่ได้และทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนแปลง

จากการวิเคราะห์ในขั้นนี้พบว่าจากรูปภาษาวลีที่มี “โดย” เป็นคำหลักคือบุพพทวลี “โดย” แต่เมื่อพิจารณาหน้าทีแล้วบุพพทวลี “โดย” ทำหน้าที่เป็นวิเศษณ์วลี และเมื่อวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์ เรื่องการละและการย้ายที่พบว่าบุพพทวลี “โดย” มีหน้าที่เป็นส่วนขยายรวม ที่มีพฤติกรรมกรายย้ายที่ 3 ลักษณะ คือ ย้ายที่ไม่ได้ ย้ายที่ได้และความหมายไม่เปลี่ยนแปลง และย้ายที่ได้แต่ความหมายของ ประโยคเปลี่ยนแปลง

4.2 วิเคราะห์คุณสมบัติด้านวากยสัมพันธ์โดยพิจารณาดำแหน่งการปรากฏของบุพบทวลี “โดย”

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้วพบหลักฐานจากตำแหน่งการปรากฏของบุพบทวลี “โดย” 5 ตำแหน่ง คือ 1) หน้ากริยาวลี 2) หลังกริยาวลี 3) หน้ากาลวลี 4) หลังกาลวลี และ 5) หน้าตัวนำส่วนเติมเต็มวลี¹

4.2.1 ตำแหน่งการปรากฏและขอบเขตการขยาย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ตำแหน่งการปรากฏของบุพบทวลี “โดย” พบว่าบุพบทวลี ทั้ง 37 วลี มีตำแหน่งการปรากฏที่หลากหลายสามารถสรุปตำแหน่งการปรากฏในตาราง 4

¹ เนื่องจากงานวิจัยนี้ใช้ข้อมูลภาษาจากโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทยจึงทำให้มีข้อจำกัดเรื่องข้อมูลภาษา ไม่พบบุพบทวลี “โดย” ที่ปรากฏหลังตัวนำส่วนเติมเต็มวลี

ตาราง 4 ตำแหน่งการปรากฏของบุพบทวลี “โดย”

ที่	บุพบทวลี	หน้ากริยาลี	หลังกริยาลี	หน้ากาลวลี	หลังกาลวลี	หน้าตัวนำส่วนเติมเต็มวลี
1.	โดยกฎหมาย	√	√			
2.	โดยง่าย		√			
3.	โดยเฉพาะ		√			√
4.	โดยเจตนา		√			
5.	โดยเท่าเทียม		√			
6.	โดยฉับพลัน		√			
7.	โดยด่วน		√			
8.	โดยธรรมชาติ		√			
9.	โดยเฉลี่ย	√	√			
10.	โดยเร็ว		√			
11.	โดยเนื้อหา		√			
12.	โดยชอบธรรม		√			
13.	โดยใช้เหตุ		√			
14.	โดยละม่อม		√			
15.	โดยเปล่าประโยชน์		√			
16.	โดยพร้อมเพรียง		√			
17.	โดยเด็ดขาด		√			
18.	โดยตรง		√			
19.	โดยตลอด		√			
20.	โดยปริยาย		√			
21.	โดยตำแหน่ง		√			
22.	โดยทั่วไป	√	√			
23.	โดยปกติ			√	√	
24.	โดยผลการ		√			
25.	โดยมาก		√			
26.	โดยแท้		√			
27.	โดยแท้จริง			√		
28.	โดยรวม			√	√	
29.	โดยลำพัง		√			
30.	โดยธรรมชาติ	√	√			
31.	โดยสถานะ		√			
32.	โดยสรุป		√			
33.	โดยสันติ		√			
34.	โดยสิ้นเชิง		√			
35.	โดยอ้อม	√	√			
36.	โดยอัตโนมัติ		√			
37.	โดยเอกเทศ		√			

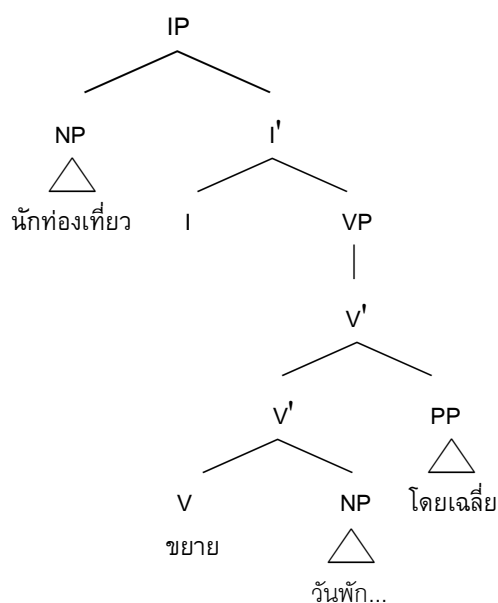
(5) – (7) เป็นตัวอย่างประโยคบุพบทลี “โดย” ที่จำแนกตามตำแหน่งที่ปรากฏทั้ง 5 กลุ่ม ผู้วิจัยวาดแผนภูมิต้นไม้แสดงโครงสร้างภายในของส่วนขยายรวมโดยใช้ ทฤษฎีเอ็กซ์บาร์ (Chomsky, 1981) ซึ่งผู้วิจัยเลือกแสดงโครงสร้างภายในด้วยแผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (5 ข.) (6 ข.) และ (7 ข.) ที่มีบุพบทลี “โดย” ปรากฏด้านขวาของกริยาวลี กาลวลี และตัวนำส่วนเติมเต็มวลี เพราะข้อมูลภาษาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นภาษาแบบคำหลักมาก่อน² และอยู่นอกเหนือขอบเขตการวิจัยครั้งนี้

(5) ก. รัฐประสบปัญหาการใช้งบประมาณการลงทุนเพราะ [บุพบทลี โดยเฉลี่ย] [กริยาวลี ใช้ไป เพียง 1/3 ของเงินงบประมาณทั้งหมด]

ข. นักท่องเที่ยว [กริยาวลี ขยายวันหยุดในเชียงใหม่มากขึ้น] [บุพบทลี โดยเฉลี่ย]

บุพบทลี “โดย” ที่ปรากฏหน้าและหลังกริยาวลี

(5ข) นักท่องเที่ยววันหยุดในเชียงใหม่มากขึ้นโดยเฉลี่ย



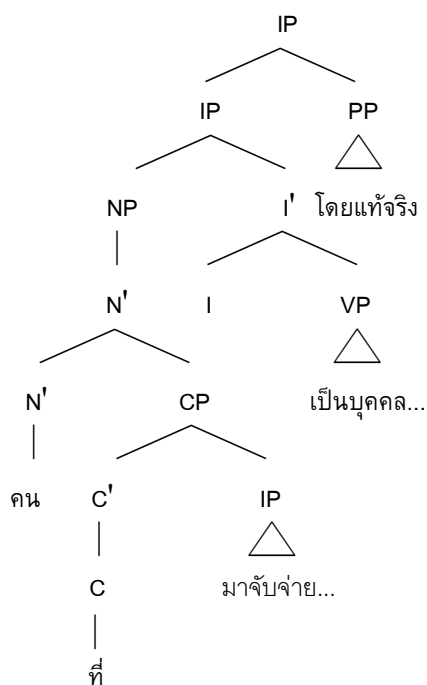
ภาพประกอบ 15 แผนภูมิต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ของประโยค (5 ข.)

แผนภูมิต้นไม้ (5 ข) แสดงโครงสร้างภายในของ “โดยเฉลี่ย” ที่เป็นส่วนขยายรวมเห็นได้จาก “โดยเฉลี่ย” เป็นลูกสาวของ V' และเป็นน้องสาวของ V' แตกต่างจากนามวลีที่เป็นส่วนเติมเต็มเป็นลูกสาวของ V' และเป็นน้องสาวของ V ทำหน้าที่ขยายกริยาวลี

² อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมจากงานวิจัยของ Sugunya Ruangjaroon (Forthcoming) เรื่อง Linear Correspondence Axiom (Kayne, 1994)

- (6) ก. [บุพบทวลี โดยแท้จริง] [กาลวลี พวกอามิสเป็นผู้สืบเชื้อสายมาจากพวก "อนาแบ็บติสต์"]
 ข. [กาลวลี คนที่มาจับจ่ายใช้สอยนั้นเป็นบุคคลร่ำรวย] [บุพบทวลี โดยแท้จริง]
 บุพบทวลี "โดย" ที่ปรากฏหน้าและหลังกาลวลี

(6 ข) คนที่มาจับจ่ายใช้สอยนั้นเป็นบุคคลร่ำรวยโดยแท้จริง

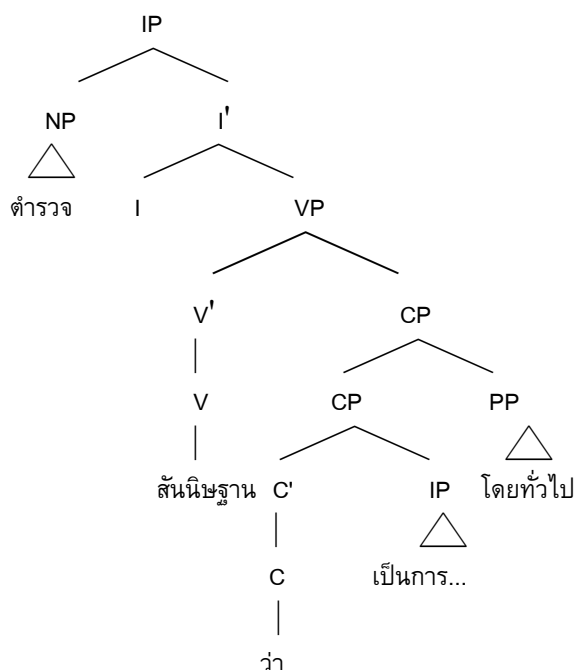


ภาพประกอบ 16 แผนภูมิต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ของประโยค (6 ข.)

แผนภูมิต้นไม้ (6 ข.) แสดงโครงสร้างภายในของ "โดยแท้จริง" เป็นลูกสาวและน้องสาวของ IP เป็นส่วนขยายรวมที่ประชิดกับระดับ IP ทำหน้าที่ขยายกาลวลี

- (7) ก. ... [บุพบทวลีโดยทั่วไป] [ตัวนำส่วนเติมเต็มวลี เมื่อกระทำความผิดก็ต้องถูกดำเนินคดี]
 ข. ตำรวจสันนิษฐาน [ตัวนำส่วนเติมเต็มวลี] ว่าเป็นการฆ่าชิงทรัพย์ [บุพบทวลี โดยทั่วไป]³
 บุพบทวลี “โดย” ที่ปรากฏหน้าและหลังตัวนำส่วนเติมเต็มวลี

(7 ข.) ตำรวจสันนิษฐานว่าเป็นการฆ่าชิงทรัพย์โดยทั่วไป

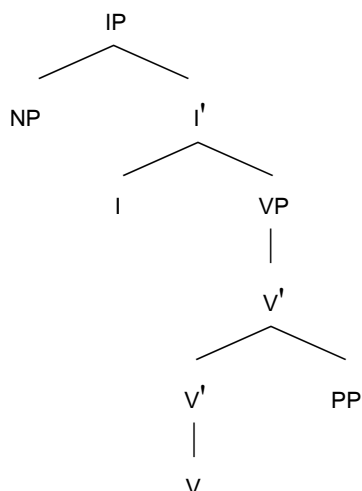


ภาพประกอบ 17 แผนภูมิต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ของประโยค (7 ข.)

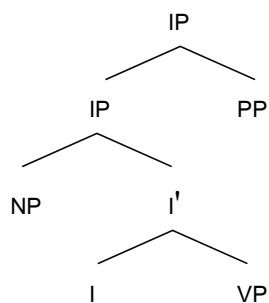
แผนภูมิต้นไม้ (7 ข.) แสดงโครงสร้างภายในของ “โดยทั่วไป” เป็นลูกสาวและน้องสาวของ CP เป็นส่วนขยายรวมที่ประชิดกับระดับ XP ทำหน้าที่ขยายตัวนำส่วนเติมเต็มวลี

³ เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องข้อมูลภาษาที่ใช้ในการวิจัยไม่พบบุพบทวลี “โดย” ที่ปรากฏหลังตัวนำส่วนเติมเต็มวลี ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลภาษาเพิ่มเติมจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 17 ตุลาคม 2552

จากพฤติกรรมการปรากฏของบุพบทวลี “โดย” ทั้ง 3 กลุ่ม สามารถวาดแผนภูมิต้นไม้แสดงโครงสร้างภายในของบุพบทวลี “โดย” ที่เป็นส่วนขยายรวมว่ามีขอบเขตการขยายจำกัดอยู่ในวงลักษณะ⁴ (Domain) ของกริยาวลี กาลวลี และตัวนำส่วนเติมเต็มวลี

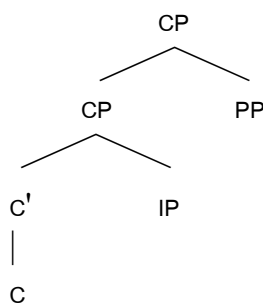


ภาพประกอบ 18 แผนภูมิต้นไม้แสดงขอบเขตการขยายกริยาวลีของบุพบทวลี “โดย”



ภาพประกอบ 19 แผนภูมิต้นไม้แสดงขอบเขตการขยายกาลวลีของบุพบทวลี “โดย”

⁴ ขอบเขตของวลี



ภาพประกอบ 20 แผนภูมิต้นไม้แสดงขอบเขตการขยายตัวนำส่วนเติมเต็มเต็มวลีของบุพบทวลี “โดย”

จากข้อมูลภาษาบุพบทวลี “โดย” ที่มีตำแหน่งการปรากฏและขอบเขตการขยายที่สอดคล้องกัน ผู้วิจัยพบข้อมูลภาษาที่ขัดแย้งกับตำแหน่งการปรากฏและขอบเขตการขยายของบุพบทวลี “โดย” ในข้อ (4.2.1) รายละเอียดการวิเคราะห์ (4.2.2)

4.2.2 ข้อมูลภาษาที่ขัดแย้งกับตำแหน่งการปรากฏและขอบเขตการขยาย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลภาษาทำให้ผู้วิจัยพบข้อมูลภาษา “โดยธรรมชาติ” “โดยเฉลี่ย” และ “โดยทั่วไป”⁵ ที่ขัดแย้งกับตำแหน่งการปรากฏทั้ง 3 กลุ่มของบุพบทวลี “โดย” เนื่องจากมีขอบเขตการขยายที่แตกต่างจากแผนภูมิต้นไม้ในภาพประกอบ 18 - 20 พิจารณาดังข้อมูลภาษา

ตาราง 5 ข้อมูลภาษาที่ขัดแย้งกับการปรากฏของบุพบทวลี “โดย”

ประธาน	บุพบทวลี “โดย”	กริยาวลี
(8) มนุษย์	โดยธรรมชาติ	ต้องอยู่บนผืนแผ่นดิน
(9) คุณภาพชีวิต	โดยเฉลี่ย	ดีขึ้นอย่างรวดเร็ว
(10) ราคาจำหน่ายแผ่นดีวีดีหนังฝรั่ง	โดยเฉลี่ย	แพงกว่าบ้านเรา
(11) ที่สวนป่า	โดยเฉลี่ย	เก็บขายเดือนละ 1-2 ครั้ง
(12) ไตนามิกของเสียง	โดยทั่วไป	ถือว่าดีที่สุดในกระบวนการบันทึกเสียงของดีวีดี
(13) การนวดแบบอโรมาเธอราพี	โดยทั่วไป	จะใช้วิธีแบบตะวันตก

ตาราง 5 บุพบทวลี “โดยธรรมชาติ” “โดยเฉลี่ย” และ “โดยทั่วไป” ปรากฏหลังนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นประธานและหน้ากริยาวลีของประโยค พิจารณาขอบเขตการขยายได้โดยการย้ายที่ กล่าวคือ

⁵ อาจจะมีพบข้อมูลภาษาบุพบทวลี “โดย” อื่นที่มีพฤติกรรมเดียวกันนี้ แต่เนื่องจากมีข้อจำกัดจากการใช้แหล่งข้อมูลภาษาจากโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย

เมื่อพบทวลี “โดย” ขยายวลีใดจะปรากฏได้ทั้งหน้าและหลังวลีที่ถูกขยาย ซึ่งเป็นไปได้ว่าพบทวลี “โดย” ขยายได้ทั้งนามวลีและกริยาวลี และหากพิจารณาการขยายกาลวลีพบว่า “โดยธรรมชาติ” “โดยเฉลี่ย” และ “โดยทั่วไป” ปรากฏได้ 3 ตำแหน่งคือหน้า กลาง และหลังกาลวลี แสดงตำแหน่งการปรากฏได้ดังนี้

ตาราง 6 การย้ายที่ตำแหน่งการปรากฏของพบทวลี “โดย”

นามวลี			กริยาวลี			กาลวลี		
หน้า	กลาง	หลัง	หน้า	กลาง	หลัง	หน้า	กลาง	หลัง
✓	-	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓

ตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า “โดยธรรมชาติ” “โดยเฉลี่ย” และ “โดยทั่วไป” มีขอบเขตการขยายนามวลี กริยาวลี และกาลวลี แต่เมื่อพิจารณาดำเนินการปรากฏระหว่างนามวลีและกริยาวลีซึ่งเป็นตำแหน่งที่กำกวมร่วมกับการย้ายที่แล้วพบว่าการย้ายที่ไปไว้หน้านามวลีและหลังกริยาวลีไม่มีขอบเขตการขยายทั้ง 2 วลี แต่การย้ายที่ทำให้ขอบเขตการขยายกว้างออกคือขยายทั้งกาลวลี จะเห็นได้ว่าการพิจารณาข้อมูลภาษาด้านวากยสัมพันธ์ที่พบว่าพบทวลี “โดย” เป็นส่วนขยายรวมที่มี 3 ลักษณะคือ ย้ายที่ไม่ได้ ย้ายที่ได้แต่ความหมายของประโยคเปลี่ยนแปลง และย้ายที่ได้ความหมายของประโยคไม่เปลี่ยนแปลง อีกทั้งมีตำแหน่งการปรากฏ 5 กลุ่ม นั้นไม่เพียงพอเพราะตำแหน่งการปรากฏของข้อมูลภาษาไม่สอดคล้องกันกับขอบเขตการขยายที่ได้วิเคราะห์ไปแล้วใน (4.2.1) จึงไม่สามารถตัดสินได้ว่าพบทวลี “โดยธรรมชาติ” “โดยเฉลี่ย” และ “โดยทั่วไป” ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายรวมหรือไม่ ผู้วิจัยจึงใช้ทฤษฎีขอบเขตพิจารณาข้อมูลภาษาทั้งหมดที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายรวมทั้ง 3 ลักษณะ ตำแหน่งการปรากฏและขอบเขตการขยาย สามารถวิเคราะห์ข้อมูลภาษาได้ใน (4.3)

4.3 จัดประเภทของพบทวลี “โดย” ตามทฤษฎีขอบเขต

ทฤษฎีขอบเขตกล่าวถึงการแบ่งประเภทของส่วนขยายรวมด้วยการพิจารณาดำเนินการปรากฏและขอบเขตการขยาย (Ernst. 2002: 131) เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลภาษาพบว่า พบทวลี “โดย” เป็นส่วนขยายรวมตามเกณฑ์ด้านวากยสัมพันธ์ แต่พบข้อมูลภาษาในโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทยที่แสดงถึงความขัดแย้งกันระหว่างตำแหน่งการปรากฏกับขอบเขตการขยาย จึงทำให้ผู้วิจัยใช้แนวคิดของเอร์สต์ (Ernst. 2002) วิเคราะห์ข้อมูลภาษาพบทวลี “โดย” พบว่าพบทวลี “โดย” ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายรวมที่แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

4.3.1 ส่วนขยายรวมภาคแสดง คือส่วนขยายรวมที่มีข้อจำกัดเรื่องการย้ายที่ไม่สามารถย้ายที่ได้โดยอิสระเพราะถูกควบคุมโดยกริยาวลี บุพบทวลี “โดย” ที่เป็นส่วนขยายรวมภาคแสดง มีดังนี้

ก. ผู้พูดเป็นผู้กระทำ

- วัจนกรรม : โดยสรุป โดยอ้อม และโดยอัตโนมัติ เพราะผู้พูด

บอกลักษณะท่าทางของผู้ส่งสารและผู้รับสาร หรือมีลักษณะเหมือนคำวิเศษณ์บอกท่าทาง พิจารณาประโยคตัวอย่าง (8)

(8) [นามวลี ข้าพเจ้า] [กริยาวลี กล่าวรายงาน] [บุพบทวลี โดยสรุป]

- การประเมินค่า : โดยชอบธรรม โดยใช่เหตุ โดยเด็ดขาด โดยตลอด

โดยตำแหน่ง โดยปริยาย โดยเปล่าประโยชน์ โดยพร้อมเพรียง โดยสถานะ โดยสิ้นเชิง และโดยเอกเทศ เพราะผู้พูดประเมินคุณค่าตามเกณฑ์ที่ผู้พูดกำหนด พิจารณาประโยคตัวอย่าง (9)

(9) [นามวลี ส่วนของยาย] [กริยาวลี ต้องปิดไป] [บุพบทวลี โดยปริยาย]

ประโยค (8) - (9) มีนามวลี “ข้าพเจ้า” และ “ส่วนของยาย” เป็นประธานที่พูดเหตุการณ์ และมีบุพบทวลี “โดย” ขยายกริยาวลี กล่าวคือ “โดยสรุป” เป็นวัจนกรรมบอกลักษณะท่าทางของผู้พูด และ “โดยปริยาย” เป็นการประเมินตามเกณฑ์ของผู้พูด

- ความน่าจะเป็น : ไม่พบในข้อมูลภาษา

ข. ประธานเป็นผู้กระทำ

- ผู้กระทำได้กระทำเอง : โดยพร้อมเพรียง โดยเด็ดขาด โดยตลอด โดยตำแหน่ง

โดยสิ้นเชิง โดยอัตโนมัติ และโดยเอกเทศ เพราะเป็นการขยายกริยาของประธานและประธานเป็นผู้กระทำกริยานั้นเอง พิจารณาประโยคตัวอย่าง (10)

(10) [นามวลี รัฐบาล] [กริยาวลี หยุดกระบวนการนี้] [บุพบทวลี โดยสิ้นเชิง]

- ความรู้สึก : โดยง่าย โดยชอบธรรม โดยใช่เหตุ โดยแท้ โดยธรรมจรรยา

โดยปริยาย โดยเปล่าประโยชน์ โดยสถานะ โดยสันติ และโดยอ้อม เพราะเป็นการขยายกริยาที่ประธานบอกทัศนคติของตนเองโดยใช้ประสบการณ์ของประธานเป็นเกณฑ์ตัดสิน พิจารณาประโยคตัวอย่าง (11)

(11) [นามวลี ผู้ได้รับความเสียหาย] [กริยาวลี มีสิทธิ] [บุพบทวลี โดยชอบธรรม]

ประโยค (10) – (11) นามวลี “รัฐบาล” และ “ผู้ได้รับความเสียหาย” เป็นประธานของประโยค มี “โดยสิ้นเชิง” ขยายกริยา “หยุดกระบวนการนี้” เพื่อบอกว่าประธานได้ทำกริยานั้นเอง และมี “โดยชอบธรรม” ขยายกริยาลี “มีสิทธิ” เพื่อบอกความรู้สึกที่วัดจากประสบการณ์ของประธาน

ค. การเปรียบเทียบ : โดยเท่าเทียม เพราะประธานบอกการเปรียบเทียบในระดับต่างๆ
พิจารณาประโยคตัวอย่าง (12)

(12) [นามวลี เรา][กริยาลี ถ่ายทอดบรรณสารให้ผู้ฟัง][บุพบทวลี โดยเท่าเทียม]

ง. การแสดงท่าทางจากความคิด : โดยฉับพลัน โดยด่วน โดยเร็ว โดยละม่อม และโดยสันติ เพราะเป็นการขยายท่าทางของประธานซึ่งตัดสินจากความคิด พิจารณาประโยคตัวอย่าง (13)

(13) [นามวลี แพทย์][กริยาลี ต้องนำเข้าห้องผ่าตัดช่วยชีวิต][บุพบทวลี โดยด่วน]

จ. การแสดงท่าทางจริง : โดยผลการ และโดยลำพัง เพราะเป็นการขยายท่าทางจริงของประธาน พิจารณาประโยคตัวอย่าง (14)

(14) [นามวลี ผู้จัดทำแผน][กริยาลี ดำเนินการทำแผน][บุพบทวลี โดยผลการ]

ประโยค (12) – (14) ประธานของประโยคคือ นามวลี “เรา” “แพทย์” และ “ผู้จัดทำแผน” กระทำกริยาแตกต่างกันโดยมี “โดยเท่าเทียม” ขยายกริยาลี “ถ่ายทอดบรรณสารให้ผู้ฟัง” เพื่อบอกการเปรียบเทียบระดับเดียวกัน “โดยด่วน” ขยายกริยาลี “ต้องนำเข้าห้องผ่าตัดช่วยชีวิต” บอกความคิดของประธานที่มีต่อการกระทำ และ “โดยผลการ” ขยายกริยาลี “ดำเนินการทำแผน” เพื่อบอกลักษณะอาการที่เป็นการกระทำจริง

4.3.2 ส่วนขยายรวมหน้าที่ คือส่วนขยายรวมที่มีพฤติกรรมกริยาที่ได้อย่างอิสระ แต่การย้ายที่นั้นทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไป เพราะส่วนขยายรวมได้ย้ายขอบเขตการขยายไปขยายวลีที่ปรากฏร่วม แบ่งเป็นชนิดต่างๆ ได้และสามารถจัดบุพบทวลี “โดย” ตามชนิดของส่วนขยายรวมหน้าที่ ได้ดังนี้

ก. การปฏิเสธ : ไม่พบในข้อมูลภาษา
ข. การเน้นย้ำ : โดยเฉพาะ เพราะเป็นการแสดงความเฉพาะเจาะจงพิจารณาประโยค
ตัวอย่าง (15)

(15) ก. ดีไซเนอร์ ตั้งใจทำ[กาลวลี เพื่อโชว์ความคิด][บุพบทวลี โดยเฉพาะ]

ข. [บุพบทวลี โดยเฉพาะ] [นามวลี ดีไซเนอร์ ตั้งใจทำ]เพื่อโชว์ความคิด

ค. การวัด/ระดับ : ไม่พบในข้อมูลภาษา

ง. การซ้ำ : ไม่พบในข้อมูลภาษา

จ. ความถี่ : โดยมากเพราะเป็นการบอกจำนวนมากน้อยพิจารณาประโยคตัวอย่าง (16)

(16) ก. มัน^ก [กริยาวลีจะเกิดผลกระทบต่อธรรมชาติ] [บุพบทวลีโดยมาก]

ข. [บุพบทวลีโดยมาก] [กาลวลีมันจะเกิดผลกระทบต่อธรรมชาติ]

ฉ. ช่วงเวลา : ไม่พบในข้อมูลภาษา

ช. การณ์ลักษณะ : ไม่พบในข้อมูลภาษา

ซ. บอกปริมาณน้อย : ไม่พบในข้อมูลภาษา

ฅ. ระดับความแม่นยำ : โดยเจตนา โดยทั่วไป และโดยธรรมชาติ เพราะเป็นการบอกความถี่โดยตรงตามระดับของการกระทำ พิจารณาประโยคตัวอย่าง (17)

(17) ก. [บุพบทวลีโดยทั่วไป] [กาลวลีคุณผู้ฟังใช้วิธีการใดลดความรุนแรงที่อยู่รอบข้าง]

ข. [นามวลีคุณผู้ฟัง] [บุพบทวลีโดยทั่วไป] ใช้วิธีการใดลดความรุนแรงที่อยู่รอบข้าง

ประโยค (15) – (17) “โดยเฉพาะ” ขยายกาลวลี “โดยมาก” ขยายกริยาวลี และ “โดยทั่วไป” ขยายกาลวลี ซึ่งบุพบทวลี “โดย” แต่ละตัวมีความหมายในการขยายแตกต่างกัน คือ “โดยเฉพาะ” บอกความเฉพาะเจาะจงในการใช้ความคิด “โดยมาก” บอกปริมาณในการเกิดผลกระทบ และ “โดยทั่วไป” บอกระดับของวิธีลดความรุนแรง และเมื่อย้ายบุพบทวลี “โดย” ทั้ง 3 วลี ในประโยค (15 ข.) - (17ข.) แล้ว ขอบเขตการขยายของบุพบทวลี “โดย” เปลี่ยนแปลง กล่าวคือ “โดยเฉพาะ” ขยายนามวลี “โดยมาก” ขยายกาลวลี และ “โดยทั่วไป” ขยายนามวลี จึงทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนแปลง

4.3.3 ส่วนขยายรวมที่มีส่วนร่วม คือส่วนขยายรวมที่สามารถย้ายสลับที่ได้โดยอิสระ และการย้ายที่นั้นไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนแปลง แบ่งชนิดตามบทบาทที่ตา (Theta criterion) ได้ดังนี้ 1) เครื่องมือ 2) ประโยชน์ 3) สถานที่ 4) เป้าหมาย และ 5) ที่มา แต่เนื่องจากบุพบทวลี “โดย” ที่เป็นส่วนขยายรวมที่มีส่วนร่วมเป็นหน่วยคำอิสระ (Free morpheme) มีความหมาย “ด้วย” หรือ “กับ” เมื่อปรากฏร่วมกับวลีต่างๆแล้วให้ความหมายแตกต่างกัน พิจารณาเปรียบเทียบประโยคตัวอย่าง (18) – (19)

(18) ใครที่มีเบาะแสะอะไรก็ขอให้แจ้งมาที่ตนได้ [บุพบทวลี โดย] [คุณศัพท์วลี ตรง]

(19) ต้าไปกรุงเทพฯ [บุพบทวลี โดย] [นามวลี รถไฟ]



θ=เครื่องมือ

ข้อมูลภาษา (18) บุพบทวลี “โดย” ปรากฏหน้าคุณศัพท์วลี “ตรง” ให้ความหมายเพื่อบอกลักษณะ เป็นวิเศษณ์วลี ไม่มีบทบาทที่ตา ข้อมูลภาษา (19) บุพบทวลี “โดย” ปรากฏหน้านามวลี

“รถไฟ” มีความหมาย “ด้วย” และให้บทบาทที่ตาเครื่องมือ ซึ่งในงานวิจัยนี้วิเคราะห์บุพบทวลี “โดย” ที่มีความหมายเพื่อบอกลักษณะ ไม่มีบทบาทที่ตา เนื่องจากเป็นส่วนขยายรวม จากคุณสมบัติของส่วนขยายรวมที่มีส่วนร่วม ทั้งด้านพฤติกรรมและความหมาย พบว่ามีบุพบทวลี “โดย” ที่ปรากฏในข้อมูลภาษา ดังนี้ โดยกฎหมาย โดยเฉลี่ย โดยเนื้อหา โดยตรง โดยปกติ โดยแท้จริง โดยรวม และโดยตลอด ทั้งนี้หากพิจารณารูปภาษาวลีใดที่ขึ้นต้นด้วยหน่วยคำ “โดย” จะเป็นบุพบทวลี “โดย” แต่เมื่อพิจารณาหน้าที่ของบุพบทวลี “โดย” ในงานวิจัยนี้พบว่าทำหน้าที่เช่นเดียวกับคำวิเศษณ์

จากผลการวิเคราะห์บุพบทวลี “โดย” พบตำแหน่งการปรากฏ 5 กลุ่ม คือ หน้ากริยาลี หลังกริยาลี หน้ากาล หลังกาลวลี และหน้าตัวนำส่วนเติมเต็มวลี มีขอบเขตการขยายตามวงลักษณะของแต่ละวลี และเมื่อทดสอบด้วยเกณฑ์การละและการย้ายที่พบว่าบุพบทวลี “โดย” เป็นส่วนขยายรวมมีพฤติกรรม 3 ลักษณะ คือ 1) ย้ายที่ไม่ได้ 2) ย้ายที่ได้แต่ความหมายในประโยคเปลี่ยนแปลง และ 3) ย้ายที่ได้และความหมายในประโยคไม่เปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังพบข้อมูลภาษาที่ขัดแย้งกันตำแหน่งการปรากฏและขอบเขตการขยาย จึงวิเคราะห์ข้อมูลภาษาโดยการพิจารณาทั้งตำแหน่งการปรากฏและขอบเขตการขยาย แล้วแบ่งบุพบทวลี “โดย” ที่เป็นส่วนขยายรวมเป็น 3 กลุ่ม คือ ส่วนขยายรวมภาคแสดง ส่วนขยายรวมหน้าที่ และส่วนขยายรวมที่มีส่วนร่วม

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์บุพบทวลี “โดย” ใช้เกณฑ์การละและการย้ายที่ผลปรากฏว่าบุพบทวลี “โดย” จากฐานข้อมูลโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย (วิโรจน์ อรุณมานะกุล. 2007: ออนไลน์) เป็นส่วนขยายรวมปรากฏในตำแหน่งที่หลากหลายและพบหลักฐานของการไม่สอดคล้องกันระหว่างตำแหน่งที่ปรากฏกับขอบเขตการขยาย ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ด้วยทฤษฎีขอบเขตของเอ็นส์

5.1 ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการทำหน้าที่ส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวมของบุพบทวลี “โดย”
2. เพื่อวิเคราะห์คุณสมบัติด้านวากยสัมพันธ์ โดยพิจารณาตำแหน่งการปรากฏของบุพบทวลี “โดย”
3. เพื่อจัดประเภทของบุพบทวลี “โดย” ตามทฤษฎีขอบเขต

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 5.2.1 การกำหนดประชากรและสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
- 5.2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 5.2.3 เก็บรวบรวมข้อมูล
- 5.2.4 วิเคราะห์ข้อมูล
- 5.2.5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

5.2.1 การกำหนดประชากรและสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ข้อมูลภาษาไทยที่ใช้วิเคราะห์ในงานวิจัยจำกัดในโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทยทางอินเทอร์เน็ต (วิโรจน์ อรุณมานะกุล. 2007: ออนไลน์) ซึ่งเป็นโปรแกรมค้นคว้าคำหรือวลีที่มีบริบทในเว็บไซต์ <http://www.arts.chula.ac.th/~ling> ข้อมูลภาษาดังกล่าวมาจาก 13 แหล่งข้อมูล

- 1) ข่าว
- 2) หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ 1
- 3) หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ 2
- 4) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- 5) บทความทั่วไป
- 6) นิตยสารสารคดี

- | | |
|--|---------------------|
| 7) ภาษาเก่า | 8) เรื่องสั้น นิยาย |
| 9) บทความวิชาการ | 10) กฎหมาย |
| 11) ประมวลสุนทรพจน์ของอดีตนายกรัฐมนตรี นายทักษิณ ชินวัตร | |
| 12) บทสนทนา | |
| 13) ประมวลสุนทรพจน์ของอดีตนายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย | |

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. “บทความทั่วไป” เป็นบทความจากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ที่เผยแพร่บนอินเทอร์เน็ตตั้งแต่ ก.ค. – ก.ย. 2542
2. “หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ” ที่เผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต 1 ปี ตั้งแต่ ก.ค. 2543 – มิ.ย. 2544
3. “บทสนทนา” ข้อมูลถอดเทปจากรายการ จ.ส.100 และจากการบรรยายเรื่อง “ในหลวงกับภาษาไทย”

ผู้วิจัยเลือกใช้แหล่งข้อมูลจาก บทความทั่วไป หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และบทสนทนา เพราะให้ข้อมูลภาษา “โดย” จำนวนมากเป็น 3 อันดับแรก และช่วงเวลาที่ปรากฏ ผู้วิจัยไม่ได้สุ่มเลือกช่วงเวลาแต่อย่างใด

5.2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือ เกณฑ์ด้านวากยสัมพันธ์ในการแยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวม ตำแหน่งการปรากฏ และเกณฑ์ด้านอรรถศาสตร์ในการพิจารณาเรื่องขอบเขตการขยาย มีลำดับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

ทบทวนวรรณกรรมเรื่องเกณฑ์การแยกความแตกต่างระหว่างส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมด้านวากยสัมพันธ์ พบเกณฑ์ทั้งหมด 11 ข้อ ดังนี้ 1) การเป็นพันธะผูกพัน 2) ข้อจำกัดในการปรากฏร่วม 3) การทำให้เป็นรูปกรรมาจก 4) การเป็นอาร์กิวเมนต์ 5) การละ 6) การย้ายที่ 7) การเกิดซ้ำ 8) การย้ายตำแหน่งไปวางไว้หลังประโยค 9) การย้ายตำแหน่งไปวางไว้หน้าประโยค 10) การเรียงลำดับ และ 11) การเชื่อม จากนั้นทดสอบเกณฑ์กับข้อมูลภาษาบุพบทวลี “โดย” เพื่อคัดเลือกเกณฑ์ที่ใช้ทดสอบได้กับทุกประโยค ซึ่งงานวิจัยนี้ใช้เกณฑ์เรื่องการละและการย้ายที่ (คือการย้ายที่ภายในประโยค หน้าประโยค และหลังประโยค) ทดสอบการเป็นส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวมของบุพบทวลี “โดย” แล้วจึงวิเคราะห์ตำแหน่งการปรากฏของบุพบทวลี “โดย” นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเรื่องทฤษฎีขอบเขตเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อจากการวิเคราะห์ด้านวากยสัมพันธ์ ได้ประเภทของส่วนขยายรวม 3 ประเภท คือ ส่วนขยายรวมภาคแสดง ส่วนขยายรวมหน้าที่ และส่วนขยายรวมที่มีส่วนร่วม เพื่อใช้จัดประเภทของบุพบทวลี “โดย” ตามตำแหน่งการปรากฏและขอบเขตการขยาย

5.2.3 เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ประเภทของข้อมูล

ข้อมูลได้จากโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทยบนอินเทอร์เน็ต 3 ประเภท คือ

1) “บทความทั่วไป” เป็นบทความจากหนังสือพิมพ์กรุงเทพมหานคร ที่เผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต ตั้งแต่ ก.ค. – ก.ย. 2542

2) “หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ” ที่เผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต 1 ปี ตั้งแต่ ก.ค. 2543 – มิ.ย. 2544

3) “บทสนทนา” ข้อมูลถอดเทปจากรายการ จ.ส.100 และจากการบรรยายเรื่อง “ในหลวงกับภาษาไทย”

2. วิธีการเก็บข้อมูล

1) ระบุคำสำคัญที่ต้องการค้นหา “โดย” และจำนวนตัวอย่างที่ต้องการให้โปรแกรมแสดงผลรวมทั้งเลือกประเภทของคลังข้อมูล ผู้วิจัยเลือกให้โปรแกรมค้นหาจากคลังข้อมูล 3 ประเภทดังกล่าวข้างต้น ประเภทละ 500 ตัวอย่าง และระบุจำนวนข้อความซ้าย-ขวาข้างละ 200 คำ ดังนั้นจะได้ตัวอย่างข้อมูลเบื้องต้นรวมทั้งสิ้น 1,500 ตัวอย่าง ดังภาพต่อไปนี้

ค้นหาคำ โดย	ข้อความซ้าย 200	ข้อความขวา 200	เรียงตาม บริบท
ไม่นำหน้าด้วย	และไม่ตามหลังด้วย		ค้นหา ตัวอักษร+กฎ
ค้นหาคลังข้อมูล: บทความทั่วไป	จำนวนไม่เกิน 500 ตัวอย่าง	Concord	

ภาพประกอบ 21 การเก็บข้อมูลในโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย

2) โปรแกรมจะแสดงตัวอย่างข้อมูลตามจำนวนที่ระบุ ตัวอย่างข้อมูลจะเป็นข้อความ ที่มีหน่วยคำ “โดย” ปรากฏอยู่พร้อมด้วยบริบท ดังภาพต่อไปนี้

Concordance

Characters "โดย" are found in 500 lines. (584,428 K characters were scanned, chance of finding = 0.256681214041764 %)
 โดย is a word ranked #56. It occurs 3252 time(s) in the corpus of 1292042 words (19299 word types).
 There is only one word type on this rank. Occurrence of โดย = 2516 times per million words.
 Samples are randomly picked by CU-concordance, Dept. of Linguistics, Chulalongkorn University

1. เรื่องง่ายที่ใครจะสนใจการประมวลโครงการ JPP และได้เขียนศึกษาภาษาไทย คำจำกัดความ เป็นเวลานานถึง ๒๔ ปี แต่สุดท้าย และดูเหมือนๆ ก็เป็นสองใน เจ็ดปีสุดท้ายที่ผ่านไปจริงๆ ที่ทำสำเร็จมาแล้ว โดย พบ. เป็นสัญญาข้อไฟที่รวม ๙,๕๐๐ เมกะวัตต์ กับ JPP ที่จึงจ่ายเสร็จสิ้นไปตั้งแต่เดือน ธันวาคม ๒๕๕๐ ซึ่งที่ตัวโรงไฟฟ้านั้นเองบริษัท จะไม่ไป "ยื่น" ข้อตกลงกับ
2. แต่จะเข้าไปช่วย ปรับสถานะ โภชนาการ ของร่างกายที่ไม่สมดุล อันเนื่องจาก ร่างกายได้รับ คาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมัน มากเกินไป เป็นระยะเวลา นาน ให้เกิดความสมดุล ไขมันถูก สามารถถูกย่อย โดย แบคทีเรียในลำไส้ใหญ่ เกิดก๊าซ คาร์บอนไดออกไซด์ ก๊าซไฮโดรเจน ก๊าซมีเทน และกรด ไขมัน ที่มีในลักษณะกรดสั้น มีผลให้ ลำไส้ใหญ่ ยื่นตัวได้มากขึ้น อาหาร ผ่านไปสู่ ทวารหนัก ได้เร็วขึ้น
3. เคยได้รางวัลเหรียญทองที่ เป็นภาพสีน้ำมัน แต่ต่อมา ด้วยเหตุที่เขากำหนดหลายด้าน จะมีโอกาสเขียนรูปที่แต่ในบางช่วง ึ่ง เขียนแต่สีน้ำ เพราะ อุปกรณ์ต่างๆ ขาดไปบ้าง การเขียนก็สะดวก ไม่ยุ่งยากเหมือนสีน้ำมัน โดย เพราะมือสอเอาเข้า เริ่มมีโรคภัยไข้เจ็บเขียน ร่างกายไม่แข็งแรง เหมือนก่อน เขาจึงเขียนแต่สี น้ำเป็นครั้ง งานนี้เขาของประมุขมีเอกลักษณ์คือต้องแต่งชุด กับไว้
4. แรง ท่วงท่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำไส้ ก็ดื่มด่ำจากแสงของภาพซึ่งมีสรรพคุณเป็นยาเบาบางอ่อน ๆ ภาพส่งผลให้ต่อมที่เยื่อเมือกเพราะ อาหารแห้ง ป่าดอยและลดออกมามากขึ้น สำหรับคนสุขภาพดี แลกรทบนี่ย่อมเป็นคุณ โดย เฉพาะหลังรับประทานอาหารมื้อหนัก แต่สำหรับบางคน อาจเป็นโทษทำให้ถูกเสียดแน่นท้อง ภาพนี้ มีช่วงร่างกายขึ้นก็ออกจากเลือดด้วย นอกจากนั้นก็ยังมีผลกระทบต่อร่างกายแตกต่างกันไป ตามช่วงเวลา ต่าง ๆ
5. เนทำดีเห็นจะไม่เพิ่มพอ เพราะแม้ว่าจะทำดีนับโยนโยน จลาตเพียงใดก็ตาม ถ้าไม่ได้อบรมปฏิบัติจริงจังในการต่อต้านญี่ปุ่น และช่วยเหลือฝ่ายสัมพันธมิตร โทษภัยก็จะได้รับครบรอบ อีกทั้งการที่ฝ่ายสัมพันธมิตร โดย เฉพาะอังกฤษ จะรับรองสภาพของขบวนการเสรีไทย ก็เป็นไปด้วยความ ถูกอำนาจยิ่ง การ เจริญสภาพหลังสงครามแม้ว่าไทยจะไม่เป็นฝ่ายแพ้ แต่อังกฤษก็มีความพยายามที่จะ เขี่ยครึ่งค่าเสียขายอันเกิดจากการ ที่ไทย

ภาพประกอบ 22 การแสดงผลข้อมูลในโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย

3) คัดเลือกหน่วยคำ “โดย” ที่มีคำวิเศษณ์ คำคุณศัพท์ หรือคำนาม ปรากฏ ตามหลัง เช่น โดยทันที โดยตรง โดยธรรมชาติ เป็นต้น

4) ค้นหาคำที่ได้จากข้อ 3 อีกหนึ่งรอบ ตามขั้นตอนข้อ 1 คือ ระบุคำสำคัญที่ ต้องการค้นหา เช่น โดยตรง แล้วระบุจำนวนตัวอย่างที่ต้องการให้โปรแกรมแสดงผล รวมทั้งเลือก ประเภทของคลังข้อมูล เลือกให้โปรแกรมค้นหาจากคลังข้อมูล 3 ประเภทดังกล่าวข้างต้น ประเภท ละ 500 ตัวอย่าง (บางคำที่ค้นหาอาจแสดงผลไม่เท่ากับจำนวนที่ระบุ เนื่องจากคำที่ระบุให้โปรแกรม ค้นนั้นอาจมีจำนวนน้อยในคลังข้อมูล) และระบุจำนวนข้อความซ้าย-ขวาข้างละ 200 คำ

5.2.4 วิเคราะห์ข้อมูล

บราวและมิลเลอร์ (Brown; & Miller.1980: 109), คาร์นี (Carnie. 2002: 126), และ ทอลเลอแมน (Tallerman. 2005: 99) กล่าวไว้ว่าบุพบทลีทำหน้าที่เป็นส่วนขยายรวม ผู้วิจัยได้ ตั้งสมมติฐานไว้ 3 ข้อ คือ 1) บุพบทลี “โดย” ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวม 2) บุพบทลี “โดย” มีตำแหน่งการปรากฏที่หลากหลาย และ 3) บุพบทลี “โดย” ปรากฏใน ตำแหน่งที่แตกต่างกันทำให้มีการจำแนกประเภทของส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวม ซึ่งผู้วิจัยแบ่ง การวิเคราะห์ออกเป็นขั้นตอน ได้ดังนี้

5.2.4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลภาษาจากแหล่งข้อมูล สามารถแสดงผลข้อมูลภาษา ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 7 แหล่งที่มาของข้อมูลภาษาบุพบทวลี “โดย”

ที่	แหล่งที่มา บุพบทวลี “โดย”	บทความทั่วไป	หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	บทสนทนา
1.	โดยกฎหมาย	✓		
2.	โดยง่าย	✓		
3.	โดยเจตนา	✓	✓	
4.	โดยฉับพลัน	✓		
5.	โดยเฉลี่ย	✓		
6.	โดยชอบธรรม	✓	✓	✓
7.	โดยใช้เหตุ	✓		
8.	โดยเด็ดขาด	✓	✓	
9.	โดยตรง	✓	✓	✓
10.	โดยตลอด	✓	✓	✓
11.	โดยตำแหน่ง	✓		
12.	โดยทั่วไป	✓		
13.	โดยแท้	✓	✓	
14.	โดยแท้จริง	✓		
15.	โดยธรรมชาติ	✓		
16.	โดยเฉพาะ		✓	✓
17.	โดยด่วน		✓	
18.	โดยเร็ว		✓	
19.	โดยละม่อม		✓	
20.	โดยปริยาย		✓	✓
21.	โดยผลการ		✓	
22.	โดยเท่าเทียม			✓
23.	โดยธรรมจรรยา			✓
24.	โดยเนื้อหา			✓
25.	โดยปกติ			✓
26.	โดยเปล่าประโยชน์			✓
27.	โดยพร้อมเพรียง			✓
28.	โดยมาก			✓
29.	โดยรวม			✓
30.	โดยลำพัง			✓
31.	โดยสถานะ			✓
32.	โดยสันติ			✓
33.	โดยสิ้นเชิง			✓
34.	โดยสรุป			✓
35.	โดยอ้อม			✓
36.	โดยอัตโนมัติ			✓
37.	โดยเอกเทศ			✓

5.2.4.2 วิเคราะห์บุพบทวลี “โดย” ใช้เกณฑ์การละและการย้ายที่ (Gawron. 2007: Online; Carnie. 2002: 171; & Radford. 1988: 187) ทดสอบการเป็นส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวมของบุพบทวลี “โดย”

5.2.4.3 วิเคราะห์ตำแหน่งการปรากฏของบุพบทวลี “โดย”

5.2.4.4 เมื่อทราบพฤติกรรมการทำหน้าที่ส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวมและตำแหน่งการปรากฏของบุพบทวลี “โดย” แล้วจึงวิเคราะห์แยกประเภทของบุพบทวลี “โดย” ตามทฤษฎีขอบเขต

5.2.5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

5.3 สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลภาษาบุพบทวลี “โดย” ที่พบในโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย วิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การละและการย้ายที่ พบว่าเป็นส่วนขยายรวมที่มีพฤติกรรมแตกต่างกัน 3 กลุ่ม คือ ย้ายที่ไม่ได้ ย้ายที่ได้แต่ความหมายในประโยคเปลี่ยนแปลง และย้ายที่ได้และความหมายในประโยคไม่เปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับทฤษฎีขอบเขตของเอ็นส์ เมื่อวิเคราะห์ตำแหน่งการปรากฏของบุพบทวลี “โดย” พบตำแหน่งการปรากฏ 5 กลุ่ม คือ หน้ากริยวลี หลังกริยวลี หน้ากาลวลี หลังกาลวลี และหน้าตัวนำส่วนเติมเต็มวลี มีขอบเขตการขยายในวงลักษณะของแต่ละวลี แต่ได้พบบุพบทวลี “โดย” ที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างตำแหน่งที่ปรากฏกับขอบเขตการขยาย ทำให้ผู้วิจัยพบว่าเกณฑ์ด้านวากยสัมพันธ์ยังไม่สามารถแยกประเภทของส่วนขยายรวมได้ จึงใช้ทฤษฎีขอบเขตวิเคราะห์ข้อมูลภาษาทั้งตำแหน่งการปรากฏ และขอบเขตการขยาย ทำให้แบ่งบุพบทวลี “โดย” ที่เป็นส่วนขยายรวมได้ 3 กลุ่ม สามารถสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังต่อไปนี้

5.3.1 วิเคราะห์พฤติกรรมการทำหน้าที่ส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยายรวมของบุพบทวลี “โดย”

เกณฑ์ที่ใช้ทดสอบบุพบทวลี “โดย” คือ การละและการย้ายที่ ผลการทดสอบเกณฑ์การละพบว่าบุพบทวลี “โดย” สามารถละได้ในทุกประโยค และการย้ายที่พบว่าบุพบทวลี “โดย” มีพฤติกรรมแตกต่างกัน กล่าวคือ ย้ายที่ไม่ได้ ย้ายที่ได้ความหมายในประโยคเปลี่ยนแปลง และย้ายที่ได้ความหมายในประโยคไม่เปลี่ยนแปลง สรุปผลการวิเคราะห์ด้านวากยสัมพันธ์ได้ว่าบุพบทวลี “โดย” เป็นส่วนขยายรวม ที่มีพฤติกรรมการย้ายที่แตกต่างกัน

5.3.2 ตำแหน่งการปรากฏของบุพบทวลี “โดย”

จากแหล่งข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยนี้พบข้อมูลภาษาบุพบทวลี “โดย” ทั้งหมด 37 วลี วิเคราะห์ตำแหน่งการปรากฏได้เป็น 5 กลุ่ม คือ 1) หน้ากริยวลี ประกอบไปด้วย โดยกฎหมาย โดยเฉลี่ย โดยทั่วไป โดยธรรมชาติ และโดยอ้อม 2) หลังกริยวลี ประกอบไปด้วย โดยกฎหมาย โดยง่าย โดยเฉพาะ โดยเฉพาะ โดยเท่าเทียม โดยฉับพลัน โดยด่วน โดยธรรมจรรยา โดยเฉลี่ย โดยเร็ว โดยเนื้อหา โดยชอบธรรม โดยใช่เหตุ โดยละม่อม โดยเปล่าประโยชน์ โดยพร้อมเพรียง โดยเด็ดขาด โดยตรง โดยตลอด โดยปริยาย โดยตำแหน่ง โดยทั่วไป โดยผลการ โดยมาก โดยแท้ โดยลำพัง โดยธรรมชาติ โดยสถานะ โดยสรุป โดยสันติ โดยสิ้นเชิง โดยอ้อม โดยอัตโนมัติ และโดยเอกเทศ 3) หน้ากาลวลี ประกอบไปด้วย โดยปกติ โดยแท้จริง และโดยรวม 4) หลังกาลวลี

ประกอบไปด้วย โดยปกติ และโดยแท้จริง และ 5) หน้าตัวนำส่วนเติมเต็มวลี คือ โดยเฉพาะ

5.3.3 จัดประเภทของบุพบทวลี “โดย” ที่ทำหน้าที่ส่วนขยายรวมตามทฤษฎีขอบเขต

จากการวิเคราะห์ตำแหน่งการปรากฏ และขอบเขตการขยายของบุพบทวลี “โดย” ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลภาษาด้วยทฤษฎีขอบเขต ทำให้แบ่งบุพบทวลี “โดย” ที่ทำหน้าที่ส่วนขยายรวมเป็นประเภทตามรายละเอียด ดังนี้

ประเภทที่ 1 ส่วนขยายรวมภาคแสดง บุพบทวลี “โดย” ที่เป็นส่วนขยายประเภทนี้ ได้แก่

ตาราง 8 บุพบทวลี “โดย” ที่เป็นส่วนขยายรวมภาคแสดง

ผู้พูดเป็นผู้กระทำ	ประธานเป็นผู้กระทำ		การเปรียบเทียบ	การแสดงท่าทางที่ตัดสินจากความคิด	การแสดงท่าทางจริง
	การประเมินค่า	ผู้กระทำได้กระทำเอง			
โดยสรุป	โดยชอบธรรม	โดยพร้อมเพรียง	โดยชอบธรรม	โดยเท่าเทียม	โดยฉพาะ
โดยอ้อม	โดยเด็ดขาด	โดยเด็ดขาด	โดยง่าย		โดยฉพาะ
โดยอัตโนมัติ	โดยใช่เหตุ	โดยสิ้นเชิง	โดยใช่เหตุ		โดยเร็ว
	โดยตลอด	โดยตลอด	โดยแท้		โดยละม่อม
	โดยตำแหน่ง	โดยตำแหน่ง	โดยธรรมชาติ		โดยสันติ
	โดยปริยาย	โดยอัตโนมัติ	โดยปริยาย		
	โดยเปล่าประโยชน์	โดยเอกเทศ	โดยเปล่าประโยชน์		
	โดยสถานะ		โดยสถานะ		
	โดยพร้อมเพรียง		โดยสันติ		
	โดยสิ้นเชิง		โดยอ้อม		
	โดยเอกเทศ				

ประเภทที่ 2 ส่วนขยายรวมหน้าที่ บุพบทวลี “โดย” ที่เป็นส่วนขยายประเภทนี้ ได้แก่

ตาราง 9 บุพบทวลี “โดย” ที่เป็นส่วนขยายรวมหน้าที่

การเห็นแย้ง	ความถี่	ระดับความแม่นยำ
โดยเฉพาะ	โดยมาก	โดยเจตนา
		โดยทั่วไป
		โดยธรรมชาติ

ประเภทที่ 3 ส่วนขยายรวมที่มีส่วนร่วม บุพบทวลี “โดย” ที่เป็นส่วนขยายรวมประเภทนี้ ได้แก่ โดยกฎหมาย โดยเฉลี่ย โดยเนื้อหา โดยตรง โดยปกติ โดยแท้จริง โดยรวม และโดยตลอด

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

นอกเหนือจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาษาบุพบทวลี “โดย” ยังมีประเด็นที่น่าสนใจและยังไม่ได้อธิบายในบทที่ 4 ผู้วิจัยจึงนำประเด็นเหล่านั้นมาอภิปรายและให้รายละเอียด

5.4.1 ไม่พบข้อมูลภาษาที่ปรากฏหลังตัวนำส่วนเติมเต็มวลี

จากผลการวิเคราะห์ตำแหน่งการปรากฏของบุพบทวลี “โดย” มี 5 กลุ่มคือ หน้ากริยาวลี หลังกริยาวลี หน้ากาลวลี หลังกาลวลี และหน้าตัวนำส่วนเติมเต็มวลี เห็นได้ว่าไม่พบข้อมูลภาษาที่มีตำแหน่งปรากฏหลังตัวนำส่วนเติมเต็มวลี นั้นมีเหตุผลมาจากข้อจำกัดของข้อมูลภาษาที่พบในฐานข้อมูลออนไลน์ อย่างไรก็ตามพิจารณาข้อมูลภาษา (1)

(1) คุณคิดว่าเขากินผัก[ตัวนำส่วนเติมเต็มวลี หรือไม่] [บุพบทวลีโดยปกติ]

ข้อมูลภาษา (1) บุพบทวลี “โดยปกติ” ปรากฏหลังตัวนำส่วนเติมเต็มวลี “หรือไม่” เป็นประโยคที่ถูกไวยากรณ์ แสดงให้เห็นว่ามีข้อมูลภาษาบุพบทวลี “โดย” ปรากฏหลังตัวนำส่วนเติมเต็มวลีได้

5.4.2 เกณฑ์การละและการย้ายที่

จากการใช้เกณฑ์ด้านวากยสัมพันธ์ทดสอบข้อมูลภาษาบุพบทวลี “โดย” พบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับเกณฑ์การละส่วนขยายรวมกับการละวลีต่างๆในภาษาไทย พบว่าในบางประโยคสามารถละได้ทั้งส่วนเติมเต็มและส่วนขยายรวมถ้าบริบทเอื้ออำนวย เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาที่ละประธานได้เช่นเดียวกับภาษาเกาหลี (Chea. 2000: online) พิจารณาประโยคตัวอย่าง (2)

(2) พรรคประชาธิปัตย์ไม่มี [ส่วนเติมเต็ม ส่วนได้ส่วนเสีย i] [ส่วนขยายรวม โดยตรง] กับพันธมิตรแต่ [ส่วนขยายรวม โดยอ้อม] อาจจะมี [ส่วนเติมเต็ม i]

ข้อมูลภาษา (2) นามวลี “ส่วนได้ส่วนเสีย” เป็นส่วนเติมเต็ม และ บุพบทวลี “โดยตรง” เป็นส่วนขยายรวม แล้วเชื่อมประโยคด้วย “แต่” ซึ่งประโยคนี้ที่มีการละส่วนเติมเต็ม คือ นามวลี “ส่วนได้ส่วนเสีย” และย้ายที่ส่วนขยายรวม คือ บุพบทวลี “โดยตรง” ไปไว้หน้าประโยค ประโยคนี้เป็นประโยคที่ถูกต้อง แสดงให้เห็นว่าประโยคนี้สามารถละส่วนเติมเต็มได้

บุพบทวลี “โดยตรง” จัดว่าเป็นส่วนขยายรวมที่มีส่วนร่วม ที่สามารถย้ายที่ได้โดยไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไป และประเด็นที่น่าสนใจของบุพบทวลี “โดยตรง” คือการย้ายที่มาไว้หน้าส่วนเติมเต็มของประโยคได้โดยไม่ทำให้ประโยคผิดไวยากรณ์และยังคงมีความหมายเดิม พิจารณาประโยคตัวอย่าง (3)

(3) ก. คดี [กริยาวลี เกี่ยวข้อง] [บุพบทวลี กับฝ่ายสอบสวน] [บุพบทวลี โดยตรง]

ข. คดี [กริยาวลี เกี่ยวข้อง] [บุพบทวลี กับฝ่ายสอบสวน] [บุพบทวลี ∅]

ค. *คดี [กริยาวลี เกี่ยวข้อง] [บุพบทวลี ∅] [บุพบทวลี โดยตรง]

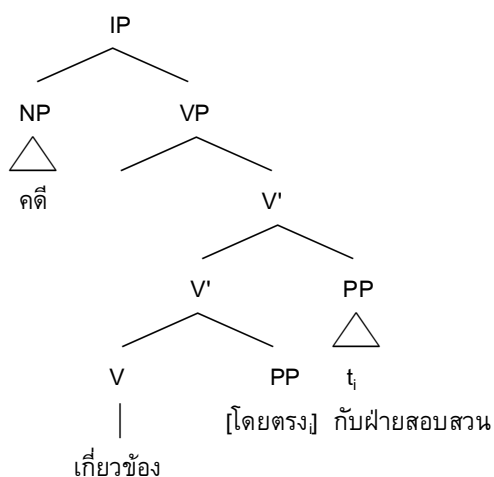
ง. คดี [กริยาวลี เกี่ยวข้อง] [บุพบทวลี โดยตรง] [บุพบทวลี กับฝ่ายสอบสวน]

(โปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย; หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ: ออนไลน์)

ข้อมูลภาษา (3 ก.) บัพทวลี “โดยตรง” ทำหน้าที่ขยายกริยาลี ปรากฏหลังกริยาลี “เกี่ยวข้อง” ข้อมูลภาษา (3 ข.) เป็นการละบัพทวลี “โดยตรง” เพื่อพิสูจน์ว่าบัพทวลีดังกล่าวเป็นส่วนขยายรวมเพราะสามารถละได้ในประโยคและไม่ทำให้ประโยคผิดไวยากรณ์ ข้อมูลภาษา (3 ค.) เป็นการละบัพทวลี “กับฝ่ายสอบสวน” เพื่อพิจารณาว่าบัพทวลีดังกล่าวเป็นส่วนเติมเต็มหรือไม่ พบว่าข้อมูลภาษา (3 ค.) เป็นประโยคที่ผิดไวยากรณ์ แสดงว่าบัพทวลี “กับฝ่ายสอบสวน” เป็นส่วนเติมเต็มของประโยค และข้อมูลภาษา (3 ง.) เป็นการย้ายที่ระหว่างส่วนขยายรวม “โดยตรง” มาไว้หน้าส่วนเติมเต็ม “กับฝ่ายสอบสวน” เป็นประโยคที่ถูกต้อง แสดงว่าบัพทวลี “โดยตรง” ที่เป็นส่วนขยายรวมย้ายที่มาไว้หน้าส่วนเติมเต็มได้

พิจารณาเปรียบเทียบแผนภูมิต้นไม้แสดงโครงสร้างประโยค (3 ก.) และ (3 ง.)

(3 ก.) คดีเกี่ยวข้องกับฝ่ายสอบสวนโดยตรง



ภาพประกอบ 23 แผนภูมิต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ของประโยค (3 ก.)

และประเด็นที่น่าสนใจประเด็นสุดท้ายจากการวิเคราะห์ข้อมูลภาษา สรุปได้ว่าบัพทวลี “โดย” เป็นส่วนขยายรวมทุกประโยค และได้พบบัพทวลี “โดย” ที่มีตำแหน่งการปรากฏในบางประโยคไม่เป็นไปตามเกณฑ์ของส่วนขยายรวม พิจารณาประโยคตัวอย่าง (4)

- (4) ก. ภาพฝั่งของ ห่วง คาร์ ไว ก็มีบางส่วนของลักษณะงานโพสโตโมเดิร์นที่สัมผัสได้
[บุพบทวลี โดยเฉพาะ] [นามวลี การใช้สไตล์และความไม่ต่อเนื่องของหนัง]
- ข. *ภาพฝั่งของ ห่วง คาร์ ไว ก็มีบางส่วนของลักษณะงานโพสโตโมเดิร์นที่สัมผัสได้
[บุพบทวลี Ø] [นามวลี การใช้สไตล์และความไม่ต่อเนื่องของหนัง]
- ค. *ภาพฝั่งของ ห่วง คาร์ ไว ก็มีบางส่วนของลักษณะงานโพสโตโมเดิร์นที่สัมผัสได้
[นามวลี การใช้สไตล์และความไม่ต่อเนื่องของหนัง] [บุพบทวลี โดยเฉพาะ]
- (โปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย; บทความทั่วไป: ออนไลน์)

ข้อมูลภาษา (4 ก.) บุพบทวลี “โดย” ปรากฏหน้านามวลีและจำกัดวงลักษณะขยายอยู่ที่ นามวลีเท่านั้น ข้อมูลภาษา (4 ข.) - (4 ค.) ได้ละและย้ายที่บุพบทวลี “โดย” พบว่าประโยคผิด ไวยากรณ์ แต่ไม่สามารถสรุปได้ว่าบุพบทวลี “โดย” เป็นส่วนเติมเต็มจากการทดสอบด้วยเกณฑ์ เพียง 2 เกณฑ์ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า “โดยเฉพาะ” หมายถึง “*particularly*” หรือ “*especially*” เมื่อพิจารณารูปภาษาจัด “โดยเฉพาะ” เป็นบุพบทวลี แต่เมื่อพิจารณาหน้าที่แล้วเป็นคำวิเศษณ์ ซึ่งตรงกับบรรจบ พันธุมธธา (2541: 143-144) ได้กล่าวถึง หน่วยคำ “โดย” ว่าสามารถเป็นคำวิเศษณ์ได้ เมื่อมีคำวิเศษณ์ คำคุณศัพท์ หรือคำนาม ปรากฏอยู่หลังมีหน้าที่ขยายความให้ชัดเจนขึ้น

5.5 ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยต่อไป

เนื่องจากงานวิจัยนี้มีขอบเขตในการวิจัยเฉพาะบุพบทวลี “โดย” ที่ปรากฏร่วมกับคำนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์ ไม่ได้วิจัยครอบคลุมถึงคำบุพบทคำอื่น เช่น อย่าง หรือ ด้วยผู้วิจัยคิดว่าถ้า มีงานวิจัยในลักษณะนี้จะทำให้เราสามารถอธิบายพฤติกรรมของวิเศษณ์วลีที่มีคำหลักเป็นคำบุพบท จากพฤติกรรมที่วิเศษณ์วลี “โดย” สามารถปรากฏได้ทั้งหน้าและหลัง กริยาวลี กาลวลี และตัวนำส่วนเติมเต็มวลี เมื่อทดสอบด้วยเกณฑ์การย้ายที่แล้วพบว่าวิเศษณ์วลี “โดย” มีขอบเขต การขยายเช่นเดิม และความหมายของประโยคยังคงเดิม สามารถวางแผนภูมิทัศน์ไม่แสดงตำแหน่ง ของวิเศษณ์วลีได้ แต่ตำแหน่งใดคือตำแหน่งที่แท้จริงของวิเศษณ์วลี หน้าหรือหลังวลี ซึ่งประเด็น ที่น่าสนใจนี้ไม่ได้อยู่ในขอบเขตการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้มีการศึกษาเรื่องนี้อย่างละเอียด พิจารณาข้อมูลภาษาตัวอย่าง (5)

- (5) ก. [บุพบทวลี โดยแท้จริง] [กาลวลี พวกอามิสเป็นผู้สืบเชื้อสายมาจากพวก “อนาแบ็บติสต์”]
- ข. [กาลวลี พวกอามิสเป็นผู้สืบเชื้อสายมาจากพวก “อนาแบ็บติสต์”] [บุพบทวลี โดยแท้จริง]
- (โปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย; บทความทั่วไป: ออนไลน์)

ข้อมูลภาษา (5 ก.) บุพบทวลี “โดยแท้จริง” ปรากฏหน้ากาลวลีและขยายทั้งกาลวลี และ ข้อมูลภาษา (5 ข.) “โดยแท้จริง” ปรากฏหลังกาลวลีมีขอบเขตการขยายเช่นเดียวกับข้อมูลภาษา (5 ก.)

บรรณาธิการ

บรรณานุกรม

- กมล การกุศล. (2529). *ทักษะและความรู้ทางภาษาไทย*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กำชัย ทองหล่อ. (2513). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยเทอดธรรม.
- นวรรรณ พันธุมเมธา. (2520). *การใช้ภาษา*. กรุงเทพฯ: สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย.
- นันทกา พหลยุทธ์. (2526). *การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำบุพบทในสมัยสุโขทัย ยุคราชวาทย์ สมัยปัจจุบัน*. ปรินญาณิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- บรรจบ พันธุมเมธา. (2541). *ลักษณะภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประจักษ์ ประภาพิตยากร. (2533). *ตอบปัญหาภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เปรมจิต ชนะวงศ์. (2538). *หลักภาษาไทย*. นครศรีธรรมราช: สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- พระวรวงศ์พิธีการ. (2534). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *ศัพท์ภาษาศาสตร์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินต์ติ้ง.
- วิโรจน์ อรุณมานะกุล. (2007). *โปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทย Thai Concordance Program*. สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2550, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling>
- สมชาย ลำดวน. (2526). *ไวยากรณ์ไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2536). *หลักภาษาไทย: เรียบเรียงตามหลักสูตรวิชาชุดครุฑมัธยมศึกษาตามระเบียบว่าด้วยการสอบวิชาชุดครุฑ พ.ศ. 2505 วิชาภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำราญ คำยิ่ง. (2538). *Advanced English Grammar for High Learner*. กรุงเทพฯ: วีเจ พรินต์ติ้ง.
- โสภภาพรณ แสงไชย. (2537). *กริยารอง"ขึ้น"และ"ลง"ในภาษาไทย*. ปรินญาณิพนธ์ อ.ม. (ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์; ยุพาพรรณ หุ่นจำลอง; และสรัญญา เสวตมาลย์. (2546). *ทฤษฎีไวยากรณ์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารีย์ สหชาติโกสีย์. (2523). *วิเคราะห์ปัญหาภาษาไทย*. นนทบุรี: สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2511). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- Borsley, Robert. (1991). *Syntactic Theory: A Unified Approach*. New York: St Martin's Press.
- Brown, Keith & Miller Jim. (1991). *Syntax: A Linguistic Introduction to Sentence Structure*. London: Routledge.
- Carnie, Andrew. (2002). *Syntax: A Generative Introduction*. Malden: Blackwell Publishing.
- Chae, Hee-Rahk. (2000). *Complements versus Adjuncts in Korean*. Studies in Modern Grammar. 19: 69-85. Retrieved November 29, 2007, from <http://maincc.hufs.ac.kr/~hrchae/Recent.htm>.
- Chomsky, Noam. (1981). *Lectures on Government and Binding*. New York: Foris.

- Cowper, Elizabeth. (1992). *A concise Introduction to Syntactic Theory: The Government-Binding Approach*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Dowty, David. (2007). *The Dual Analysis of Complement/Adjunct in Categorical Grammar*. Retrieved November 29, 2007, from www.ling.ohio-state.edu/~dowty/papers/degruyter.8x11.pdf.
- Ernst, Thomas. (2002). *The Syntax of Adjuncts*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gowron, Jean. (2007). *Arguments for V Complement versus adjunct distinction*. Retrieved November 29, 2007, from www-rohan.sdsu.edu/~gawron/syntax/lectures/lec5.htm.
- Harada, Yasunari. (1991). *On the Distinction between Complement and Adjunct in Japanese*. Retrieved November 29, 2007, from <http://dspace.wul.waseda.ac.jp/dspace/bitstream/2065/11792/1/JK6-35-48.pdf>.
- Radford, Andrew. 2002. *Syntactic Theory and the Structure of English*. Cambridge: Cambridge University Press.
- (1988). *Transformational Grammar: A first course*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Tallerman, Maggie. (2005). *Understanding Syntax*. Oxford: Oxford University Press.

ภาคผนวก

Concordance



Characters "โดยละม่อม" are found in 13 lines. (26675.152 K characters were scanned, chance of finding = 0.00043861043415985 %)

โดยละม่อม is not recognized as one word.

Samples are randomly picked by CU-concordance, Dept.of Linguistics, Chulalongkorn University

1. ห้เจ้าหน้าที่รักษาความ ปลอดภัยจอร์แดน ต้องใช้วิธีการเฉียบขาด ยิงทิ้งสลัดอากาศ 1 ศพ อีกสองคนถูกจับได้ โดยละม่อม กับตันจิสต์ ไอร์ซีลด์ ผู้อำนวยการทั่วไป สำนักงาน บริหารการบินพลเรือน จอร์ แคน เปิดเผยว่า สลัดอากาศ
2. ตุการณ์เพื่อรอจังหวะซาร์จ กระทั่งนายนครเดินผลจากกลุ่มเด็กได้ราว 5 เมตร
เจ้าหน้าที่บุกเข้าล็อกตัวได้ โดยละม่อม จากนั้นเจ้าหน้าที่ได้นำตัวนายนคร และ เด็กน้อยทั้ง 3 คน ลงมาที่ชั้นล่าง และได้พบภาพสุดสยอง ที่
3. ึ่งกับสะตัง ตกใจ ริ่งหนีกระโดดลงคลองด้านหลังพยายามว่ายน้ำหนี แต่ถูกเจ้าหน้าที่ ตำรวจล้อมจับเอาไว้ได้ โดยละม่อม ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ทันทีที่ผู้ต้องสงสัยราย นี้ถูกนำตัวมาถึง สภ.อ.เมืองนนทบุรี ทาง พ
4. จักรยานยนต์รับจ้างพลเมืองดี ที่พยายามเข้าจับกุมถึงแก่ความตาย เมื่อวันที่ 11 พ.ย. โดยเข้าล้อมจับกุมได้ โดยละม่อม ขณะกบดานที่เกาะล้าน ต.นาเกลือ อ. บางละมุง เมื่อตอนตีสาม วันที่ 27 พ.ย. พร้อมของกลางสร้อยคอ 23 เส้น ห
5. วสันใจหลังจากไปถึง รพ.ได้ไม่นาน สำหรับคนร้ายที่ก่อเหตุในครั้งนี้ถูกชาวบ้านที่ทราบ เหตุล้อมจับเอาไว้ได้ โดยละม่อม และถูกประชาสัมพันธ์จน सबักสะบอมคุมตัวอยู่ หลังบ้านที่เกิดเหตุรอบอบให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทราบชื่อนายธง
6. ริให้มาติดกับ ตำรวจเผยว่า ทันทีที่แก๊งโจรทั้ง 8 คน ลงมือก่อเหตุร้าย ก็ถูกตำรวจกรู เข้ารวบตัวได้ โดยละม่อม สำหรับเครื่องเพชรที่กลุ่มโจรหมายตาไว้ รวมทั้ง เพชรขนาดใหญ่น้ำหนักไรตำหนักรูปลูกแพร์ มีน้ำหนักถึง 20
7. ามาตำรวจไปตรวจค้นบ้านเกิดเหตุ พบนายกนกศักดิ์ม้อยหลับ ด้วยความอ่อนเพลีย อยู่ในห้องเข้าจึงจับกุมไว้ได้ โดยละม่อม คุมตัวไปสอบ นายกนกศักดิ์ยอมรับ สารภาพพร้อมกับเปิดเผยว่า าร่วมกับนายสังคมใช้วิธีการดั่งกล่าว พาเหยื่อส
8. บกมกลุ่มคนร้าย ขณะที่มารอรับเงินจากนางออง เก็ก เลียง ที่ โรงแรมรอยัลแปซิฟิก ยานถนนพระราม 9 ได้ตัว โดยละม่อม ทราบชื่อ ส.อ.สุพจน์ หรือจำลอง จันทร หอม เป็นทหารสังกัด กรมสารวัตรทหารบก และนายจิ่ง กวง เต็ก อายุ 45
9. ึ่ง ตำรวจหน่วยคอมมานโด วางแผนจับกุมกลุ่มคนร้าย ขณะที่ มารอรับเงินจาก ภรรยาของนายจิ่ง เชียง ไช้ ได้ตัว โดยละม่อม ทราบชื่อ ส.อ.สุพจน์ หรือ จำลอง จันทรหอม เป็นทหารสังกัด ร1.รอ. และ นายชุน กวง เช็ค เพื่อนร่วมแก๊งชาว
10. หลบหนีไป ทางตำรวจจึงติดตามไปที่บ้านพบผู้ต้องหากำลังเก็บข้าวของเตรียม หลบหนี จึงจู่โจมจับกุมไว้ได้ โดยละม่อม พร้อมอาวุธมีดปลายแหลมยาว 8 นิ้ว เบ็อนเลียด 1 เล่ม ซุกซ่อนอยู่ในห้องครัว และเสื้อยืดสีขาวเบ็อนลี

11. มจะหลบหนี พอดีชาวบ้านได้ยินเสียงร้องขอความช่วยเหลือจึงแห่กันมาดู และล้อมจับนายธงชัยนำหีนเอาไว้ได้ โดยละม่อม สำหรับนายธงชัยผู้ต้องหาไม่ยอมทำงาน วันๆเอาแต่กินเหล้าและเสพยาบ้า เคยก่อเหตุบุกปล้ำ น.ส.เฉลิมผู้ตาย 12,000 บาทภายในชอย รพ.ตลาการเฉลิมพระเกียรติ หมู่ 4 ต.คลองโยง อ.พุทธมณฑล จึงวิทย์แจ่งสกัดจับเอาไว้ได้ โดยละม่อม นำตัวผู้ต้องหาพร้อมของกลาง และนายสั่งก็ผู้เสียหายมาสอบสวน ทราบชื่อผู้ต
13. 08.30 น. วันเดียวกัน ตำรวจได้หลอกล่อให้นายชูชาติ เดินเข้ามาด้านในก่อนพุ่งจู่โจมจับตัว เอาไว้ได้ โดยละม่อม สิ้นสุดการเกลี้ยกล่อม ใช้เวลาถึง 5 ชั่วโมง สอบสวนเบื้องต้นนายชูชาติให้การรบกวนคล้ายคนเมายาเสพติด อ



ข้อมูลภาษาเป็นลิขสิทธิ์ของบริษัทวัชรพล จำกัด

Concordance

Characters "โดยกฎหมาย" are found in 3 lines. (5435.422 K characters were scanned, chance of finding = 0.000496741559349026 %)

โดยกฎหมาย is not recognized as one word.

Samples are randomly picked by CU-concordance, Dept.of Linguistics, Chulalongkorn University

1. ถ้าบอกว่ามีสองช่องเพื่อให้เกิดการแข่งขันด้านคุณภาพเพื่อประชาชนจะได้ประโยชน์สูงสุด ก็ต้องถามว่าทุกวันนี้สองช่องนี้ได้แข่งขันกันในด้านคุณภาพมากน้อยเพียงใดหรือไม่ เพราะกติกาของสองช่องนี้ต่างกัน โดยกฎหมาย และทางปฏิบัติ ช่อง 9 ถูกกำหนดให้เป็น "สื่อของรัฐ" คือ ต้องเน้นข่าว และสาระ แต่ก็ก็มีลักษณะด้านพาณิชย์เพราะเป็นรัฐวิสาหกิจที่ต้องขายโฆษณา และขายเวลาเพื่อหารายได้เลี้ยงตัวเอง จึงต้องบริหารกึ่ง
2. ชาย 45 หญิง 40 ซึ่งถือเป็นความไม่เท่าเทียมกัน อีกทั้งลูกจ้างหญิงในสถานประกอบการนั้น ก็มีปริมาณมากกว่าชาย มาตรา 75 ซึ่งกำลังมีปัญหากันอย่างกว้างขวางอุตสาหกรรมกลุ่มย่านรังสิต อ้อมน้อย อ้อมใหญ่ โดยกฎหมาย กำหนดว่า ในกรณีที่นายจ้างมีความจำเป็นต้องหยุดกิจการเป็นการชั่วคราว โดยเหตุหนึ่งเหตุใดที่มีเหตุสุดวิสัย ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของค่าจ้างปกติ โดยให้นายจ้างแจ้งลูกจ้าง และพน
3. เสนอแนะต่อปัญหานี้ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจจะใช้มาตรการให้เด็กเข้าไปฝึกงานในสถานประกอบการได้ ซึ่งน่าจะดีกว่าใช้วิธีทางกฎหมายอย่างเข้มข้น ที่มีแค่จะผลักดันให้เด็ก ต้องเข้าไปสู่การทำงานนอกระบบ โดยกฎหมาย เข้าไปคุ้มครองไม่ถึง นอกจากนี้ กฎหมายควรจะมีมาตรการคุ้มครองแรงงานเด็ก ที่ไม่ได้อยู่ในสถานประกอบการ เช่น งานในภาคเกษตรหรืองานบ้าน ตลอดจนหาทางช่วยเหลือเด็กที่อายุไม่ถึง 15 ปี ให้มีโอกาในการฝึก

Concordance

Characters "โดยชอบธรรม" are found in 1 lines. (342.606 K characters were scanned, chance of finding = 0.0029188046911029 %)

โดยชอบธรรม is not recognized as one word.

Samples are randomly picked by CU-concordance, Dept.of Linguistics, Chulalongkorn University

1. 'อ คุณอภิสิทธิ์จะแสดงท่าทีว่า ๐ ผมก็ต้องถามต่อว่า เขาจะขมขื่นจับใส่คุณทักษิณเรื่องอะไร ซึ่งผมไม่ทราบว่าจะมีหรือไม่มีการขมขื่น และมาขมขื่นเรื่องอะไร ถ้าคุณทักษิณทำอะไร เป็นสิทธิของประชาชนที่จะแสดงออก โดยชอบธรรม ก็ไปห้ามเขาไม่ได้ - คุณอภิสิทธิ์ก็เหมือนกับสนับสนุนต่อ ๐ ผมไม่ได้สนับสนุน ไปบอกได้อย่างไรว่าผมสนับสนุน ผมไม่รู้ว่าคุณเหตุและผลมันคืออะไร แต่ผมยกตัวอย่างง่ายๆว่า ประเด็นหลายอย่างมันไม่จบ ชื่อเรียกชื่อ

Characters "โดยเฉพาะ" are found in 23 lines. (342.606 K characters were scanned, chance of finding = 0.0537060063162934 %)

โดยเฉพาะ is a word ranked #469 - #493. It occurs 22 time(s) in the corpus of 82993 words (4439 word types).

There are 25 word types on this rank. Occurrence of โดยเฉพาะ = 265 times per million words.

Samples are randomly picked by CU-concordance, Dept.of Linguistics, Chulalongkorn University

1. 'าน ขอเชิญคณะ อาจารย์จันทรงค์ ท่านผู้ดำเนินการอภิปราย ท่านองคมนตรี ท่านประธาน ท่านคณาจารย์และท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน ก่อนที่จะได้พูดถึงพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้านภาษาไทย โดยเฉพาะ เรื่องพระมหาชนก ผมขออัญเชิญพระราชดำรัสที่พระราชทานที่พุทธสมาคมแห่งประเทศไทยเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2513 เพราะว่าพระราชดำรัสตรงนี้ ทำให้ผมรู้สึกซาบซึ้งในพระปรีชาสามารถของพระองค์โดยเฉพาะ
2. นมาตรฐาน ดิเจ ค่ะ คุณเสมอ ไซ้ไหมคะ น้ำตงนี้มันค่อนข้างจะเปลืองนะคะ โดยเฉพาะคนในเมืองใหญ่ ดิเจ ค่ะ คุณเสมอ ผมคิดว่าเปลืองมาก แล้วก็มีโรงงานอะไรไซ้เยอะแยะ ไซ้ไหมคะ ผมก็พอติดตามเรื่องน้ำในเขื่อนนะคะ โดยเฉพาะ เขื่อนเล็ก ๆ นี้ประมาณน้ำในเขื่อน น้ำลดลงมาก แทนจะปล่อยให้เกษตรกรไม่ได้เลย ดิเจ ไซ้ เพราะว่าฝนที่ตกมานี้ไม่ค่อยจะลงเขื่อนด้วยไซ้ไหมคะ คุณเสมอ คะ มันมีแต่ท่วมกับแล้งนะคะ ไม่รู้ว่าสร้างเขื่อนลูกที่หรือ
3. 'างเลข คุณเสมอ ปกติคนเราเฉลี่ยแล้วก็ประมาณ 250 ลิตรต่อคน ดิเจ ค่ะ คุณเสมอ ต่อวัน ดิเจ ค่ะ คุณเสมอ ไซ้ไหมคะ อันนี้ค่อนข้างจะเป็นมาตรฐาน ดิเจ ค่ะ คุณเสมอ ไซ้ไหมคะ น้ำตงนี้มันค่อนข้างจะเปลืองนะคะ โดยเฉพาะ คนในเมืองใหญ่ ดิเจ ค่ะ คุณเสมอ ผมคิดว่าเปลืองมาก แล้วก็มีโรงงานอะไรไซ้เยอะแยะ ไซ้ไหมคะ ผมก็พอติดตามเรื่องน้ำในเขื่อนนะคะ โดยเฉพาะเขื่อนเล็ก ๆ นี้ประมาณน้ำในเขื่อน น้ำลดลงมาก แทนจะปล่อยให้เกษตรกรไม่ได้

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	สายใจ ลีลาน้อย
วันเดือนปีเกิด	27 มีนาคม 2521
สถานที่เกิด	จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	โรงเรียนจักราชวิทยา ต.จักราช อ.จักราช จ.นครราชสีมา 30230
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู อันดับ คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนจักราชวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมาเขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จาก โรงเรียนจักราชวิทยา จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2543	ครุศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาโทภาษาฝรั่งเศส จาก สถาบันราชภัฏนครราชสีมา (เกียรตินิยมอันดับ 1)
พ.ศ. 2553	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ